

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
Administrative Skills of Administrators Affecting Academic Administration in
School Under the office of Nakhon Pathon Primary
Educational Service Area 2

อติญารินทร์ พุกฤษฏุมาริน^{*1}, สุวิทย์ ภาณุจารี²
Atiyarin Puekpumarin^{*1}, Suwit Phanujaree²
^{*1,2}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
^{*1,2}Mahamakut Buddhist University
e-mail: atiyarin.pue@gmail.com

Received: May, 11 2020

Revised: June, 5 2020

Accepted: June, 15 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 97 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษาแต่ละอำเภอโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ และครูผู้สอน รวมทั้งหมด 380 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านความรู้ ความคิด ด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค ด้านมนุษย และด้านมโนภาพ ตามลำดับ 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

โดยภาพรวมทั้ง 47 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 คือ ด้านเทคนิค ด้านมโนภาพ ด้านการศึกษาและการสอน และด้านความรู้ ความคิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ ร้อยละ 77.10 ($R^2 = 0.771$) สามารถเขียนความสัมพันธ์ในรูปของสมการทำนายได้ ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } \hat{Y} = 0.735 + 0.157(\text{BT}) + 0.250(\text{ET}) + 0.263(\text{CT}) + 0.098(\text{AT})$$

$$(R^2 = 0.771)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_y = 3.634 (\text{ZBT}) + 2.703 (\text{ZET}) + 3.948 (\text{ZCT}) + 2.770 (\text{ZAT})$$

$$(R^2 = 0.771)$$

สำหรับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษย์ (DT) ไม่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารของผู้บริหาร, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research was to 1) study administration skills of school principals under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2. 2) to study the academic administration of school principals under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2. 3) to study administration skills of school principals affecting the academic administration in school under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2, collected data from questionnaires sample from 97 Elementary schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2, divided into primary education institutions in each district by stratified style sampling, specifying the sample groups with information consist of School Director, Deputy School Director, Academic Heads and Teachers, total of 380 people. Questionnaire is a tool for questing about administration skills of school principals has reliability of 0.96 and the academic administration has 0.98. The statistics used to analyses information are Frequency, Percentage, Average, Standard Deviation and Step multiple regression analysis by using package software.

The research findings were as follows: 1) Overall, there are five main points of the academic administration of school principals under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2 are at a high level. When considering the average in each aspect we can see that they are all at high level descending order from highest to lowest consist of Knowledge, Idea, Education and Teaching, Technique, Humanity and Imagination. 2) The academic administration of schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2 in 47 aspects found that they are at a high level, when considering the average in each aspect is at a high level. Ordered by average from highest to lowest which is Measurement, Assessment and Transfer of credits, Development of learning, Researching for Educational Development, Educational Supervision, The Development of Internal Quality Assurance Systems in Educational promoting of the community for academic strength and School Curriculum Development. 3) Administration skills of school principals affecting the academic administration in schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2 consist of Technique, Imagination, Education and Teaching, Knowledge and Idea. Statistical significance at the level of .01 has a prediction coefficient or a predictive power of 77.10 percent ($R^2 = 0.771$)

The relationships can be written in the form of predictions as follows

$$\text{Raw score equation} = 0.735 + 0.157(\text{BT}) + 0.250(\text{ET}) + 0.263(\text{CT}) + 0.098(\text{AT})$$

$$(\text{R}^2 = 0.771)$$

$$\text{Standard score equation} = 3.634(\text{ZBT}) + 2.703(\text{ZET}) + 3.948(\text{ZCT}) = 2.770(\text{ZAT})$$

$$(\text{R}^2 = 0.771)$$

For the educational administration of school principals in human resource (DT) that does not affect to the academic administration of school. Therefore, it not being selected into the equation.

Keywords: Administrative Skills of School Administrator, academic administration of school principal.

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบัน เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารทำให้คนต้องคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สภาพการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษา จึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่ง สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555: 3) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาอย่างจริงจัง โดยมีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาการให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559: ก) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ มาตรา 4 ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, 2556: 6)

จากการประเมินถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (2558: 2-3) พบว่า การพัฒนาระบบการประกันศึกษายังขาดความต่อเนื่อง ไม่ได้นำผลการประเมินมาวางแผนการพัฒนาคุณภาพ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไม่สรุปผลการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี การรายงานผลประจำปี (SAR) สถานศึกษาไม่ทำรายงานผล การดำเนินการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ไม่รายงานต่อต้านสังกัด และต่อสาธารณชน งานด้านสารสนเทศของสถานศึกษาไม่เป็นระบบ สถานศึกษาไม่ได้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดทำโครงการ / กิจกรรมไม่ครอบคลุมการศึกษา หรืองานทั้ง 4 ด้าน ของสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังเป็นปัญหาอยู่ ทำให้สถานศึกษาภายใต้การดำเนินงานจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ยังไม่บรรลุเป้าหมายได้ตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนด ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลรวมคุณภาพทางการศึกษาในระดับประเทศ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561: จ-ข) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา นักเรียนไทยยังมีความสามารถทางวิชาการต่ำทั้งเรื่องการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนในการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการนำไปใช้ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่เป็นวิชาหลักสำหรับการคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ นอกจากความสามารถทางวิชาการยังไม่ปรากฏผลที่ชัดเจนแล้ว

เด็กและเยาวชนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม เช่น การใช้ความรุนแรง ยาเสพติด ขาดจิตอาสา ไม่มีวินัย ขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดี นอกจากนี้ยังมีปัญหาประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เนื่องจากประเทศไทยมีการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าประเทศไทยจะมีสัดส่วนรายจ่ายด้านการศึกษาสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง

จากสภาพของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ยังไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอกจากการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 3 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะพัฒนาสถานศึกษาในด้านของการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนา

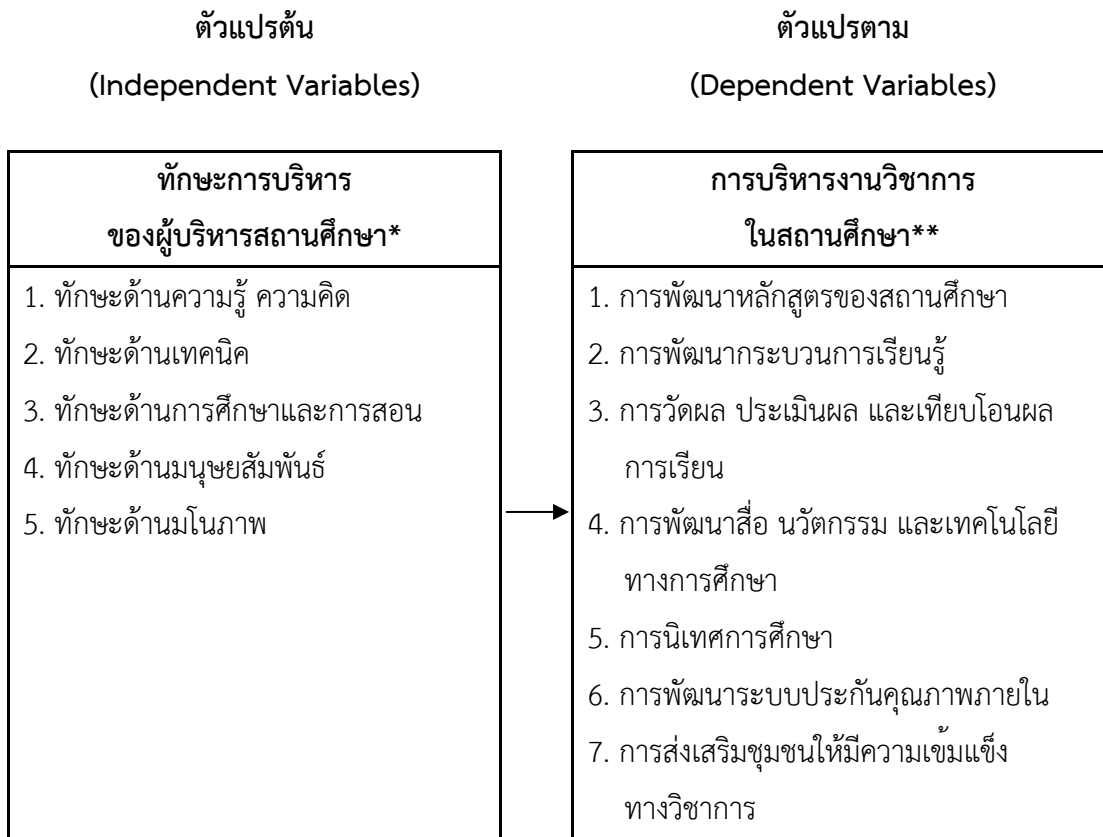
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2
3. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 121 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2, 2560: 12)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 97 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา / รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 388 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560: 48-49)

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นเครื่องมือภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 นำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว มาสร้างแบบสอบถามทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe, 2008: 29 - 30) และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้จากการสังเคราะห์ จำนวนทั้งหมด 21 ขอบข่ายจากนักวิชาการที่ได้กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาสามารถเลือกได้ 8 ขอบข่ายด้วยกัน และนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) ของข้อความแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะ ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่า IOC ดัชนีความสอดคล้องได้ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560: 95) ปรับแก้ภาษา และข้อความตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ให้มีความชัดเจนในการสื่อความหมายมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2560 ใน 4 อำเภอ จำนวน 6 โรงเรียนแห่งละ 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยภาพรวม และรายด้าน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560: 419) โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่มีค่ามากกว่า 0.70 ได้ค่าความเชื่อมั่นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เท่ากับ 0.960 และการหาค่าความเชื่อมั่นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เท่ากับ 0.98

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยผ่านประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อแจ้งให้ทราบ วัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม จำนวน 388 ฉบับ และส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ ส่วนสถานศึกษาที่การคมนาคมไม่สะดวก ผู้วิจัยใช้การจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน พร้อมแนบซองเปล่าและติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านความรู้ ความคิด ด้านเทคนิค ด้านการศึกษาและการสอน ด้านมนุษย และด้านมโนภาพตามลำดับ โดยแยกผลการสรุปรายด้านทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับ

2. **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

ภายใน ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ตามลำดับ โดยแยกผลการสรุปรายด้าน ทั้ง 7 ด้าน ตามลำดับ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านเทคนิค (BT) ด้านมโนภาพ (ET) ด้านการศึกษาและการสอน (CT) และด้านความรู้ ความคิด (AT) ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.878 ($R = 0.878$) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 77.10 ($R^2 = 0.771$)

อภิปรายผล

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการนำความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม สื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน โดยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อที่จะร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างชัดเจนและ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษานั้นไม่ว่าจะยึดหลักการบริหารแบบใด สิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ก็คือ การมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะสมประสบการณ์ให้ความช่วยเหลือจนเกิดความชำนาญ สะสมกลวิธีหรือเคล็ดลับต่าง ๆ และเป็นสิ่งที่เป็แนวทางในการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และการกระทำที่เกิดจากการใช้ความรู้ ในการปฏิบัติงาน การนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญและคล่องแคล่ว ซึ่งความสำคัญ ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญของ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งการใช้ศาสตร์และศิลป์ในทักษะการบริหารงานหลายด้านมาประกอบกัน อันเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้บริหารงานต่าง ๆ ได้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างดียิ่งในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารสถานศึกษาไม่ว่า จะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก หรือใหญ่ ล้วนต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ของการบริหารและจัดการที่เป็น มากกว่าการบริหาร คือ ทักษะการบริหาร ซึ่งเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการฝึกปฏิบัติตน เข้าร่วมการอบรม ศึกษาหา

ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดกับครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการ ให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน

1.2 ด้านการศึกษาและการสอน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษามีภูมิรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญในฐานะเป็นนักวิชาการที่ดีในการให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอนแก่บุคลากร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน

1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อที่จะร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากรเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านมโนภาพ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง และผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะหนโยบายเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบงานของสถานศึกษาให้มีความสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและ

ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยเน้นการค้นคว้าหาข้อมูล ศึกษาปัญหา เพื่อพัฒนาและแก้ไขสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการ พัฒนา ปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหา

2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ และสถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษามีการอนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียนผ่านระดับชั้นเรียน และจบการศึกษา สถานศึกษามีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การอนุมัติผลการเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มี

การร่วมกันกำหนดนโยบายในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการและนำผลการวิเคราะห์ วิจัยไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนรู้ สถานศึกษารวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา สถานศึกษากำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนา คุณภาพทางการศึกษาโดยเน้นการค้นคว้าหาข้อมูล ศึกษาปัญหา เพื่อพัฒนาและแก้ไข สถานศึกษา สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นห้องสมุด IT เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น สถานศึกษารวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นราย ข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษาจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้ เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาสร้างความ ตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการ พัฒนา ปรับปรุง วิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และต่อเนื่องเป็นกระบวนการอย่างมีระบบ สถานศึกษากำหนดแผนการนิเทศตามลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความต้องการที่จำเป็นเพื่อพัฒนาผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ

2.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษานำผลการ ประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน รองลงมา คือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาจัดระบบโครงสร้างที่ชัดเจน เอื้อต่อการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา

2.7 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน รองลงมา คือ สถานศึกษามีการพัฒนา ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล

ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

3. ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านเทคนิค (BT) ด้านมโนภาพ (ET) ด้านการศึกษาและการสอน (CT) และด้านความรู้ ความคิด (AT) ตามลำดับสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.878 ($R = 0.878$) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 77.10 ($R^2 = 0.771$) สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } \hat{Y} = 0.735 + 0.157 (BT) + 0.250 (ET) + 0.263 (CT) + 0.098 (AT) \\ (R^2 = 0.771)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_y = 3.634 (ZBT) + 2.703 (ZET) + 3.948 (ZCT) + 2.770 (ZAT) \\ (R^2 = 0.771)$$

สำหรับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษย (DT) ไม่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 อิทธิพลของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเทคนิค ด้านมโนภาพ ด้านการศึกษาและการสอน และด้านความรู้ ความคิด มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับความรู้ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของผู้บริหารใน การเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะมองเห็นความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ในองค์กรทั้งหมด มีความคิดที่กว้างไกล ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับองค์การอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคและจากประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดกับครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน มีภูมิรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเชี่ยวชาญในฐานะเป็นนักวิชาการที่ดีในการให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนแก่บุคลากร สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

และวิเคราะห์นโยบายเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดจนสามารถปรับโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะทักษะการบริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะการบริหารให้เกิดความชำนาญ จนเชี่ยวชาญ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ภายใต้สภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยากแก่การพยากรณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารที่บูรณาการในการบริหาร และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมโนภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง มีการวิเคราะห์นโยบายเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา มีการปรับโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา และจัดระบบงานของสถานศึกษาให้มีความสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษย์ไม่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างความสัมพันธ์เพื่อที่จะร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีให้ความเป็นกันเองกับบุคลากร เพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความเอื้ออาทร

และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

3.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและสภาพเป็นจริงของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม สามารถพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาในรูปแบบของกรณีศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 17 กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: เดอะบุคส์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

Drake, Thelbert L., and William H. Roe. (2008). *The Principaiship*. 3rd ed. New York: Macmillan.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา
ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
The Development of Learning Achievement in History on The Ayutthaya
Kingdom Using Cooperative Learning for Pratomsuksa 5 Students

จิรภัทร ศักดิ์สิทธิ์กุลชัย
Chiraphat Saksitkulchai
โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ
Bansubnoineau School
e-mail: chiraphat.sak@gmail.com

Received: May, 12 2020

Revised: June, 5 2020

Accepted: June, 17 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop Prathomsuksa 5 students learning achievement in History using cooperative learning technique and 2) investigate the student satisfaction towards being taught History using cooperative learning technique

in learning climate, learning activities and benefits obtained. The study sample consisted of 23 Prathomsuksa 5 students of Bansubnoineau School in Muaklek District, Saraburi Province in the second semester, academic year 2019. The instruments used for collecting the data included a History learning achievement test to evaluate the student's knowledge of "The Ayutthaya Kingdom" and a questionnaire to survey the Prathomsuksa 5 student's satisfaction towards being taught History using cooperative learning technique.

The research results revealed that 1) the Prathomsuksa 5 students gained their learning achievement in History "The Ayutthaya Kingdom", after being taught using cooperative learning technique at 82.75 percent which was higher than the 75 percent criteria determined and 2) the students expressed their satisfaction towards studying History through cooperative learning technique at high level in whole and in part.

Keywords: Learning Achievement, Cooperative Learning Technique

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าก็ย่อมมีผลกระทบต่อสังคมเช่นกัน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นการสร้างคนของประเทศให้มีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง โดยกระบวนการถ่ายทอดค่านิยมและเจตคติ ให้คนมีความรู้ความสามารถตามความจำเป็นและความมุ่งหวังของประเทศ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และมาตรฐานการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ การศึกษาของประเทศไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลง มาหลายยุคหลายสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ทำให้ระบบการศึกษาของไทยจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเด็กไทย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ซึ่งการที่จะพัฒนาเด็กไทยให้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขนั้น การศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดหลักการใหญ่ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542)

สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะถือว่าเป็นรากฐานของวิชาการทุกสาขา (สมศักดิ์ ชูโต, 2517: 12) และเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิต และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันได้ และยังช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิต

อย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา และตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และสังคมโลก แม้ว่าวิชาประวัติศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีคุณค่า แต่สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยยังคงเป็นวิชาที่ไม่ได้รับความสำคัญ เนื่องจากคนทั่วไปมีความเข้าใจว่า ประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องราวในอดีต เรื่องราวของคนที่ยังตายไปแล้ว กับซากปรักหักพังของโบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ ซึ่งมีอายุกว่าร้อยปี ก็ยังทำให้ประวัติศาสตร์ห่างไกลจากตัวนักเรียน อีกทั้งเนื้อหาสาระก็จะมีแต่ชื่อคน ชื่อสถานที่ เหตุการณ์ และช่วงเวลา ซึ่งจะต้องใช้การท่องจำ จึงทำให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ไม่น่าเรียนรู้ และน่าเบื่อหน่ายสำหรับผู้เรียน (ระวีวรรณ ภาคพรต, ม.ป.ป.: 1)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่มีจุดเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะเป็นการช่วยเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานร่วมกัน และเป็นการฝึกฝนทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนด้วย ดังที่ปาสสัน กงตาล (2535: 20) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนแบบร่วมมือช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและเพิ่มพูนทักษะการทำงานของกลุ่ม นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนพูดคุยกัน เป็นการช่วยให้ตัวนักเรียนเองและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนมากขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจากงานที่กำหนดให้กลุ่มรับผิดชอบ เพราะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือทำงานมากเท่าใดนักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการทำงานร่วมกันมากขึ้นเท่านั้น

โรงเรียนบ้านชัยน้อยเหนือ ซึ่งจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2561 มีปัญหาด้านผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในรายวิชาประวัติศาสตร์ มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่นำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 75

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียน 46 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 23 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง (อาภรณ์ ใจเที่ยง 2550: 122-123)

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการสอนด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง รวม 10 คาบ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาสาระของหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องอาณาจักรอยุธยา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามขั้นตอนของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 122-123)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา นโยบาย จุดเน้นของสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา

1.3 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์สมัยอาณาจักรอยุธยา

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา จำนวน 10 แผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการอยุธยาด้านการเมืองการปกครองสมัยตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พัฒนาการอยุธยาด้านการเมืองการปกครองสมัยตอนกลาง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พัฒนาการอยุธยาด้านการเมืองการปกครองสมัยตอนปลาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการอยุธยาด้านเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 พัฒนาการอยุธยาด้านสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ประวัติและผลงานของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 และสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระนเรศวรมหาราช

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ประวัติและผลงานของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและ

ชาวบ้านบางระจัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 กิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ และทดสอบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องในด้านลำดับขั้นตอน ความเหมาะสมของกิจกรรม

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่ นายพิษณุ วิจารณ์จิตต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ นางสาวนาตยา อ่อนทรวง ครู โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ และนายนนทิกศักดิ์ ผาผาย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปจัดการเรียนการสอน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร โดยการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ และระดับพฤติกรรมในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายพิษณุ วิจารณ์จิตต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ นางสาวนาตยา อ่อนทรวง ครู โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ และนายนนทศักดิ์ ผาผาย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และระดับพฤติกรรมในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้อง ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 ทุกข้อ

2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบเป็นรายข้อ ได้ความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.48-0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26-0.43 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81

2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบวัดความพึงพอใจ

แบบสอบถามการวัดความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ แล้วจึงดำเนินการการสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 10 ข้อ

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่ นายพิชณู วิจารณ์จิตต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซบน้อยเหนือ นางสาวนาคยา อ่อนทรวง ครูโรงเรียนบ้านซบน้อยเหนือ และนายนนทิกศักดิ์ ผาผาย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตรวจสอบถึงความถูกต้องแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1 ทุกข้อ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซบน้อยเหนือ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

3.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซบน้อยเหนือ ที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 23 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอนการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

2. เมื่อทำการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้น และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ตรวจสอบคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา แล้วบันทึกคะแนน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ และคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาวิเคราะห์ผลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละและเทียบกับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 75

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซับน้อยเหนือ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด: 2541)

ระดับ 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนกับเกณฑ์ ร้อยละ 75 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 82.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 75 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาณาจักรอยุธยา คิดเป็นร้อยละ 82.75 ตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะทางการเรียน เรื่อง อาณาจักรอยุธยา ได้ดี ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อาจเป็นเพราะว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีขั้นตอนการสร้างตามหลักและแนวทางในการจัดทำเป็นอย่างดี ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น เนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียน จากเหตุดังกล่าวทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านซันน้อยเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นภายในกลุ่ม โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะมีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบร่วมกันทุกคนเพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 38) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน คนที่เก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ดังนั้น ความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงก่อให้เกิดบรรยากาศให้นักเรียนได้พูดคุย แลกเปลี่ยน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ส่วนการเรียนแบบปกตินั้นจะไม่มีกำหนดให้มีการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยคละตามความสามารถของนักเรียน ในการทำกิจกรรมนักเรียนที่เก่งจะเป็นผู้ทำกิจกรรม ส่วนนักเรียนที่อ่อนจะคอยปฏิบัติตามคนที่ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เมื่อพิจารณาผลของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกฎความพึงพอใจที่ นฤมล มีชัย (2535: 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้น ๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงาน พยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพึงพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน ดังนั้น จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อ

การเรียนรู้ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชั้นน้อยเหนือ ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อาณาจักรอยุธยา มีความพึงพอใจในการเรียน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้น จึงควรส่งเสริมวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อไป เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีแผนในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 10 แผน ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจและควบคุมเวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้วิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ในช่วงชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรนำวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้วิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระอื่น ๆ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

นฤมล มีชัย. (2535). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.

ปสาสน์ กงตาล. (2535). การเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนรู้. **วารสารศึกษาศาสตร์.** 15 (9), 19-22.

รวีวรรณ ภาคพรต. **สอนประวัติศาสตร์อย่างไรให้สนุก: ระดับประถมศึกษา.** ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัดสำเนา).

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อ 1999 จำกัด.

สมศักดิ์ ชูโต. (2550). **ปรัชญาประวัติศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: พิชฌเนศ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.**

กรุงเทพมหานคร.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง).** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

การสร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี

The Construction of Experience-Based English Language Instructional Package on “Thailand’s Street Food” for Matthayomsuksa 2 Students in Kanchanaburi Province

ปฐมชัย จิระอรุณ

Patomchai Jira-aroon

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail : teacher-kevin@hotmail.com

Received: May, 15 2020

Revised: June, 8 2020

Accepted: June, 20 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Learning) เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Learning) เรื่อง “Thailand’s Street Food” และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยนี้ จำนวนทั้งสิ้น 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Learning) เรื่อง “Thailand’s Street Food” แผนจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการหาประสิทธิภาพ E1/E2

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Learning) เรื่อง “Thailand’s Street Food” เท่ากับ 80.67/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ 2) ภายหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนแบบ
อิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้นโดยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดการสอนภาษาอังกฤษ, การเรียนรู้แบบอิงประสบการณ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) construct an experience-based English language instructional package on “Thailand’s Street Food” for Matthayomsuksa 2 students in Kanchanaburi Province to be efficient at 75/75 criteria 2) make a comparison of the students’ English language learning achievement before and after being taught using the experience-based English language instructional package constructed and 3) examine the students’ satisfaction towards being taught using the experience-based English language instructional package. The study sample were volunteer Matthayomsuksa 2 students participating in this research, totaling 25 persons. The instruments used for collecting the data were an experience-based English language instructional package on “Thailand’s Street Food”, learning management plans, an English learning achievement test and a satisfaction questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, t-test and E_1/E_2

The research findings were as follows: 1) the efficiency of the constructed experience-based English language instructional package on “Thailand’s Street Food” for Matthayomsuksa 2 students was at 80.67/81.50 which was higher than the 75/75 criteria determined 2) after being taught using the experience-based English language instructional package, the Matthayomsuksa 2 students gained a higher level of English language learning achievement at the .05 level of significance and 3) the students’ satisfaction towards being taught using the experience-based English language instructional package was overall at high level.

Keywords: English Language Instructional Package, Experience-Based English, Thailand’s Street Food

บทนำ

การศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาภาษาต่างประเทศวิชาแรกที่ได้รับ การบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ในปัจจุบันตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ภาษาอังกฤษจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเด็กไทยทุกคนจำเป็นต้องเรียนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด มีการกำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกหน่วยงาน จัดไว้ใน 1 สัปดาห์ จะต้อง มี 1 ชั่วโมง ที่ครูและ นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยใช้ภาษาอังกฤษ เช่น การจัดสโมสรภาษาอังกฤษ (English Club) เกมภาษาอังกฤษ (English Language Games) การฝึกนักเรียนเป็นมัคคุเทศก์ (English Tour guide) เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557: 113) กิจกรรมเหล่านี้ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝน ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ นโยบายปฏิบัติการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2557 คือเน้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อย่างแท้จริงเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (The Common European Framework of Reference for Languages หรือ CEFR) ซึ่งเป็นกรอบหลัก ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย แต่นักเรียนไทยแม้จะเรียนภาษาอังกฤษกันมานับ สิบปีตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เท่าที่ควร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย พบว่า ผู้เรียนมีความกังวลและความไม่มั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ สาเหตุนั้นมีหลายประการ เช่น การสอน ภาษาอังกฤษด้วยวิธีแปล (Grammar-translation method) และการขาดแคลนสื่อการเรียนที่เป็นช่องทาง ในการฝึกฝนทักษะในการพูดภาษาอังกฤษ งานวิจัยของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2540); และกมลชนก สุขรัยซ์ (2542) ได้เสนอนวัตกรรมการเรียนการสอน คือการจัดการเรียนรู้แบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Approach หรือ EBA) เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักพัฒนา หลักสูตรและการสอน และนักวิชาการด้านการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้ ความสนใจศึกษาเนื่องจากต่าง เห็นว่า นวัตกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. การ จัดการเรียนการสอนแบบอิงประสบการณ์ (Experience-Based Approach หรือ EBA) เป็นวิธีการสอนที่ กำหนดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ “เผชิญ ผจญ และเผชิญ” ประสบการณ์ด้วยการเสาะแสวงหาความรู้ที่ เป็นเนื้อหาสาระ การประกอบภารกิจงาน (Task-Based learning) และการฝึกฝนทักษะให้ชำนาญจาก แหล่งวิทยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียน ด้วยวิธีการสอนนี้ ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ และการทำภารกิจงานที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน โดยมุ่งเน้นให้ “ทำได้” มากกว่า “ให้รู้” นับว่าเป็นการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ (Child-Centered) อีกวิธีหนึ่ง

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นสอนภาษาอังกฤษนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและปัจจุบันเป็นเจ้าของธุรกิจโรงเรียนสอนภาษา เดอะ มาสเตอร์ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี จึงสนใจนำวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์มาบูรณาการกับเนื้อหาสาระและ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องด้วยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในบรรดาแหล่งท่องเที่ยว ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย และอาหารไทยริมบาทวิถีหรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “อาหารข้างถนน” หรือ “street food” เป็นที่รู้จักกันดีและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ผู้วิจัยคาดว่า ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้นจะเป็นสื่อการเรียนที่จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนภาษาอังกฤษอิงประสบการณ์ เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่อำเภอท่าม่วงจังหวัดกาญจนบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง Thailand’s Street Food
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง Thailand’s Street Food ที่สร้างขึ้นใน 4 ด้านคือ 1) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านความเหมาะสมในเนื้อหาของชุดการสอน 3) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนและ 4) ด้านการนำชุดการสอนไปใช้ประโยชน์ต่อ โรงเรียนสอนภาษา เดอะ มาสเตอร์ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง Thailand’s Street Foods สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในอำเภอท่าม่วงจังหวัดกาญจนบุรีมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. ภายหลังจากการเรียนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตอำเภота่ม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษและอิงประสบการณ์เรื่อง Thailand's Street Food ในระดับมาก

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และกำลังเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสอนภาษา เดอะมาสเตอร์ ในอำเภота่ม่วง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี และอาสาสมัคร เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ รวมเป็นนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 51 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 50 สุ่มตัวอย่างจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand's Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภота่ม่วงกาญจนบุรี

2. แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเรื่อง “Thailand's Street Food” และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้น

3. แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand's Street Food” ที่สร้างขึ้นใน 3 ด้านคือ กิจกรรม (1) การเรียนการสอน (2) ความเหมาะสมของเนื้อหาของชุดการสอน และ (3) การนำชุดการสอนไปใช้ประโยชน์ต่อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง “Thailand's Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง Thailand's Street Food” ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการสอนแบบอิง

ประสบการณ์ (Experience-Based Approach หรือ EBA) และทฤษฎี ADDIE เพื่อสร้างเรื่องการเรียนรู้ การสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540)

2) สร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง Thailand's street food สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสอนภาษา เดอะมาสเตอร์ อำเภอท่าม่วง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี โดยเนื้อหาและรูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษในชุดการสอนมีทั้งสิ้น 5 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมง โดยใช้แนวการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของทฤษฎี ADDIE ได้แก่ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่ 2 ออกแบบ (Design) ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา (Development) ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ (Implementation) ผู้วิจัยนำชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ไปทดลองใช้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การทดลองเดี่ยว (2) การทดลองแบบกลุ่มเล็ก และ (3) การทดลองภาคสนาม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน E1/E2 ตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนด และ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation) ประเมินความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษและความก้าวหน้าทางการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยดำเนินขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
- 3) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างคำถามและจุดประสงค์และหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) พบว่าข้อคำถามและจุดประสงค์มีความสอดคล้องกัน ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5-1.00
- 4) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเพื่อหาค่าความยากโดยคัดเลือก ข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.02-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.789
- 5) นำแบบทดสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

3. แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง Thailand's Street Food

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจ
- 2) สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง Thailand's street Food มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scales)
- 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ และนำมาหาค่า IOC
- 5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและแก้ไขปรับปรุงไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.843
- 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของที่โรงเรียนสอนภาษา เดอะมาสเตอร์ อ่าเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยตลอดจนขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน
- 2) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ แล้วบันทึกผลคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง Thailand's Street Food และแผนจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบอิงประสบการณ์ คะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ 75/75
- 4) ภายหลังจากทดลองสอน ให้นักเรียนทำแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษชุดการสอนภาษาอังกฤษ แบบอิงประสบการณ์ที่สร้างขึ้น แล้วนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยหลังเรียน

2) หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่อง “Thailand’s Street Food” กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 ใช้สูตร E1/E2 ของ (มนตรี แยมกสิกร, 2550)

3) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test)

4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอน เรื่อง “Thailand’s Street Food” หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนภาษาภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง “Thailand’s Street Food” เท่ากับ 80.67/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand’s Street Food” โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสอนภาษา เดอะมาสเตอร์ อำเภอนาทม มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.67/81.50 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นชุดการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ชุดการสอนได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและการทดลองหาประสิทธิภาพ สอดคล้องของงานวิจัยของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ซึ่งกล่าวว่า “ชุดการสอนที่มีคุณภาพนั้นจะทำให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น”

2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง “Thailand’s Street Food” ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่าชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสื่อสารในสถานการณ์จริง นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เน้นให้โอกาสผู้เรียนได้ “เผชิญประสบการณ์” “ผจญประสบการณ์” และ “เผชิญประสบการณ์” ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการสอน นักเรียนกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ดังที่ ซี.นัททอล (C. Nuttal, 1996: 42) กล่าวว่า “เมื่อผู้เรียนไม่กลัวที่จะพูดผิดหรือเขียนผิดและได้รับแรงเสริมทางบวกจากครูและเพื่อน ๆ อุปสรรคในการเรียนภาษาต่างประเทศก็จะถูกทำลายไป” และสอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาอังกฤษของฮันเตอร์ (Hunter, 2006) ซึ่งกล่าวว่า “เมื่อผู้เรียนอยู่ภายใต้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ผู้เรียนสามารถประยุกต์ข้อมูลความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปเป็นประสบการณ์ในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงไปยังกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้”

3. ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสอนภาษา เดอะมาสเตอร์ อ่าเภอท่าม่วง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากชุดการสอนภาษาอังกฤษแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand’s Street Food” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นเน้นการปฏิบัติช่วยให้ นักเรียนได้ฝึกฝนและเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้นักเรียนยังรายงานว่ามีความพึงพอใจในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาของชุดการสอน ในด้านการนำชุดการสอนไปใช้ประโยชน์ต่อพบว่าค่าเฉลี่ยในส่วนของเนื้อหาของชุดการสอนสามารถนำไปใช้ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่อง “Thailand’s Street Food” ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ของดีมีค่าในท้องถิ่นของตนซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในวิถีและวัฒนธรรมของชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2547: 268) ที่พบว่าการเรียนภาษาควรเรียนควบคู่กับการเรียนรู้วัฒนธรรมจึงจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียนทั้งในแง่ของการสื่อสารและการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกันและส่งเสริมท้องถิ่นให้มีความมั่นคงแข็งแรง

ข้อเสนอแนะ

ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจแนวคิดและขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนแบบอิงประสบการณ์ (Experience - Based Learning) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประกอบการใช้ชุดการสอนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมลชนก สุวัชรักษ์. (2542). การพัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). สรุปผลการประชุมเวทีสาธารณะส่วนภูมิภาค: ปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2540). การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์คู่มือปฏิบัติการโรงเรียนเกษมพิทยา. (อัดสำเนา).
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2547). การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างประเทศ. *วรรณนิทัศน์*. 4(12), 268-278.
- มนตรี แยมกสิกร. (2550). การเลือกใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพในการวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน: E1/E2 และ 90/90 Standard. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 19(1).
- Hunter, L. A. (2006). *Storytelling as an Educational Strategy for Midwifery Students*. *Journal of midwifery and women's health*. (Online). from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1526952305006720>.
- Nuttal, C. (1996). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. London: Heineman Inc.

การบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
กำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
The Administration Using Innovative PE3C Model (5-Good Model)
in Schools of Kamphaeng Saen Network 2 Under Nakhon Pathom
Primary Educational Service Area Office 1

ภูวดล มลคล้า

Phuwadol Molklum

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: Phuwadol.Mol@gmail.com

Received: May, 15 2020

Revised: June, 8 2020

Accepted: June, 21 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านครูที่ดี ด้านนักเรียนที่ดี ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี ด้านชุมชนที่ดี และด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 108 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกเป็น 2 ประเภทโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครูที่ดี ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ด้านนักเรียนที่ดี ด้านชุมชนที่ดี และด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 พบว่า ครูสังกัดประเภทโรงเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารงาน, นวัตกรรม PE3C Model, โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and comparison of the administration using Innovative PE3C Model (5-Good Model) in schools of Kamphaeng Sean Network 2 under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, in 5 aspects including good teachers, good students, good school board committee, good Community and good collaboration from schools' partners. The researcher divided the schools into 2 types: opportunity expansion school and ordinary primary school. By using the table of random number and using proportionate stratified random sampling technique, the researcher selected the study sample which were the teachers in opportunity expansion school and ordinary primary schools, totaling 108 teachers. The instrument used for collected data was a questionnaire containing 5-point Likert scale (strongly agree, neither agree nor disagree, disagree and strongly disagree) with the reliability of .75. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows: 1) the administration using Innovative PE3C Model (5-Good Model) in schools of Kamphaeng Sean Network 2 under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 were performed at high level in whole and in part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included good teachers, good collaboration from schools' partners, good students, good community and good school board committee and 2) the comparison results revealed that the teachers in different school types expressed different opinions towards the administration using Innovative PE3C Model (5-Good Model) in schools of Kamphaeng Sean Network 2 under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 in whole and in part at the .05 level of significance. The opportunity expansion school teachers' mean scores of opinion towards the administration were higher than the primary school teachers in every aspect of the Model.

Keywords: Administration, Innovative PE3C Model, Schools Network

บทนำ

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เนื่องจากเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสังคมอยู่บนฐานของความรู้ ชีตความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีการสื่อสาร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้การปฏิรูปการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันจะผลักดันให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ การศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการด้านต่าง ๆ ปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศความสำเร็จของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี ต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพเมื่อบุคคลมีความสำคัญที่สุดแล้ว ดังนั้นการพัฒนาการบริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงมีคุณภาพและมาตรฐาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2554)

การจัดการศึกษาจึงจำเป็นจะต้องมีคุณภาพเพื่อได้ผลผลิตที่ดีไปด้วยเป้าหมายของการบริหารงานของโรงเรียน คือ การพัฒนาคน โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตนอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพโดยตรงแล้วยังจำเป็นต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่เพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้คิดวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้นั้นคือจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรับความเป็นสังคมนานาชาติ จัดการเรียนรู้จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถนำความรู้ในวิชาต่าง ๆ ไปบูรณาการใช้ในการดำรงชีวิต ครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุข (คมกนิต ไกรทอง, 2553)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยโรงเรียนเป็นสถานที่ที่หลอมรวมบุคลากรการศึกษาเช่น ผู้บริหาร ครู และนักเรียนเข้าไว้ด้วยกัน และร่วมพัฒนาไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันการบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น บุคลากรที่มีคุณภาพ สถานที่ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม วิธีการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน แต่ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ “ทรัพยากรมนุษย์” โดยเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะมีบทบาทและเป็นตัวสำคัญในการจัดระบบและดำเนินการทางการศึกษามีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเยาวชนของชาติ ให้เก่ง ดี มีความสุข รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (ธาดา ราชกิจ, 2562)

ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารและกระบวนการบริหาร ในการบริหารงานในสถานศึกษานั้นได้บริหาร “แบบทุกคนมีส่วนร่วม” โดยพิจารณาจัดทำภารกิจให้ชัดเจน ครอบคลุมงานทั้งหมดและมีการกำหนดกลุ่มงานที่มีความสอดคล้องกัน จัดโครงสร้างบริหารที่เป็นนิติบุคคล มีการบริบทที่มีสายบังคับบัญชา และการประสานคน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาตามกฎหมายเพื่อให้งานสำเร็จเกิดประสิทธิภาพ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สามารถจัดระบบงานและหัวหน้างานต้องใช้ความรู้ความสามารถในการจัดงานให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ร่วมงาน ดังนั้นผู้บริหารหน่วยงานจึงเป็นผู้มีความสำคัญ อย่างยิ่งในการเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กรที่จะนำหน่วยงานสู่ความสำเร็จ

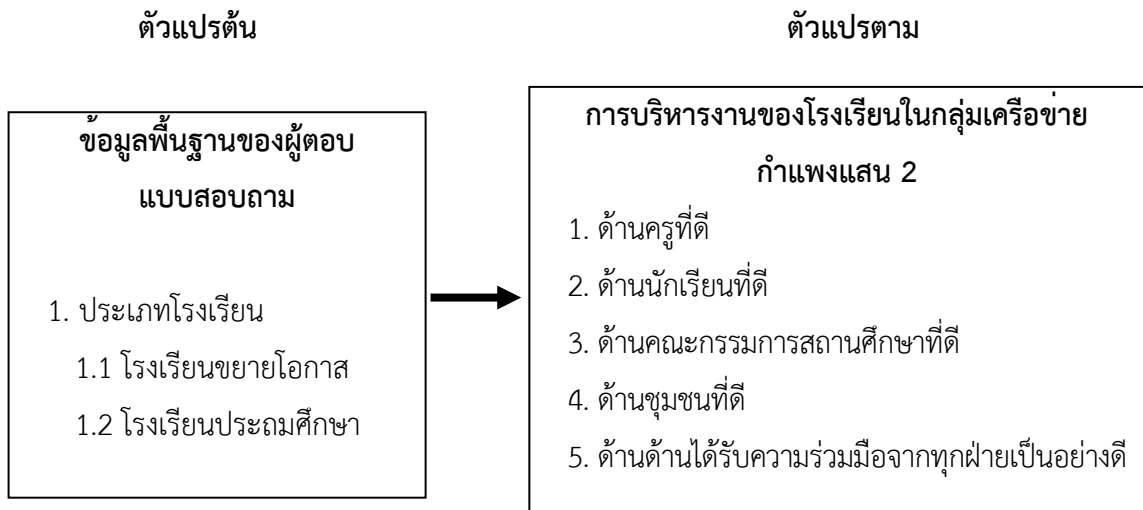
การบริหารงานของโรงเรียน นั้นไม่ใช่อยู่ที่ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียวแต่ต้องขึ้นกับการแสดงบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาว่าได้มีการบริหารงานตามแนวคิด ทฤษฎีหรือกรอบมาตรฐาน ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ได้นำวิธีการบริหารงานโรงเรียนด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ประกอบไปด้วย 1) ด้านครูที่ดี (Professional Teacher) 2) ด้านนักเรียนที่ดี (Excellent Student) 3) ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี (Committee) 4) ด้านชุมชนที่ดี (Community) 5) ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี (Cooperation) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานโรงเรียนด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยจำแนกตามประเภทโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ตามที่โรงเรียนบ้านรางอีเม้ย (ฮงบำรุงราษฎร์) กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครูที่ดี 2) ด้านนักเรียนที่ดี 3) ด้านกรรมการสถานศึกษาที่ดี 4) ด้านชุมชนที่ดี และ 5) ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ดังแผนภาพที่ 1 ตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 149 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 กำหนดขนาดตัวอย่างเทียบโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สุ่มตัวอย่างเป็น 2 ประเภทโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างคือ 108 คน

เครื่องมือและสถิติในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา รวมประชากรทั้งสิ้น 149 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 108 คน โดย กำหนดขนาดตัวอย่างเทียบโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ **ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประเภทโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และ **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงาน

โรงเรียนด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนบ้านรางอีเม้ย (สงบํารุงราษฎร์) กลุ่มกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านครูที่ดี ด้านนักเรียนที่ดี ด้านกรรมการสถานศึกษาที่ดี ด้านชุมชนที่ดี และด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนแบบ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท นำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา และนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้เกี่ยวกับบริหารงานของสถานศึกษา จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

2. การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำหนังสือแนะนำตัว จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อยืนยันและขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขออนุญาตส่งแบบสอบถามไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 108 ฉบับ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทั้งหมด เลือกรับที่สมบูรณ์มาจัดระบบข้อมูลลงรหัสทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง สองกลุ่มที่มีอิสระต่อกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานด้วยนวัตกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านครูที่ดี	4.47	0.56	มาก
ด้านนักเรียนที่ดี	4.37	0.66	มาก
ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี	4.27	0.70	มาก
ด้านชุมชนที่ดี	4.30	0.68	มาก
ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี	4.44	0.61	มาก
รวม	4.37	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5 ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านครูที่ดี ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ด้านนักเรียนที่ดี ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

(n=108)

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานด้วยนวัตกรรม	โรงเรียนขยายโอกาส		โรงเรียนประถมศึกษา		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านครูที่ดี	4.48	0.51	4.47	0.61	2.572	.004
ด้านนักเรียนที่ดี	4.44	0.58	4.31	0.72	2.284	.010
ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี	4.36	0.64	4.18	0.75	5.470	.001
ด้านชุมชนที่ดี	4.39	0.64	4.21	0.72	3.243	.011
ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี	4.50	0.60	4.41	0.63	1.593	.001
ภาพรวม	4.43	0.59	4.32	0.69	3.705	.003

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูสังกัดประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5 ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน

อภิปรายผล

การวิจัยการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5 ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5 ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 นำมาอภิปรายในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านครูที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูรู้จักกดดัน ผ่อนปรนต่อปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทั้งในเวลาและนอกเวลาสอน มีความยุติธรรมและทำให้ศิษย์เกิด

ความอบอุ่นใจ อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 ได้มีนโยบายส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญการศึกษา มีการนำเอาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองม้วน ตันกันยา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพระธาตุขามแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 4 ทั้งด้าน ได้แก่ ด้านงานบริหารหลักสูตร ด้านงานการสอนและการจัดการเรียนการสอน ด้านงานนิเทศการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านนักเรียนที่ดี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนรู้จักการให้ความร่วมมือกับคนอื่น มีวินัยในตนเอง ขยันหมั่นเพียร อดทน ซื่อสัตย์ รู้จักแบ่งเวลา ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรู้บทบาท หน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 มีการจัดการศึกษาในโรงเรียนในด้านงานกิจการนักเรียนและด้านวิชาการ โดยเฉพาะ การร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัย ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา พฤติกรรมนักเรียน สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีความสำคัญกับการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับวิชาการเพื่อให้ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านฐานความรู้คุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับตัว ให้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2533: 24-25) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางและ เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มองเห็นภาพชัดเจนขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและโรงเรียน

1.3 ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาได้ทำการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีวัยใกล้เคียงให้มาร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประสานงานกับชุมชน อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 มีประสานงานคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมและเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสชนก เพ็งขาม (2556: 27-44) กล่าวว่าคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน พบว่า ปัญหาสำคัญ คือ ไม่มีเวลาเข้าร่วม ประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน การจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วน ใหญ่คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงแค่ผู้รับทราบ ไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขาดการประสานงาน และขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดการประชุมในช่วงวันหยุดราชการหรือเสาร์-อาทิตย์ แทน

1.4 ด้านชุมชนที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนการจัดการศึกษา การตรวจสอบการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 มีการจัดการศึกษาให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงานกิจการนักเรียนและด้านวิชาการ โดยเฉพาะ การร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัย ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา พฤติกรรมนักเรียนกับทางโรงเรียนเช่น ปัญหาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองและชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับวิชาการเพื่อให้ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านฐานความรู้คุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับตัว ให้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ศรีวรพงษ์ (2549) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้มีการติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียนโดยให้ จัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับตัวนักเรียนและการพัฒนาโรงเรียน และยังสอดคล้องกับ แนวคิดของซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2533: 24-25) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางและเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มองเห็นภาพชัดเจนขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนและโรงเรียน จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองและชุมชนให้ ความสนใจกับงานกิจการนักเรียนและงานวิชาการ เพราะถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณภาพของ นักเรียนและคุณภาพของการศึกษา จึงควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

1.5 ด้านได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารเรื่องราวและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทุกฝ่ายสนับสนุนโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการเรียนรู้อื่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง อีกทั้งโรงเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการตัดสินใจ บริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่ทิศทาง เป้าหมายที่ต้องการคือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมเป็นเจ้าของในการพัฒนาสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติ ภาพที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงและ คาดหวังมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร สุวรรณศรีนนท์ (2549: 105) พบว่า ผู้ปกครองเครือข่ายที่มีอายุและอาชีพต่างกันมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน อาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ค่อนข้างรัดตัวในปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของลูก อีกทั้ง ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีเวลาเข้ากิจกรรมกับทางโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานโรงเรียนด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5 ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม

เขต 1 เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนประถมศึกษาการบริหารงานโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งโรงเรียนขยายโอกาสมีบทบาทในการสอนอาจจะยังขาดความชัดเจนในการบริหารงาน การเข้าร่วมประชุมของแต่ละกลุ่มโรงเรียนอาจเกิดความขัดแย้งในบางเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล พุกษ์ประมุล (2554: 89) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูและบุคลากรผลการศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาในด้านกระบวนการพัฒนาบุคลากรและด้านกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร เห็นว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารตามความเห็นผู้บริหารพบว่า ส่วนมากจะอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้านส่วนบทบาทของผู้บริหารตามความเห็นของคณาจารย์ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากร ด้านกระบวนการพัฒนาบุคลากรและด้านกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร พบว่าทั้ง 2 ด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เสนอแนะและร่วมด้วยช่วยกันเพื่อวางแผนและกำหนดวิธีการพัฒนาเพิ่มเติม ควรมีการจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรได้ถูกต้อง

1.2 หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่สนใจ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อจัดกระบวนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาดูการบริหารงานด้วยนวัตกรรม PE3C Model (5ดี โมเดล) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกำแพงแสน 2 การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารงานด้วยนวัตกรรมรูปแบบอื่น ๆ เพื่อนำไปพัฒนาให้รูปแบบการบริหารมีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กาญจนา ศรีวรพงษ์. (2549). การศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรสาย ข และสาย ค ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมคณิต ไกรทอง. (2553). ความสำคัญของการพัฒนาตน. เข้าถึงได้จาก:
<http://std.eng.src.ku.ac.th/?q=node/354>
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2533). เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนการเกษตร
- ทองม้วน ต้นกันยา. (2551). การบริหารวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพระธาตุขามแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ธาดา ราชกิจ. (2562). POLC - ทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กร. เข้าถึงข้อมูลจาก:
<https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190619-polc-managementconcept/>
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2554). จิตวิทยาการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร
- พรพิมล พงษ์ประมุข. (2554). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรผลการศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา.
- สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. (2556). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. แห่งประเทศไทย.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยา เขต 8 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

The Relationship Between School-Based Administration and System
Educational Quality Assurance of School in The United Campus 8, Under
The Office of Secondary Educational Service Area 33

สุภัตตรา อัญภัทรอริยกุล

Supattra Unyaphatariyakool

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Educational Administration, Faculty of Education Bangkokthonburi University
e-mail: bananataja@gmail.com

Received: May, 16 2020

Revised: June, 10 2020

Accepted: June, 25 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 2) เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ข้าราชการครูในโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 493 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 อยู่ในระดับมาก 2) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 อยู่ในระดับสูง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was 1) to study the level of administration by using school as the base, using schools in the United Campus 8, Secondary Educational Service Area Office 33 2) to study the educational quality assurance system of the United School Campus 8, under the Office of Secondary Educational Service Area 33 3) to study the relationship between administration the efficiency of the educational quality assurance system of the United Campus 8 School under the Office of Secondary Education Service Area 33. This research is survey research. The population consisted of 493 teachers in the United Campus 8 under the Office of Educational Service Area 33, and the sample group consisted of 220 simple random sampling methods. The instrument used in the research was questionnaire about educational administration using schools as a base and efficiency. Quality assurance system the matrices used to analyze the data percentage, arithmetic mean, standard deviation and the inferential statistics using the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the research showed that: 1) School-based educational administration of schools teachers in the United Campus 8 under the Office of Educational Service Area 33 is at a high level. 2) Educational quality assurance system of schools teachers in the United Campus 8 under the Office of Educational Service Area 33 is at a high level. 3) School-based education administration correlates with the educational quality assurance system of schools in teachers in the United Campus 8 under the Office of Educational Service Area 33 is at a high level Overall, there is a positive relationship. Statistical significance at the level of .01

Keywords: School-based education administration, Educational quality assurance system

บทนำ

การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำและระบบการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากลเมื่อเทียบกับต่างประเทศ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากระบบบริหารราชการเป็นแบบแนวตั้ง รวมศูนย์การบริหารงานไว้ที่ส่วนกลาง มีระเบียบและขั้นตอนมาก ขาดความยืดหยุ่น ลำช้า ไม่คล่องตัว ไม่ประหยัด และไม่สามารถบริหารงานอย่างครอบคลุมมีการบูรณาการในลักษณะแผนยุทธศาสตร์เชิงรุก ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจผ่านเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารที่เน้นความรวดเร็วและประสิทธิภาพให้มากขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสาร ได้อำนวยความสะดวกให้คนในสังคมสามารถรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็วและหลากหลายมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีความคาดหวังที่จะได้รับการบริการจากภาครัฐผ่านช่องทางที่มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management

Development: IMD) รายงานว่าในปี 2558 ประสิทธิภาพของภาครัฐอยู่ที่อันดับ 27 ของโลก และเป็นอันดับสามของภูมิภาคอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554)

กฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ที่ระบุไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 24) และมาตรา 49 ระบุไว้ว่า “ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนโดยตรง โดยที่สถานศึกษาได้ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ความรู้ ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทำให้ผู้เรียนได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2544: 4)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมิน คุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ ความสำเร็จขององค์กรหรือสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-Based Management) ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลล้วนแต่ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา ความคิดความอ่าน และแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำขององค์กร การบริหารโดยใช้หลักการการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของมีความมุ่งมั่น ผูกพัน และความรับผิดชอบในอำนาจ

หน้าที่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เมื่อประเทศไทยมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยได้ กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การดำเนินการให้ เกิดผลตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาเริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ และการใช้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา เพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

ทั้งนี้การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษามีผลต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้ เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิภาพ ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปร 1

- การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**
1. หลักการกระจายอำนาจ
 2. หลักการมีส่วนร่วม
 3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
 4. หลักการบริหารตนเอง
 5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ตัวแปร 2

- ระบบประกันคุณภาพการศึกษา**
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
 4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
 8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัยมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 493 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 220 คน โดยคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้สูตรการคำนวณ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจาก กรกมล เพิ่มผล จากการศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี (กรกมล เพิ่มผล, 2554) 5 ด้าน คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยมีข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, 99-100)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจาก มาณพ แจ่มพลอย จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี (มาณพ แจ่มพลอย, 2556) มีจำนวน 32 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 99-100)

วิธีการสร้างเครื่องมือ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดเนื้อหา และข้อคำถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกัน เสนออาจารย์ที่ปรึกษา

สารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องของจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) นางอุดมพร สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนกระเทียมวิทยา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การศึกษา ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน

2) นางดวงรัตน์ เกียรติคุณรัตน์ ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การศึกษา ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3) นายจิรภาส ภูลี ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสิรินธรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การศึกษา ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) คัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 โดยทุกข้อความอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 แล้วนำมาทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990: 169) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว นำไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกโดยรวมและรายด้าน พบว่า ระดับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.53) และด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.63) (โปรดดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

(n=220)

การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน			
ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.22	0.53	มาก
2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.18	0.61	มาก
3. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	4.05	0.63	มาก
4. ด้านหลักการบริหารตนเอง	4.15	0.56	มาก
5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.18	0.57	มาก
ภาพรวม	4.16	0.51	มาก

2. ระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกโดยรวมและรายด้าน พบว่า ระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.61) และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.64) (โปรดดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน

(n=220)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา			
ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.40	0.56	มาก
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.49	0.55	มาก
3. ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.40	0.59	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=220)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา			
ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาน	4.40	0.61	มาก
5. ด้านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.41	0.56	มาก
6. ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.48	0.51	มาก
7. ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.47	0.56	มาก
8. ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.37	0.61	มาก
ภาพรวม	4.43	0.49	มาก

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่าการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทุกด้านในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (โปรดดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.571**	.568**	.646**	.554**	.542**	.641**	.614**	.509**	.671**
X ₂	.607**	.622**	.608**	.565**	.608**	.604**	.611**	.536**	.687**
X ₃	.625**	.593**	.642**	.628**	.615**	.592**	.604**	.557**	.702**
X ₄	.597**	.559**	.601**	.528**	.567**	.663**	.624**	.553**	.677**
X ₅	.660**	.590**	.630**	.629**	.586**	.666**	.636**	.534**	.712**
X _{tot}	.702**	.673**	.717**	.667**	.671**	.724**	.708**	.617**	.791**

อภิปรายผล

1. การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ด้านหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้นำหลักการบริหารจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งคือกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542: 2) ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎีกา (2547) ได้ศึกษาการศึกษากิจการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1) สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ สอดคล้องกับ ปรีชา แก้วก้อ (2559) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ มีสภาพปัจจุบันในการบริหาร มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก สภาพแวดล้อมภายในภาพรวม มีสภาพปัจจุบันในการบริหารมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 7 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมการบริหารงานที่ดีในโรงเรียน 2) ส่งเสริมการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารงานโรงเรียน 3) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5) ส่งเสริมสนับสนุนการเข้ารับบริการด้านการศึกษาของโรงเรียน 6) ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ และเพิ่มศักยภาพความรับผิดชอบ 7) ส่งเสริมหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานโรงเรียน สอดคล้องกับ ธงทอง ล้วนเหล่าอังกูร (2554) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่ง คือ ด้านหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมาด้านหลักการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี และด้านหลักการกระจายอำนาจ เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ สอดคล้องกับ คณิต ยวงสุวรรณ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักการบริหารโครงสร้าง การบริหาร องค์ประกอบการบริหาร บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา และแนวปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนที่บริหารตามรูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก สอดคล้องกับ กรกมล เพิ่มผล (2554) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุลอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพของครูในโรงเรียนเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คิดเป็นร้อยละ 72.20 สอดคล้องกับ จุรีพร ดุกหลิม (2554) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM): บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ พบว่า 1) ด้านงานวิชาการ ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) ด้านงานธุรการและการเงิน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านงานบุคลากร ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 4) ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 5) ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 6) ด้านงานประชาสัมพันธ์ และงานสัมพันธ์ชุมชน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 7) บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกัน 8) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเครือข่ายด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียน กับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการ

จัดการศึกษาตามขอบข่ายของงานโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอายุและอาชีพกับบทบาทของผู้ปกครองเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังแตกต่างกัน

2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ดำเนินการตามนโยบายการกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาความรู้ ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทำให้ผู้เรียนได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2544: 4) ซึ่งสอดคล้องกับ ภาณพ แจ่มพลอย (2556) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามสภาพในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จะนำมาซึ่งคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นงลักษณ์ ไตรรุ่ง (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ประสาร แวงเพชร (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของครู ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในภาพรวมทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ขั้นการดำเนินงานตามแผน ขั้นการวางแผน ขั้นการเตรียมการ ขั้นการจัดทำรายงานประจำปี ขั้นการตรวจสอบและประเมินผล และขั้นการนำผลการประเมินมาปรับปรุง งาน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครู ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 ไม่แตกต่างกัน 3) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในที่พบมากที่สุดในแต่ละ ชั้นเรียงตามลำดับความถี่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหา ในขั้นการจัดทำรายงานประจำปี คือ ขาดข้อมูล สารสนเทศในการจัดทำรายงานประจำปี แก้ไขโดยการจัดให้มีการรวบรวมผลการประเมินคุณภาพ การศึกษา ร่องลงมาเป็นปัญหาในขั้นการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน คือ มักเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และครูวิชาการเท่านั้น แก้ไขโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงงาน และปัญหาอันดับที่ 3 เป็นปัญหาในขั้นการวางแผน คือ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลใน การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แก้ไขโดยคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศของ สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรมีการศึกษาและให้โอกาสในการจัดทำโครงสร้างการบริหารโดยให้นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกำหนดกิจกรรม และนโยบายการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ทั้งกำหนดข้อตกลงและการปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างอิสระ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางรูปแบบการดำเนินงานและจัดทำระบบการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยนำผลการประเมินการสอนรายบุคคล ผลการประเมินการปฏิบัติงานรายบุคคล ผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษา แล้วมีการสร้างความเข้าใจผลการประเมินนั้น จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อเป็น ส่วนหนึ่งของการวางแผนการดำเนินการในแผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป และเพื่อวางแนวทางการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการโดยศึกษาหลักการการบริหารงานโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานให้มีการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้มีผลต่อการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องต่อไป

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของต้นสังกัดต่อไป

5. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาแต่ ละด้านว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุมาจากอะไร ที่ทำให้สถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เพื่อหาแนวทางใน การแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา ภายนอก

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมล สูดประเสริฐ. (2544). รายงานผลการวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจาย

อำนาจ. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

คณิต ยวงสุวรรณ. (2547). รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

จรีพร ดุกหลิม. (2554). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM): บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อ การจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาตรี ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธงทอง ถ้วนเหล่าอักษร. (2554). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงาน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ): มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

นงลักษณ์ โตรุ่ง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ประสาร แสงเพชร. (2548). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ปรีชา แก้วก้อ. (2559). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ภาณพ แจ่มพลอย. (2556). การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฤทัยวรรณ หาญกล้า. (2547). การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ (สำนักวิทยบริการและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ): มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของ
สถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.) New York: Harper
Collins Publishers. (pp.202-204)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่าย
สถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

The Relationship Between Transformational Leadership and Knowledge
Management of Teacher in Tha Sae 2 Network of Education Center
The Office of Chumphon Primary Education Area 1

วารกรณ์ สุดใจ

Waraporn Sudjai

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ)

Thairathwitaya77 (Banneunsanti) School

e-mail: Jw_1016@hotmail.com

Received: May, 20 2020

Revised: June, 15 2020

Accepted: June, 28 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการความรู้ของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและกลุ่มสาระที่สอนและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือข้าราชการครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน รวม 103 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และระดับปฏิบัติในการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตาม

วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนในกลุ่มสาระเสริมมีระดับปฏิบัติในการจัดการความรู้มากกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระหลัก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ในระดับปานกลาง ($r=.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การจัดการความรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare transformational leadership of school administrators and knowledge management of teachers, by educational level, work experience and teaching area and to examine the relationship between transformational leadership and knowledge management of teachers in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. The Sample in this research was 103 teachers from 8 schools in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. The data collection tool was a 5-level rating scale questionnaire with confidence level at 0.96. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test and Pearson product moment correlation coefficient.

The results of this research were as follow: 1) Transformational leadership of school administrators in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, in overall and by each side are at a high level. In addition, knowledge management level of teachers in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, in overall and each side were at high levels. 2) Transformational leadership of school administrators measured by teachers in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, Distinguished by educational level, work experience and teaching area, addition, knowledge management level of teachers in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, compared by educational level and work experience were identical in overall and each side. However, there was a difference when compared by the aspect

of teaching area at .05 significant levels. Furthermore, teachers in supplementary teaching area have more knowledge management level than those in main teaching area. 3) Transformational leadership of school administrators in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, is positively related to knowledge management of teachers in Tha Sae Educational Network 2, Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, at intermediate level ($r=.53$) with statistical significance at .01 level.

Keywords: Transformational Leadership, Knowledge Management

บทนำ

สังคมปัจจุบันอยู่ในยุคเปลี่ยนผ่านจากสังคมที่ให้ความสำคัญกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสังคมที่มีสารสนเทศเป็นฐาน มาเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับความรู้คือมีความรู้เป็นฐานที่เรียกว่า “สังคมฐานความรู้” นั่นคือ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่เคยมีลักษณะของสารสนเทศคืออำนาจมาเป็น “ความรู้คืออำนาจ” (อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2550: 1) การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเช่นนี้จึงจำเป็นจะต้องอาศัยจิตสำนึกใหม่ที่มีคนเป็นศูนย์กลางแบบบูรณาการ ต้องจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนโดยรวม การสร้างจิตสำนึกใหม่ไม่ได้แค่สอนให้รู้หรือถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้หรือการจัดการกับความรู้ (Knowledge Management) เพื่อก่อให้เกิดจิตสำนึกแห่งการเป็นพวกเดียวกัน มีเอกภาพในความหลากหลาย จิตสำนึกแห่งการพึ่งพาอาศัยกันจิตสำนึกแห่งการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันไว้วางใจกันจิตสำนึกในการสร้างพลังร่วมของหมู่คณะ (ประมวล ศรีขวัญใจ, 2550: 1 อ้างอิงใน ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์, 2548) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการทุกอย่างที่ช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงจิตใจ อุปนิสัยและคุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของประเทศ

การจัดการความรู้ระดับประเทศที่ดำเนินการอยู่ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อ ๆ กันมาตามแบบเดิมหรือถูกต่างประเทศชักจูงหรือสร้างเงื่อนไขให้ทำตาม แต่มนุษย์มีลักษณะพิเศษคือสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้ตลอดเวลา การเรียนรู้และสั่งสมความรู้พัฒนาวิชาการต่าง ๆ ให้ก้าวหน้า ทำให้มีการคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติหาคำตอบจากประสบการณ์ธรรมชาติทำให้ทราบความจริงต่าง ๆ มากมาย และที่สำคัญคือวิชาการที่เป็นความรู้เหล่านั้นมีผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ความสะดวกสบาย การแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านที่อาศัยการเดินทาง ยามเจ็บป่วยก็มียารักษาโรคและวิธีการรักษาทำให้มนุษย์อยู่ได้และมีสภาพที่เหนือกว่าสัตว์ต่าง ๆ ทั้งหลายในโลก ด้วยการที่มีความรู้และเก็บสั่งสมความรู้จักคิดรู้จักเหตุผล ทำให้การใช้ปัญญาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน (เย็น ภู่วรรณ,

2553) การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 3 ประการไปพร้อม ๆ กันคือ เป้าหมายของงานเป้าหมายการพัฒนาคน และเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ประมวล ศรีขวัญใจ, 2550: 2) เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลสารสนเทศ ความคิดการกระทำตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างเป็นความรู้หรือ นวัตกรรมและจัดเก็บใน ลักษณะแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปัน การถ่ายโอนความรู้และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่ จะแพร่กระจายไหลเวียนไปทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล (วีระพจน์ กิจาคม, 2548) ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาผลผลิตพัฒนาครูพัฒนาโรงเรียน พัฒนาชุมชน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พัฒนาศาสตร์ด้านการเรียนรู้ที่ต้องทำในแนวราบและการบริหารแบบกระจายอำนาจ เป็นสิ่งสำคัญซึ่งสร้างสรรค์จากการทำงานทำให้เกิดศาสตร์ด้านการเรียนรู้บริบทของไทย (วิจารณ์ พานิช, 2547: 3)

ความรู้ในสถานศึกษาทุกแห่งมีอยู่มากมายแต่บางสถานศึกษาไม่ได้จัดเก็บให้เป็นระบบ จึงทำให้ ความรู้กระจุกกระจายและต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลนาน โดยเฉพาะความรู้ต่าง ๆ ที่ฝังลึกอยู่ใน ตัวคน (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นทักษะเฉพาะคนที่เกิดจากประสบการณ์ค่านิยมและพฤติกรรมการสอน ที่จะจางหายไปกับผู้เกษียณอายุราชการ การลาออกหรือโอนไปปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นทำให้ความรู้ใน คน ๆ นั้นไม่ได้ถูกเก็บไว้ให้เป็นประโยชน์กับผู้ร่วมงานรุ่นหลังและไม่ก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ส่วน ความรู้อีกประการหนึ่งคือความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Explicit Knowledge) ความรู้เหล่านี้ สามารถเผยแพร่แบ่งปันให้กับผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้ (ประนอม แมนมาศวิหค, 2553)

โรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ประกอบด้วย 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา โรงเรียนบ้านท่าลานทอง โรงเรียนวัดควนมณี โรงเรียนอนุบาลท่าแซะ โรงเรียนวัดวังครก โรงเรียนประชาสันติ และโรงเรียนบ้านละมู (โรงเรียนวัดวังครก และโรงเรียนประชาสันติ ไม่มีนักเรียน) มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา โรงเรียนประชานิคม 2 โรงเรียนชุมชนประชานิคม และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ตั้งของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่ความหลากหลายของสภาพเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและ วิถีชีวิตที่แตกต่างของคนในพื้นที่การจัดการศึกษาจึงต้องทันสมัย และก้าวทันสภาวการณ์ที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา และการบริหารงานของผู้บริหารที่ จำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการบริหารอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารบุคลากร ซึ่งเป็น ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในทุก ๆ องค์กร

ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพรเขต 1 เป็นผู้นำที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาพัฒนางานด้านการบริหารสู่การเป็นผู้บริหาร สมัยใหม่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นที่ยอมรับนับถือของครูและบุคลากร

ในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 8 โรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูสอดคล้องกับนโยบายจากทางภาครัฐในการสนับสนุนให้ครูได้มีการเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความรู้เครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จึงจัดให้มี “โครงการพัฒนาข้าราชการครูเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1” มาโดยตลอด โดยแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ประสานงานเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จัดการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกันเป็นเครือข่ายในทุกปีความรู้ที่นำมาจัดการอบรมสัมมนา มาจากการสำรวจความสนใจและความต้องการของครูในแต่ละโรงเรียนแล้วนำมาพิจารณาในภาพรวม เน้นความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูกำหนดเป็นองค์ความรู้และเชิงวิทยากรผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมาเป็นผู้ให้การอบรมครูที่เข้ารับการอบรมมีจัดเก็บความรู้เป็นบันทึกรายงานการอบรม หรือบันทึกการสัมมนาและทักษะในการปฏิบัติจริงสามารถนำไปใช้ได้อย่างครอบคลุมทั้งงานหลักของตนเอง สถานศึกษาและสามารถร่วมกันทำงานเป็นทีมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีการจัดการความรู้ตลอดเวลา ซึ่งในการดำเนินการจัดการความรู้นั้นครูจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดเก็บแลกเปลี่ยนและนำความรู้ที่เก็บไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ไปใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วการรวบรวมความรู้และจัดเก็บลงในเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาจึงเป็นวิธีที่แต่ละสถานศึกษากำลังส่งเสริมให้เป็นระบบ แต่ยังไม่สามารถจัดการความรู้ให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ได้ เนื่องจากสถานศึกษายังเก็บข้อมูลไว้อย่างกระจัดกระจายทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ในยามที่ต้องใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจหรือดำเนินการงานด่วนจึงต้องใช้เวลานานครูยังไม่นำความรู้ที่ได้รับจากภายนอกมาปรับใช้ไม่มีการสะสมความรู้ไว้ให้ครูหรือบุคลากรรุ่นต่อไป ครูบางคนไม่แบ่งปันความรู้ที่ได้มาจากการเป็นตัวแทนเข้ารับการอบรม ผู้บริหารยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการให้ครูที่ไปอบรมนำความรู้ที่ได้มาจัดการความรู้ไว้ในฐานข้อมูลหรือเว็บไซต์ของสถานศึกษา ทำให้การส่งบุคลากรไปฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนา อาจไม่คุ้มค่ากับงบประมาณและเวลาที่ใช่ไป

จากการติดตามและประเมินผลการประเมินภายนอกรอบที่สอง พ.ศ.2549-2553 (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา, 2553: 91) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปรากฏว่ามีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมากในสามด้าน คือด้านนักเรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร แต่ในรายด้านยังมีส่วนที่ควรพัฒนาหรือปรับปรุงที่ได้รับการแนะนำจาก สมศ. คือด้านครูในส่วนของงานเผยแพร่ผลงานและการใช้ระบบสารสนเทศ สาเหตุในภาพรวมเนื่องจากระบบสารสนเทศยังไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาและยังไม่เพียงพอครูยังใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการปฏิบัติงานน้อย ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมให้ครูมีการสร้างนวัตกรรมและเผยแพร่ผลงาน

และควรเพิ่มเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและควรเพิ่มจำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาให้เพียงพอกับภาระงานจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา, 2552: 92)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ภาวะผู้นำบริหารจัดการความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับครูในการพัฒนาจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบมากขึ้นนำไปสู่การพัฒนาคน พัฒนางานและพัฒนาองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา จำนวน 8 คน โรงเรียนบ้านท่าลานทอง จำนวน 14 คน โรงเรียนวัดควนมณี จำนวน 2 คน โรงเรียนอนุบาลท่าแซะ จำนวน 27 คน โรงเรียนบ้านละมู จำนวน 5 คน โรงเรียนประชานิคม 2 จำนวน 14 คน โรงเรียนชุมชนประชานิคม จำนวน 24 คน และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) จำนวน 47 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 รวมครูทั้งสิ้นจำนวน 141 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 103 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามโรงเรียน 8 โรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากรายชื่อครูแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและกลุ่มสาระที่สอนของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับคือมากที่สุดมาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับปฏิบัติในการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 6 ด้าน คือ 1) การกำหนดความรู้ 2) การแสวงหาความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนความรู้ 5) การเก็บความรู้ และ 6) การนำความรู้ไปใช้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับคือมากที่สุดมาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

แบบสอบถามได้โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์คุณภาพและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.60 - 1.00 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 103 ฉบับโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยไปรับด้วยตนเอง จากจำนวน 103 ฉบับได้รับแบบสอบถามกลับคืน เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 103 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี รองลงมา มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี และทำการสอนในกลุ่มสาระหลักเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา ทำการสอนในกลุ่มสาระเสริม

จากผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญาและการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ระดับปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการจัดการความรู้ของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดความรู้การแสวงหาความรู้การนำความรู้ไปใช้การสร้างความรู้การเก็บความรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันและการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านการกำหนดความรู้และด้านการเก็บความรู้ไม่แตกต่างกันส่วนด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้และด้านการนำความรู้ไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (X_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (Y_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r = .53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแหะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อมูลค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมและด้านการมีอิทธิพลอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ได้รับการพัฒนาศักยภาพก่อนเข้าสู่ตำแหน่งประกอบกับผู้บริหารรุ่นใหม่ในปัจจุบันจะต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารให้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงและทำงานให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-based Management) ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล ล้วนแต่ขึ้นกับภูมิปัญญา ความคิด อ่าน และแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจาก ผู้นำมีความสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 2-3) นอกจากนี้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้ตามเชื่อถือยอมรับศรัทธายกย่องและรักดีและผู้นำยังกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานได้มากกว่าปกติผู้นำสามารถเปลี่ยนสถานะของปัจเจกบุคคลและองค์กรไปสู่ความสำเร็จ (Bass. 1985: 51-52 อ้างอิงใน รัตติกรณ จงวิศาล, 2553) ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามหน้าที่และบทบาทของผู้บริหารที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนเพราะจะมีความสามารถในการใช้อิทธิพลโน้มน้าว จูงใจบุคลากรในการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของงานเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลขององค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพการณ์ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่าง ๆ เพียงใด (รัตติกรณ จงวิศาล, 2553) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขวัญชัย จะเกรง (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ณัชฎานุช สุดชาติ (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมและด้านการกำหนดความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ด้านการสร้างความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเก็บความรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูป (Education reform) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะทำให้โรงเรียนสร้างผลลัพธ์ที่ดีให้แก่สังคมเพื่อให้โรงเรียน

พัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา ซึ่งในอีกแง่หนึ่งก็เพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่ “ดีเก่งและมีความสุข” ประกอบกับความพร้อมของโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านความรู้เช่นการศึกษาต่อศึกษาดูงาน ทำให้ครูได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นสามารถนำมาปฏิบัติเพื่อจัดการความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ลาจันทร์ (2548: 6-8) ได้วิจัยเรื่องการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4 พบว่า การจัดการความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” และงานวิจัยของ ขนิษฐา อุ่นวิเศษ (2550: 5-6) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ที่เข้าสู่ตำแหน่งได้เข้ารับการพัฒนาก่อนดำรงตำแหน่งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ทำให้ผู้บริหารมีการปรับภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยใช้หลักการบริหารให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษารวมทั้งความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการสมัยใหม่ ความทันสมัยของเทคโนโลยีรวมถึงกระแสข้อมูลข่าวสารทันสมัยทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีโอกาสรับรู้และศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลาสร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาและอุปสรรคการในสถานการณ์เฉพาะหน้าที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นตลอดเวลา มีความรับผิดชอบสามารถเลือกใช้หลักการบริหารได้เหมาะสมกับคน เหมาะสมกับงาน และเหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอนต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับเพ็ญจันทร์ เอี้ยวสาธุรักษ์ (2546: 5-6) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าและวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการความรู้เป็นเรื่องใหม่ (KM) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเป็นกระบวนการที่นำความรู้ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ได้แก่การกำหนดความรู้การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้การแลกเปลี่ยนความรู้การจัดเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระที่สอนต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ ศิริทิพย์ ป้อมบุบผา (2543) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีพฤติกรรม

ผู้นำไม่แตกต่างกันแต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน โดยรวมแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดจากการกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ (สิริกัญญา พรหมวิมานรัตน์, 2551 : 44) ทำให้ครูที่สอนในแต่ละกลุ่มสาระมีความคิดเห็นไม่เหมือนกันเนื่องจากแต่ละคนก็เรียนมาตามสาขาที่ตนถนัดทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (X_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (Y_{tot}) ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากจากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก จึงส่งผลถึงจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าแซะ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ฌซญานูซ สุดชาติ (2553: 6-8) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิลเลียมสตีเยอร์และเทอร์บอร์ก (William Steers, & Terborg, 1995: 319-333) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำของโรงเรียนในโรงเรียน 89 แห่ง ในประเทศสิงคโปร์พบว่ารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การพฤติกรรมกลุ่มและกัฟฟี (Cuffe, 1997: 4606-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ครูใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์ทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศองค์การที่ดีกว่า สร้างความภักดีต่อครูใหญ่ มากกว่าและสร้างความผูกพันต่อองค์การได้มากกว่าและพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่าก่อให้เกิดการสื่อสารด้านวิสัยทัศน์ที่ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จากข้อค้นพบของการวิจัยพบว่า

1.1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารได้มีการพัฒนาพฤติกรรมเชิงรุกในด้านการควบคุมอารมณ์ให้ได้ในทุกสถานการณ์สามารถคิดวิเคราะห์และจัดการกับความเครียดที่เกิดจากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารได้พัฒนาพฤติกรรมเชิงรุกในด้านการบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นการสื่อสารเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ความจำเป็นความต้องการ ความกังวล ศึกษาความสามารถของครูแต่ละคนแล้วส่งเสริมครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถพิเศษของตนเอง สร้างบรรยากาศให้ครูรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนมากกว่าการถูกตรวจสอบ ผู้บริหารให้การดูแลเอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่คอยสื่อสารกับครูแบบเดินดูโดยรอบ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล ทำให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญคอยสร้างบรรยากาศของการให้ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำการให้การสนับสนุนผลักดันให้รับผิดชอบงานที่ครูสนใจ และสามารถทำได้ตามความถนัด

1.1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารพยายามแสดงให้ครูเห็นว่าผู้บริหารมุ่งบริหารงานอย่างเต็มความสามารถโดย ตระหนักว่าผลสำเร็จทุกอย่างมาจากความมุ่งมั่นปฏิบัติงานของครูและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานและเมื่อเกิดปัญหาว่าจะร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาจนสามารถผ่านพ้นไปได้อย่างแน่นอน และสร้างเจตคติในทางบวกโดยให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่มีผลงานดีเด่นและขยันทำงาน

1.1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารให้กำลังใจครูในการคิดหาทางแก้ปัญหาในการทำงานผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นผู้บริหารควรพยายามสร้างบรรยากาศที่โดยใช้คำพูดที่พยายามสร้างชัยชนะในเวลาสั้น ๆ เพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูให้ครูรับรู้ถึงความสำเร็จในแต่ละขั้นตอน ครูจะได้มีกำลังใจที่จะแก้ปัญหาและก้าวต่อไปยังอีกขั้นหนึ่งอย่างมีหวังและสามารถแนะนำให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้บริหารแนะนำให้นั้นสามารถปฏิบัติได้และไม่ใช่ว่าเรื่องยาก ผู้บริหารให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานและวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ครูสามารถคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นผู้บริหารควรพยายามกระตุ้นให้ครูเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ครูต้องการหาแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้วิธีใหม่ ๆ ผู้บริหารคอยส่งเสริมให้ครูได้คิดวิเคราะห์แสดงเหตุผลต่าง ๆ และสร้างความมั่นใจให้แก่ครู โดยสนับสนุนให้มีทีมงานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูแต่ละคนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นผู้บริหารควรเอาใจครุ่มเน้นเป็นรายบุคคล สนใจ เข้าใจและ ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของ ตนเองให้สูงขึ้นตามความต้องการอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารให้การดูแลเอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคลทำให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นผู้บริหารควรช่วยเหลือ รับฟังปัญหาที่ครูต้องพบในการทำงานเสนอแนะแนวทางที่ครูมั่นใจว่าจะสามารถทำได้ อย่างแน่นอน และเป็นผู้สอน งานแก่ครูเมื่อครูต้องการประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองทำให้ครูมีข้อมูลในการตัดสินใจที่ดีขึ้นสามารถปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ

1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายสถานศึกษาท่าเสา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จากข้อค้นพบของการวิจัยพบว่า

1.2.1 ด้านการกำหนดความรู้ ครูสามารถจำแนกได้ว่าความรู้ใดต้องเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นควรกำหนดเป็นนโยบายที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ครูได้เข้าใจตรงกันและรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ที่ครูต้องเรียนรู้ระบุขอบข่ายของความรู้ที่ครูต้องได้ใช้สำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของครู ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดทีมผู้ชำนาญการหรือครูแกนนำเพื่อคอยช่วยพิจารณา แนะนำและช่วยเหลือครูในการวิเคราะห์รวบรวมความรู้เรียงลำดับความสำคัญของความรู้เรียงตามลำดับที่ต้องนำมาใช้ครูสามารถจำแนกได้ว่าความรู้ใดที่ต้องเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นควรจัดกิจกรรมให้ครูได้มีการปรึกษาหารือ ประชุมหรือจัดอบรมสัมมนาเพื่อให้ครูได้ร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้เรียนรู้แล้วจำแนกไว้เป็นหมวดหมู่ที่สำคัญจำเป็นและต้องได้ใช้ในการปฏิบัติงานในสภาพจริง

1.2.2 ด้านการแสวงหาความรู้ ครูมีการกลั่นกรองความรู้ที่แสวงหามา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูควรมีการทบทวนเป้าหมายในการเรียนรู้โดยบูรณาการความรู้เดิมมาพิจารณากับความรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน ว่าสามารถแก้ไขปัญหาและทำให้งานประสบความสำเร็จเพียงใดครูควรปรึกษา และร่วม แสดงความคิดเห็นกับครูคนอื่น ๆ ในส่วนของงานที่รับผิดชอบร่วมกันหรือสอนในกลุ่มสาระเดียวกัน เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาเก่า ๆ แล้วพัฒนาให้ได้แนวทางใหม่ ๆ ในการการปฏิบัติงานได้ ประสบความสำเร็จมากกว่าและรวดเร็วกว่าเดิมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของงาน ครูสามารถสืบค้นความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นครูควรเห็นความสำคัญของการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวในการค้นคว้าหาความรู้และสืบค้นข้อมูลหรือข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ปรับสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเครื่องมือเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีว่าพยายามใฝ่รู้ทดลองและฝึกฝนการการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ แล้วเลือกช่องทางที่สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานลง และสามารถใช้ได้ ในสภาพจริง

1.2.3 ด้านการสร้างความรู้ ครูมีการใช้เครื่องมือสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือระบบสารสนเทศในการสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือระบบ

สารสนเทศได้ สะดวกขึ้นโดยการจัดเวลาในการสืบค้นให้แก่ครูอาจจะเป็นเวลาหลังเลิกเรียนหรือจัดเป็นชมรม อิเล็กทรอนิกส์เพื่อครูจัดอบรมเพื่อฝึกประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานของตนเอง และจัดอบรมเฉพาะกลุ่มย่อยที่สนใจ จะทำให้ครูมีความมั่นใจในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

1.2.4 ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ครูนำความรู้ที่สร้างขึ้นออกมาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลภายนอก สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคที่หลากหลายในการนำเสนอผลงาน ครูใช้การนำเสนอด้วยวาจาโดยการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่าประสบการณ์การปรึกษา ครูปรับการนำเสนอแบบสื่อสิ่งพิมพ์ให้น่าสนใจมากขึ้นใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยส่งผ่านบุคคลทั้งที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและเปิดให้บุคคลภายนอกที่สนใจได้มีโอกาสศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการแลกเปลี่ยนความรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นครูควรมีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศให้ครูคนอื่น ๆ ได้ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นครูเห็นความสำคัญเปิดรับสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้นคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับโดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญในปัจจุบันคือฐานข้อมูลซึ่งในแต่ละสถานศึกษาได้ดำเนินการให้มีระบบที่ชัดเจนขึ้นครูสามารถเข้าถึงได้สะดวกขึ้นและสามารถแสดงความคิดเห็นหรือโต้ตอบได้โดยตรง และปรับให้เป็นปัจจุบัน

1.2.5 ด้านการเก็บความรู้ ครูจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูควรตั้งเป้าหมายในการจัดเก็บความรู้ให้ชัดเจนแล้วเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับลักษณะของความรู้และความสามารถของตนเอง แล้วจัดเก็บไว้ในแหล่งข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็วอาจจะเป็นเอกสาร หนังสือคู่มืองานวิจัยที่ครูได้จัดทำขึ้นแล้วรวบรวมไว้ในห้องสมุด จัดเก็บตามระบบพื้นฐานไว้ในสถานศึกษา ครูมีการจัดเก็บความรู้ที่สร้างขึ้นหรือได้มาไว้ในฐานข้อมูลมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ครูเข้าร่วมจัดเก็บความรู้มีติดประกาศ วิธีการหรือลำดับขั้นตอนการเข้ามาเป็นสมาชิกทำให้ครูรู้สึกว่าการดำเนินการจัดเก็บความรู้ไว้ในฐานข้อมูลไม่ใช่เรื่องยาก สสำรวจความต้องการในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดเก็บความรู้ในระบบฐานข้อมูลแก่ครูจะทำให้ครูสามารถจัดเก็บความรู้ไว้ในฐานข้อมูลได้จริง

1.2.6 ด้านการนำความรู้ไปใช้ ครูนำความรู้ที่จัดเก็บมาใช้ได้ทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับน้อยที่สุดดังนั้นครูควรเป็นผู้ที่ตื่นตัวและกระตือรือร้นในการเรียนรู้วิธีการ หรือปรับเปลี่ยนกลวิธีในการนำความรู้ที่จัดเก็บไว้ ในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้อย่างสม่ำเสมอและเลือกวิธีการที่เหมาะสมและรวดเร็วที่สุดจะช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานได้มาก นอกจากนี้การศึกษาข้อมูลที่เก็บไว้ในรูปแบบลายลักษณ์อักษรมีประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมจึงควรส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมรักการอ่านควบคู่ไปกับกิจกรรมส่งเสริมการสืบค้นการใช้ข้อมูลในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทำให้ครูมีข้อมูลทันสมัยและสามารถปรับแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้อย่างไม่ยุ่งยาก ส่วนการนำความรู้ที่ไม่สามารถบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรมาใช้ให้ทันเวลานั้นครูต้องฝึกประสบการณ์ทดลอง และการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในเครือข่ายสถานศึกษาท่ามะแซว 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จึงสมควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาในเครือข่ายอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 และเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและกลุ่มสาระที่สอน จึงควรจะมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ว่าส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูหรือไม่เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ในโอกาสต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ**

สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. (เอกสารประกอบการอบรม). นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

ชนิษฐา อุ่นวิเศษ. (2550). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3.** งานนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ขวัญชัย จะเกรง. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2553). **รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพมหานคร.

ณัชญา นุชสุชาติ. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร.** วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประนอม แมนมาศวิท. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์.** (การจัดการทั่วไป). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ประมวล ศรีขวัญใจ. (2550). **การจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญจันทร์ เอี้ยวสาธุรักษ์.(2546). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง.** งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยีน ภู่วรรณ. (2553). **การจัดการความรู้.** เข้าถึงข้อมูลจาก <http://th.wisdominside.org/index.php>
- ยุคดา รักไทย. (2546). **การบริหารความเปลี่ยนแปลง.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: อีระป้อมวรรณกรรม.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.** เข้าถึงข้อมูลจาก www.siamhrm.comhttp://www.skh.moph.go.th
- วสันต์ ลาจันติก. (2548). **การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4.** รายงานการศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). **ศึกษาศาสตร์กับการจัดการความรู้.** กรุงเทพมหานคร: เอกสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรินทิพย์ ป้อมบุบผา. (2543). **การศึกษาแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริกัญญา พรหมวิมานรัตน์. (2551). **การศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 3.** ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). **ภาวะผู้นำประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 5-8.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญญาณี คล้ายสุบรรณ .(2550). **การจัดการความรู้ฉบับปฐมบท.** นครปฐม: เพชรเกษม ฟันตีตั้งกรุ๊ป.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3), 607-610.
- William L. Koh Richard M. Steers James R. Terborg. (1995). **The effects of transformational leadership on teacher attitudes and student performance in Singapore.** Volume16, Issue4.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสหวิทยา เขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

Factors Affecting the Management of Student Support System
of Secondary Schools in the Campus 8 Srinakorn-Atja under to the Office
of Secondary Educational Service Area 33

ฐานวัฒน์ อัญพัทธ์อริยกุล

Thanawat Unyaphatariyakool

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: Thanawat25200304@gmail.com

Received: May, 25 2020

Revised: June, 18 2020

Accepted: July, 2 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 2) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และ 3) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวนทั้งสิ้น 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .845 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 มีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 2) การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 มีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม และการนิเทศ ติดตามและประเมินผล และ 3) ปัจจัยการบริหารจัดการทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำของ

ผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลสามารถทำนายหรือส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 43.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนความสัมพันธ์ในรูปสมการคะแนนมาตรฐานสำหรับทำนายได้ คือ $\hat{y} = 0.469(Z_{x_1}) + 0.326(Z_{x_2}) + 0.257(Z_{x_3})$

คำสำคัญ: ปัจจัยส่งผล, การบริหารจัดการ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research was to 1) Study the operation of the student support system of the secondary schools in united campus 8, Srinakorn-Atja, under the office of secondary educational service area 33. 2) Study the management of student support systems of secondary schools in the united campus 8, Srinakorn-Atja will be under the office of secondary educational service area 33 and (3) Study management factors affecting the student support system of secondary schools in the united campus 8, Srinakorn-Atja under the office of secondary educational service area 33. The sample consisted of teachers in secondary schools in the united campus 8, Srinakorn-Atja under the office of secondary educational service area 33, totaling 217 people. The instrument used in the research was a questionnaire with 5 rating scales with confidence level equal to .845. Data were analyzed by frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and multiple regression analysis.

The results of the research revealed that 1) the operation of the student support system of the secondary schools in the united campus 8 had the overall practice and all aspects were at a high level. By sorting the mean from high to low, it included knowing each student individually, student promotion, forwarding screening for students, and the prevention and problem solving of students. 2) The management of the student support system of secondary schools in the united campus 8 was at a high level of overall and in every aspect. In order of mean from highest to lowest, it was namely leadership of school administrators, teamwork, supervision and follow up and evaluation, and (3) The 3 management factors which are management leadership teamwork and supervision, monitoring, and evaluation can predict or affect the overall operation of the student support system by 43.9 percent. Statistical significance at the level of .01 the relationships can be written in the form of standard scores for predictions: $\hat{y} = 0.469(Z_{x_1}) + 0.326(Z_{x_2}) + 0.257(Z_{x_3})$

Keywords: Factors, Management, Student Support System

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” มาตรา 54 วรรคสอง “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” และมาตรา 258 จดแจ้งการศึกษา “(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตาม มาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

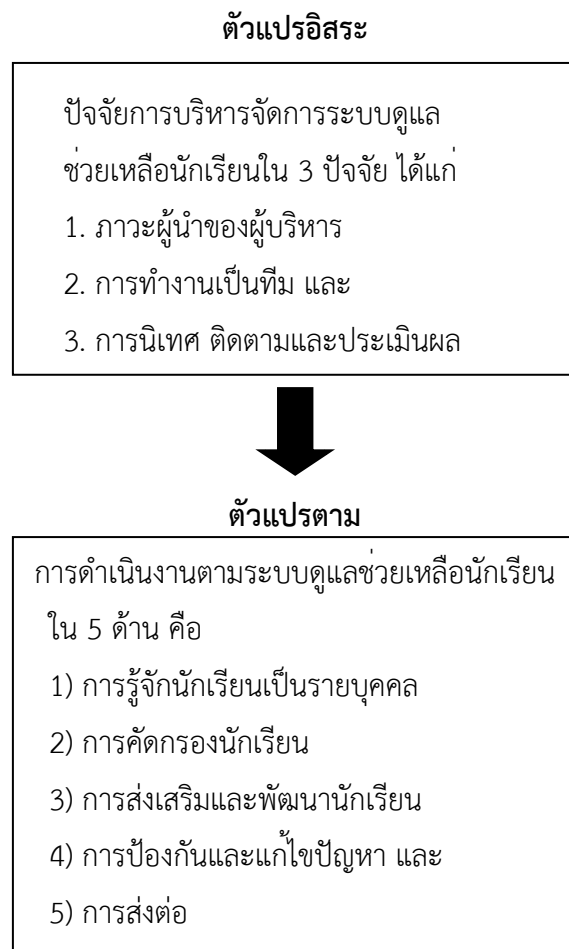
พระราชบัญญัติการส่งเสริมการพัฒนาร่างกายและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 (4) ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ให้มีคุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาร่างกายและเยาวชนแห่งชาติ, 2560) การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณภาพและเป็นผู้นำที่แข็งแกร่งในสังคมเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่อาศัยเวลาในการฝึกฝนและหล่อหลอมลักษณะชีวิตพื้นฐานให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง ระบบการศึกษาที่เน้นการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และฝึกฝนให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีศักยภาพในการเป็นผู้นำที่เสริมสร้างความมั่นคง แข็งแกร่งให้กับประเทศชาติในอนาคต

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขนักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน จากผลการประเมินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประจำปีการศึกษา 2560 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33) พบว่า การบริหารจัดการระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ ไม่มีรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้การ ประสานงานไม่คล่องตัว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อศึกษาว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม และการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มากน้อยเพียงใด โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศที่ให้แนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อเยาวชนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในมาตรา 10 ด้วงบ่งชี้ที่ 106 ว่า “สถานศึกษาต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมี 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ความรู้ในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 3) พัฒนารอบแนวคิดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 4) สอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกรอบแนวคิดของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยแบบสอบถามความคิดเห็น 5) ยกร่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียน 6) ตรวจสอบและรับรอง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 7) ปรับปรุงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสมบูรณ์และสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ การนำปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียน ด้วยแบบสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (\bar{X} = 3.97) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (\bar{X} = 3.97) ด้านการส่งต่อ (\bar{X} = 3.96) ด้านการคัดกรองนักเรียน (\bar{X} = 3.95) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (\bar{X} = 3.87) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.97	0.42	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	3.95	0.96	มาก
3. การส่งเสริมนักเรียน	3.97	0.97	มาก
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	3.87	1.01	มาก
5. การส่งต่อ	3.96	1.10	มาก
รวม	3.94	0.75	มาก

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X}= 4.57$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}= 4.21$) และด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ($\bar{X}= 4.11$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยา เขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับที่คาดว่าจะส่งผล		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.57	0.86	มาก
2. การทำงานเป็นทีม	4.21	0.65	มาก
3. การนิเทศ ติดตามและประเมินผล	4.11	0.80	มาก
รวม	4.30	0.56	มาก

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของปัจจัยทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนคร-อัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวม พบว่า ปัจจัยทางการบริหารจัดการทั้ง 3 ตัว (X_1, X_2, X_3) สามารถทำนายหรือส่งผลต่อการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 43.9 ($R^2 = .439$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นั่นคือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) การทำงานเป็นทีม (X_2) และการนิเทศ ติดตามและประเมินผล (X_3) สามารถทำนายหรือส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 43.9 ($R^2 = .439$) ซึ่งสามารถเขียนความสัมพันธ์ในรูปสมการคะแนนมาตรฐานสำหรับทำนายได้คือ $\hat{Z}_y = 0.469(Zx_1)+0.326(Zx_2)+0.257(Zx_3)$ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวม

ตัวแปร	B	t	sig
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	.544*	9.500	.000
การทำงานเป็นทีม	.506*	8.607	.000
การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล	.383*	6.085	.000
R ²		.439	
F		168.004	
Sig.		.000	

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33” มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 มีการปฏิบัติโดยรวมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการแรกและมีความสำคัญด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้หรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแดน ศรีชนะวัฒน์ (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงาน และครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 205 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่

ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทราเขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการบริหารและการจัดการ สำหรับประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า การพัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินาถาวร (2559) ได้ทำการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารจำนวน 358 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionaries) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คุณภาพชีวิตนักเรียนในจังหวัดปทุมธานี ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านจิตใจ และด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ โชคสกุล (2559) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและครู โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PN/modified) ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการ

ป้องกันปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนและด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพที่ควรจะเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ รัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 ในภาพรวม อยู่ในระดับต้องการพัฒนาตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันปัญหาของนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จัก-นักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการแก้ไขปัญหานักเรียนและข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ครูควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนให้ครบถ้วนในการแบ่งกลุ่ม ครูควรใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครองในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูควรทำการคัดกรองอย่างต่อเนื่อง ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน พบว่า ครูและผู้เกี่ยวข้องควรมีการร่วมมือกันในการป้องกันปัญหานักเรียน ครูต้องให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียนทุกกลุ่มให้ความรักและความไว้วางใจกับเด็กนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ครูควรมีการประสานงานในการส่งต่อนักเรียนให้ตรงกับปัญหา ครูควรส่งเอกสารข้อมูลเด็กให้ครูประจำชั้นทำนต่อไป โรงเรียนควรมีการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเพื่อแก้ไขปัญหาคิดได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์ ด้านการรู้จัก-นักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า เครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนต้องมีคุณภาพเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ครูควรเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยการสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลของนักเรียนเป็นอย่างดี ครูควรใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ครูควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ครูควรสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ครูควรมีการพัฒนามาตรฐานความรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นโดยการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมและด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา ครูควรมีการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด ครูควรใช้เหตุผลและเข้าใจปัญหาเด็ก

2. ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 พบว่า ปัจจัยทั้ง 3 คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม และการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีการปฏิบัติโดยรวมในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง และมีรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่ถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการภาวะผู้นำของผู้บริหารพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมากใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่า ครูและบุคลากรของโรงเรียนในมัธยมศึกษา

ในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ถือว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นงานที่ช่วยส่งเสริม พัฒนาและกระตุ้นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำเสนอข้อมูล ความรู้และเครื่องมือตลอดจนเทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตามผลการดำเนินการของครูและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณณภักทร ตาลป่า (2559) ได้ทำการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้ปกครองของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
- 2) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
- 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอ เวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอ เวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีการปฏิบัติในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียนเป็น 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านครูสามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียนไม่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในการผลักดันการดำเนินงานในองค์การให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสามารถสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ระบบการทำงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวได้ว่า ระบบการทำงานจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้เลยหากผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำ ไม่เป็นผู้ริเริ่มและทำให้บุคลากรในองค์กรยอมรับและมีความรู้สึกร่วมในการทำงาน ผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นรายด้านพบว่า โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารกำหนดให้จัดทำคู่มือเพื่อกำหนดแนวทาง วิธีการประสานงานในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายนโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ มีเจตคติและทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยา เขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำโรงเรียนตามกรอบแนวคิดของเซ็งเก้ (Senge, 1990: 120) ได้แก่ 1) ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ 2) ผู้นำต้องวุฒิภาวะทางสังคม ยอมรับสภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เป็นคนมีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเองและนับถือตนเอง 3) ผู้นำต้องมีแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) รู้จักพัฒนาทักษะทางสังคมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น และติดต่อกับผู้อื่นในฐานะที่เขาเป็นบุคคล ไม่ใช่ในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเท่านั้น ผู้นำจึงต้องมีความสนใจร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้งานลุล่วงไปได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของหทัยวรรณ วิชชุปัญญาพาณิชย์ (2547: 87); และวรรณภา เย็นมนัส (2557: 67) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลการวิจัยของนักวิจัยทั้งสองท่านเป็นในทิศทางเดียวกัน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ศิวินา (2557: 122) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างของรูปแบบมีความเหมาะสม มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย มีระบบการย้อนกลับปรับปรุง มีการนำเสนอด้วยแผนภูมิ สามารถสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความคิดเห็นของสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ศึกษาเชิงคุณภาพโรงเรียนต้นแบบ พบว่าการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stake Holders) มีส่วนร่วมบริหารจัดการ ซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่ 1) การวางแผนการดำเนินงาน 2) การดำเนินงานตามแผน 3) การนิเทศ กำกับติดตาม และ 4) การประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 17-18) เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวสู่การปฏิบัติผู้บริหารต้องสามารถออกแบบกระบวนการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือปัจจัยของโรงเรียนนั้น ๆ โดยเฉพาะความรู้ความสามารถและความพยายามจริงของผู้บริหารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2549: 431) ที่กล่าวว่า “ความสำเร็จ

(Success) หรือความล้มเหลว (Failure) ของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เพราะความสำเร็จของแผนงานและโครงการมีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้นำและภาวะผู้นำในองค์กร ในขณะที่ความล้มเหลวของแผนงาน โครงการเป็นผลมาจากความเชื่อใจของผู้นำและผู้ปฏิบัติ และการขาดความมุ่งมั่นของผู้นำ” ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในองค์กรจะต้องศึกษา แสวงหารูปแบบหรือกระบวนการนำโรงเรียนสู่เป้าหมายที่โรงเรียนและชุมชนต้องการ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม และการนิเทศ กำกับ และติดตาม เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ในทุกด้าน โดยตัวแปรภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อได้ร้อยละ 43.9 ($R^2 = .439$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมิได้สำเร็จด้วยการทำงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเฉพาะภาวะผู้นำของผู้บริหารแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานงานและการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย และเป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำและเป็นหัวหน้าของทีมงานที่จะต้องนำกลุ่มให้สามารถทำงานออกมาให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย และช่วยเหลือคณะทำงานให้มีความมั่นใจ พึงพอใจที่จะทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Sheila, 2000: 26) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต 8 ศรีนครอัจจะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ข้อแรกที่สะท้อนให้เห็นการเสริมแรงที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลและแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง รองลงมาคือ มีการจัดระบบการติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเวลา สถานศึกษามีการกำหนดขอบเขตและการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จในการทำงานเป็นทีมอันได้แก่ มีการสื่อสารในกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มช่วยเหลือกันและกัน มีการติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน และการกำหนดขอบเขต หน้าที่เพื่อให้งานของกลุ่มบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ปลูกฝัง สร้างภูมิคุ้มกัน และพัฒนาทักษะชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนทุกกลุ่มทุกคนเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน การจัดโครงการเสริมเพิ่มความรู้ให้นักเรียนที่เรียนดีและสถานศึกษาต้องสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาได้ค่าวิชาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของเทคนิค วิธีการในการให้การปรึกษาเบื้องต้น และนวัตกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร รูปแบบการทำงานเป็นทีม และรูปแบบการนิเทศ กำกับ และติดตาม

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ศิวินา. (2551). **รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.**

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาระดับและเยาวชนแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชุตินาถ อารแก้ว. (2559). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี).** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

แดน ศรีชนะวัฒน์. (2558). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. วารสารราชชนก.** (มกราคม-มิถุนายน 2558), 15-22.

พรรณณภัทร ตาลป่า. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.** 11(1).

วรรณภา เย็นมนัส. (2557). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.**

ศิริ โชคสกุล. (2559). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.**

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). **นโยบายสาธารณะ: แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33. (2561). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** สุรินทร์: กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาขั้นและกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา

หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพานิชย์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

Senge, P. M. (1990). **The fifth discipline: The art & practice of the learning
organization.** New York: Doubleday.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

Factors Affecting the efficiency of the official's task performance of teachers under the office of secondary educational service areas, area 8

สุธาสินี พุดสีเสน

Suthathinee Phudsisen

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: valentine_2love@hotmail.com

Received: June, 2 2020

Revised: June, 30 2020

Accepted: July, 12 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำนวน 346 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาตามรายด้านพบว่า ครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความซื่อสัตย์และภักดีต่อโรงเรียนสูงที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความขยันหมั่นเพียรมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ครูชายและครูหญิงมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ครูที่มีความถนัดในวิชาที่สอนแตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีทั้งหมด 6 ปัจจัย ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัยของครู โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพึงพอใจในผลตอบแทน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, ความถนัดในวิชาที่สอน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the efficiency of the official's task performance of teachers under the Office of Secondary Educational Service Areas, Area 8, 2) compare the efficiency of the official's task performance of teachers classified by personal factors, and 3) study the factors that affect the efficiency of the official's task performance of teachers. The sample group consisted of 346 teachers in schools under the Office of Secondary Educational Service Areas, Area 8. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the study were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, Analysis of Variance, and Multiple Regression analysis.

The results finding revealed that: 1) The overall efficiency of the official's task performance of teachers was at a high level. When considered in each aspect individually, it was found that the honesty and loyalty aspect were the highest mean score, diligence aspect were the lowest mean score. 2) Male and female teachers showed no differences in efficiency of the official's task performance. In addition, it was found that teachers with different educational levels, work efficiency, aptitude in subjects showed differences in efficiency of the official's task performance at 0.05 significance level. 3) The factors that affected the work efficiency of a teacher composed of 6 factors: aptitude in subjects, teachers' residence, career advancement opportunity, love and pride in career, freedom of expression, and satisfaction in return.

Keywords: work efficiency, aptitude in subjects

บทนำ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเทคโนโลยีการสื่อสาร สภาพเศรษฐกิจ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการส่งถ่ายถึงกันและกัน และจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้เอง จึงเป็นเสมือนพลังผลักดันให้ทุกภาคส่วนของประเทศต่างต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง อันทำให้เกิดการพัฒนาตามมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทิศทางของการพัฒนาประเทศให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา และเป็นจุดที่สำคัญที่สุด การที่จะพัฒนาคน ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาประชากรในวัยเด็ก ปัจจัยที่ถือว่ามียุทธพลและมีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้นก็คือ “ครู” ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพต่อไป ตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้ให้ความหมายของครูไว้ว่า “ครู” คือบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ครูมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน แต่การพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั้นยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่ละโรงเรียนประสบปัญหาการเรียนการสอน เนื่องด้วยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูลดลง ซึ่งเกิดจากปัจจัยในหลาย ๆ ปัจจัย แต่สรุปรวมเป็นปัจจัยได้ 2 ด้าน คือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ประสบการณ์การสอน และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความมีอิสระ ในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ความพึงพอใจในผลตอบแทนจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ลดลงนี้จะส่งผลถึงตัวผู้เรียนในด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยตรงและส่งผลกระทบต่อภาพรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านของศักยภาพในการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร และทำให้โรงเรียนขาดมาตรฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกด้วย

จากความสำคัญของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามเป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนการสอน คือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งก็เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 เพื่อให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาการบริหารการศึกษา และบริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

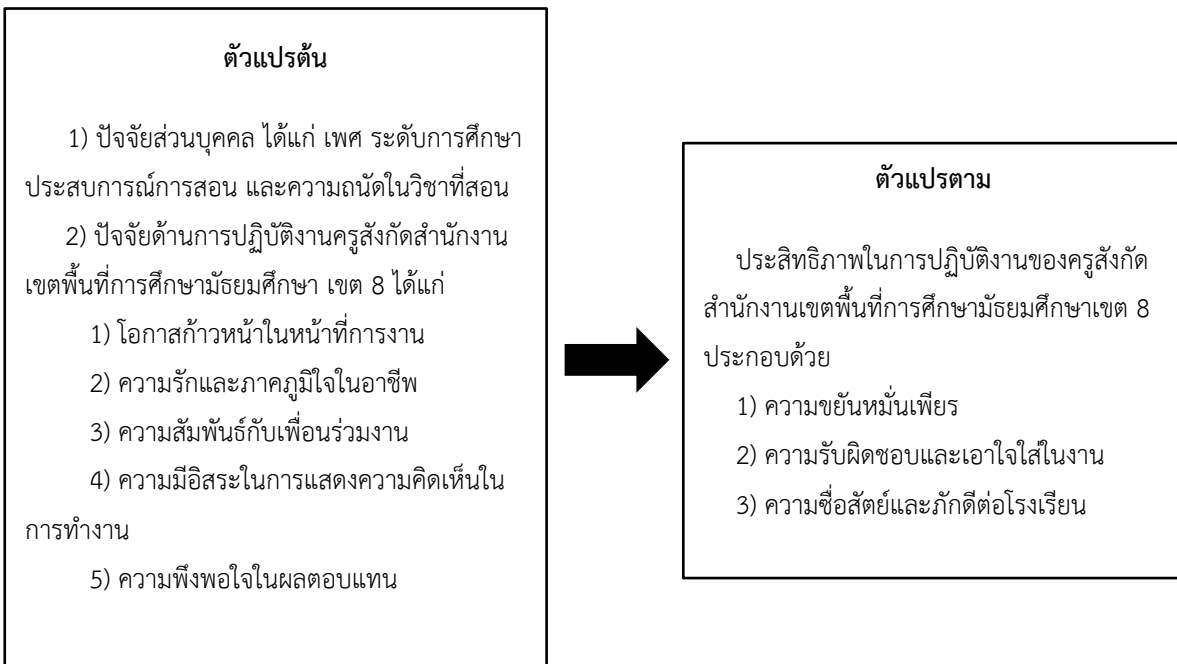
1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และความถนัดในวิชาที่สอน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของครู และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานในเรื่องของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สรุปเป็นกรอบแนวคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำนวน 55 โรงเรียน มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,073 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้จากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวนตัวอย่าง 346 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีจัดชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งออกแบบเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ประสบการณ์การสอน และความถนัดในวิชาที่สอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความขยันหมั่นเพียร 2) ด้านความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงาน และ 3) ด้านความซื่อสัตย์และรักดีต่อโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงานที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งประกอบด้วย 1) โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 2) ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และ 5) ความพึงพอใจในผลตอบแทน

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบสอบถามมีการตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 3 คน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปรหรือค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) พบว่า ทั้งแบบสอบถามปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ทุกด้าน แสดงว่า แบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และความถนัดในวิชาที่สอน ด้วยสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบแบบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

สถานภาพทั่วไป และความคิดเห็นของครูในกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.8 จบการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0 ส่วนใหญ่มีความถนัดในวิชาที่สอนคือ สอนตรงกับวิชาเอกที่เรียนจบมา จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 75.1 และไม่มี ความถนัดในวิชาที่สอนคือ สอนไม่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนจบมา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9

จากการสอบถามความคิดเห็นของครูในกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้วยแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำมาแบ่งระดับ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับของ Best (1970) จากค่าเฉลี่ยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับโดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับของ Best (1970) จากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
0 - 1.50	น้อยที่สุด
1.51 - 2.50	น้อย
2.51 - 3.50	ปานกลาง
3.51 - 4.50	มาก
4.51 - 5.00	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูในกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน นำความคิดเห็นมาสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน	3.77	0.21	มาก
2. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.75	0.28	มาก
3. ความพอใจในผลตอบแทน	3.68	0.32	มาก
4. ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ	3.36	0.57	ปานกลาง
5. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.23	0.55	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.55	0.27	มาก

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อ สามารถสรุปได้ว่า โดยภาพรวมแล้ว ครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.27) เมื่อแยกพิจารณารายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูจำแนกตามปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.21) ซึ่งเป็นการส่งผลกระทบในระดับมาก และครูมีความคิดเห็นว่าเป็นการส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55) เป็นการส่งผลกระทบในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูในกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นำความคิดเห็นมาสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

รายการ	ประสิทธิภาพ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงาน	3.82	0.41	มาก
2. ด้านความซื่อสัตย์ และรักดีต่อโรงเรียน	3.71	0.66	มาก
3. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.61	0.31	มาก
รวม	3.72	0.42	มาก

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ในกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การสอน และความถนัดในวิชาที่สอน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานวิจัย “ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน” โดยใช้สถิติอ้างอิง การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ผลการทดสอบ พบว่า

1) ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ชายและหญิงมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูชายและครู

หญิงมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานแตกต่างกัน โดยครูหญิงมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานมากกว่าครูชาย

2) ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ต่างก็มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3) ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งที่สอนในรายวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมาและที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมา ต่างมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4) ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งที่สอนในรายวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมาและที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมาต่างมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) กำหนดตัวแปรดังนี้คือ

ตัวแปรตาม: ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

ตัวแปรอิสระ: ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน ความถนัดใน

วิชาที่สอน: ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่

- 1) โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
- 2) ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ
- 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- 4) ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น
- 5) ความพึงพอใจในผลตอบแทน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ตัวแปรที่ศึกษา	t	B	S.E.	Beta	F	R ² adjusted
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	(a)	1.174	0.227			
1. ความถนัดในวิชาที่สอน	3.58**	0.699	0.028	0.960		
2. ที่พักอาศัย	2.82**	-0.304	0.032	-0.232		
3. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.90**	0.119	0.031	0.158		
4. ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ	25.25**	0.191	0.043	0.097	499.65**	0.96
5. ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ในการทำงาน	4.49**	0.067	0.019	0.070		
6. ความพอใจในผลตอบแทน	- 9.41**	0.118	.042	0.056		
R = 0.98 R² = 0.96						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ จากตัวแปรที่นำเข้าไปศึกษาทั้งหมด 13 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัย โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพอใจในผลตอบแทน โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ร้อยละ 96.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($R^2 = 0.96$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง และในรูปคะแนนมาตรฐาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ทัทมวงค์ และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2555) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสาน ดัสตุล (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการ

ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนสิทธิ์ พุทธิพิทักษ์ (2546) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัย โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพึงพอใจในผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่า ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจะมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อมตา จันทร์ปาน, 2545; อรุณี อภัยพงศ์, 2543; และณัฐธัญ ถนัทรบ, 2545)

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ควรยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงาน และควรวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยเน้นการปฏิบัติงานด้านความขยันหมั่นเพียร เช่น ยอมให้ผู้ปกครองวิพากษ์วิจารณ์ ในกรณีที่มีปัญหา ด้านนักเรียน ปลุกจิตสำนึกให้ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และมาปฏิบัติงานก่อนเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ เนื่องจาก ผลจากการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยปฏิบัติงานด้านความซื่อสัตย์ และรักดีต่อโรงเรียนสูงที่สุด และปฏิบัติงานด้านความขยันหมั่นเพียรต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

2) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ การวัดเชิงเปรียบเทียบ ในประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะทำสิ่งที่ดีที่สุดในการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในข้อมูลซึ่งกันและกัน อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนให้มีศักยภาพต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- ณัฐธัญ ถนัดรบ. (2545). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเดินรถรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ประสาน ตัสตุล. (2558). **ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 4(2), 52-58.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร ทัทมงคล และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2555). **แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท**. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 2(2), 103 -112.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง 2545)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อรุณี อภัยพงศ์. (2543). **การศึกษาประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนางานสาธารณสุข ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี**. กรุงเทพมหานคร.
- ชนสิทธิ์ พงษ์พิทักษ์. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อมตา จันทร์ปาน (2545) **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการพัฒนาสถานีอนามัยของจังหวัดนครศรีธรรมราชในโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีอนามัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Best, J. W. and Kahm, J. V. (1993). **Research in Educational**. Boston: Allny and Bacon.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement. 607-610.

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

Performance on The Relationship Whit the Community of Teacher in
School Group's Klongwan-Huai Sai Under Prachuap Khiri Khan
Primary Education Service Area 1

วันดี แยมรัตน์

Wandee Taemrat

โรงเรียนประชารังสรรค์

Pracharangsai School

e-mail: wandee.tae@gmail.com

Received: June, 10 2020

Revised: July, 2 2020

Accepted: July, 12 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 ใน 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน การและเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู จำนวน 123 คน จำแนกตามภูมิภาคต่าง ๆ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) Independent

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ ไม่เกิน 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ABSTRACT

The study of performance on the relationship with the community of teachers in school khlong Wan-Huay Sai group under the office of Prachuapkirikhan primary education service area 1. Study for 3-5 aspects, the study of relationship with the community, cooperation with the parental and communities, participation of the community in learning management, community service and knowledge sharing with communities. The sample of this study consisted of 123 teachers were conducted by birthplace and teaching experience. The research instrument was the five-point-rating scale questionnaire. The questionnaire had a reliability level at .95. The statistical techniques used were percentage, frequency, mean, standard deviation and t-test independent

The results of this research were as follow: 1) The relationship with the community of teachers in school Khlong Wan-Huay Sai group under the office of Prachuapkirikhan primary education service area 1 2) Comparison of the performance of teachers in relation to community living different operating result is not different. The study of relationship with the community about teachers with different teaching experience did not perceive the study of community as a whole different; the study of community of teachers who has teaching experience more than 5 years and teachers who has teaching experience less than 5 years have operational level significantly different at level of .05.

Keyword: Community relations performance

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 33 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาในมาตรา 80 (4) ว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 1-3) การพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งของการจัดการบริหารการศึกษาเพราะเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดกิจกรรมการบริหารและการจัดการเรียน

การสอนจึงเกิดขึ้นในสถานศึกษาตลอดเวลาการจัดการระบบบริหารงานสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพการบริหารงานในสถานศึกษาจึงต้องครอบคลุมภาระงานในทุกด้านนอกจากนี้ความร่วมมือของผู้ปกครองชุมชน และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะทำให้การจัดการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันก่อให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียนผู้ปกครองชุมชนและที่สำคัญที่สุดเป็นประโยชน์กับผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 114) ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดแนวทาง และให้ความสำคัญของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนโดยจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน พ.ศ. 2552 ให้โรงเรียนใช้เป็นคู่มือในการประเมินความจำเป็นพื้นฐานเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดรวมทั้งเป็นเครื่องมือให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการบริหารจัดการและสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามสภาพที่แท้จริงของโรงเรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และเกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณของโรงเรียน โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมกลไกการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ตามขอบข่าย และภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมีการศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้เคียง ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีการให้บริการทางวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีการจัดกิจกรรม/โครงการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องยกย่องเชิดชูผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและผู้มีผลงานดีเด่นจากการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งตรงกับมาตรฐานที่ 9 และ มาตรฐานที่ 13 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. เพื่อการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ดังนี้ มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของข้าราชการครูในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554: 96-135) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง ก.ค.ศ.ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 สำหรับผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน

ตำแหน่งครูผู้ช่วยก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูบรรจุตามความมุ่งหมายในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู สำนักงาน ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มไว้เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกลักษณะของครูผู้ช่วยให้สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นครูที่ดีโดยได้แบ่งออกเป็น 2 หมวด คือหมวดที่ 1 การปฏิบัติตนซึ่งประกอบด้วย วินัย คุณธรรมจริยธรรม สำหรับข้าราชการครู มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพครู เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การพัฒนาตนเอง การพัฒนาบุคลิกภาพ การดำรงชีวิตที่เหมาะสมหมวดที่ 2 การปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาสถานศึกษา และความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา, 2548: 1)

จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของครูผู้ช่วยที่จะต้องปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามที่สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดเพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน พัฒนาภารกิจของโรงเรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีลักษณะที่สำคัญเป็นความสัมพันธ์ 2 ทางคือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันกับการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้บริการชุมชนและการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนได้อย่างเต็มที่ (สมสมัย คำจันทร์ศรี, 2551: 1) การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีขอบข่ายครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ซึ่งการดำเนินงานโดยทั่วไปมีลักษณะที่ยังไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง ไม่เป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารและคณะครูทุกคนในสถานศึกษาจะต้องวางแผนการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของงานทั้ง 5 นี้ให้ครอบคลุมชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิบัติงานด้านนี้ของสถานศึกษา (หนังสือราชการสำนักงาน ก.ค.ศ.ที่ ศธ.0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิดา บุริมาศ (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนบ้านวังยาว ผลการศึกษาพบว่าคณะครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในด้านการให้บริการชุมชน ชุมชนเข้ามารับบริการน้อยมากชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ค่อยให้ความสนับสนุนเกี่ยวกับด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แนวทางการพัฒนาคือ จัดอบรมให้กับชุมชนโดย จัดหาวิทยากรทั้งในและนอกท้องถิ่นมาให้ความรู้เพิ่มเติม และสุภาภรณ์ ศัพท์เสน (2551) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่ายังไม่ดีเท่าที่ควรผู้บริหารและคณะครู ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการจัดการศึกษาอย่างไม่เพียงพอการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่แพร่หลายและทั่วถึงตลอดจนขาดความต่อเนื่องส่งผลให้บทบาทของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ทางโรงเรียนน้อยลงตามไปด้วย ดังนั้นการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในตำแหน่งครูผู้ช่วยมีจำนวนมาก และต้องประเมินเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มระหว่างปฏิบัติราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นระยะ ๆ ทุกสามเดือนเป็นเวลาสองปี นับแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู ตามหลักสูตรที่ ก.ค.ศ.กำหนด

ด้วยเหตุและผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จึงสนใจที่จะทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ตามเกณฑ์การปฏิบัติงานของข้าราชการครูของ สำนักงาน ก.ค.ศ. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการพิจารณา เป็นแนวทางในการประกอบการวางแผน นโยบายการบริหารจัดการและเป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนประชารังสรรค์ โรงเรียนบ้านห้วยกอมิตรภาพที่ 72 โรงเรียนบ้านคลองวาฬ โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ และโรงเรียนพัฒนาประชานุเคราะห์ ประจำปีการศึกษา 2562 มีข้าราชการครู จำนวน 179 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 123 คนเทียบสัดส่วนตามโรงเรียนจากประชากรของแต่ละโรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของข้าราชการครูมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบเลือกรายการ (Check List) ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูใน 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยกำหนดคุณลักษณะของงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม มาพัฒนาเป็นรูปแบบของเครื่องมือโดยจำแนกคุณลักษณะของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert's Scale ได้กำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยกำหนดคุณลักษณะของการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม มาพัฒนาเป็นรูปแบบของเครื่องมือโดยจำแนกคุณลักษณะของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูออกเป็น 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อใช้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดและนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

2. นำผลการศึกษาจากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุม การศึกษาปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใน 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

3. นำร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.6 ขึ้นไป

5. นำร่างแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูในโรงเรียนบ้านห้วยกอมิตรภาพที่ 72 ไม่ใช่ประชากร แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try Out) แล้ว มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เพื่อไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ให้ข้าราชการครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและนัดหมายวันเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน

3. ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง และรับคืนด้วยตนเองพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยได้รับกลับมาคิดเป็นร้อยละ 100.00

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. **การจัดกระทำข้อมูล** หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามเรื่อง การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู ในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แล้วผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามดังกล่าวมาจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบด้วยความเรียง

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูโดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยรวมรายชื่อ และรวมทุกด้านโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 107-108)

4.50 –5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.50 –4.49	หมายถึง	ระดับมาก
2.50 –3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.50 –2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 –1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์
2. นำผลคะแนนที่ได้ มาหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามภูมิลำเนา และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean, \bar{X})
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, SD.)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามภูมิลำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Samples

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ภูมิภาค และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูพบว่าข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น ๆ จำนวน 55 คนคิดเป็นร้อยละ 44.70 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่ม คลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่ม คลองวาฬ-ห้วยทราย 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและ ชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) รายด้านและโดยรวม พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, SD. = .52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X} = 3.97$, SD. = .59) ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 3.88$, SD. = .58) ด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.78$, SD. = .61) ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.75$, SD. = .64) และด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X} = 3.57$, SD. = .63) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู ในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน จำแนกตามภูมิภาค และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามภูมิภาคโดยรวมแล้วไม่แตกต่าง ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐาน ข้อที่ 1

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกประสบการณ์ใน การปฏิบัติงานผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่ม คลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนก

ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแล้วรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

2.1 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามภูมิภาค โดยรวมแล้วไม่แตกต่าง

2.2 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการให้

ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการ ฝึกอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติในการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 21) ตามแนวทางกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาตามข้อบัญญัติภารกิจในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา คือ การกระจายอำนาจการพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูตามมาตรา 42 ให้ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ประเมินพัฒนาผู้เรียน และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงได้จัดทำหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูให้แก่ครูผู้ช่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สดเลิศ (2550:บท คัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ อัญชลี คำผั่น (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยาผลการศึกษาพบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ วรพล สังขะวิไล (2550) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การสอนของข้าราชการครูและขนาดโรงเรียน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณินิจ กฤษณาม (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่พบจากการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารกำหนดแนวทางการปฏิบัติของข้าราชการครูสอดคล้องกับหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของ ก.ค.ศ.ดั่งที่ ธีระ รุญเจริญ (2550: 260) กล่าวไว้ว่า งานที่โรงเรียนต้องทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

คือ ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เกี่ยวกับลักษณะของชุมชน นับตั้งแต่โครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากรและความต้องการ ทักษะคิดและความเชื่อต่าง ๆ เช่นเดียวกับ รัตนา กาญจนพันธ์ (2546: 158-159) กล่าวถึง การวิเคราะห์ชุมชนว่าเป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลเบื้องต้นที่โรงเรียนรวบรวมได้ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการต่อไป ซึ่งในการปฏิบัติงาน จะอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำไปใช้เลยไม่พออนุญาตอาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

1.2 ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน โดยที่ครูต้องสร้างความสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ Brittingham (1998: 1406 -A) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัว และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ พบว่าผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้อาคารเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ วิมล สันแดง (2550) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี เขต 2 พบว่า ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้ เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนจึงได้ปฏิบัติตามกลยุทธ์และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งมีจุดเน้นที่การขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ดังที่ ทศนา แสงศักดิ์ (2548: 46-48) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุดเลิศ (2550) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ บริการห้องสมุด บริการด้านสหกรณ์โรงเรียน หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน จึงทำให้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ในด้านการให้บริการชุมชนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ตามที่ ชานูวัฒน์ สุดสาคร

(2547: 24) ได้สรุปความหมายของการให้บริการชุมชนว่า หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสุรพล อ้นถาวร (2549: 29) ได้สรุปความหมายของการบริการชุมชนว่า เป็นการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่สถานศึกษาจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ นพดล แสนบัณฑิต (2551: 60) ได้สรุปความหมายของการบริการชุมชนของโรงเรียนไว้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การให้ความรู้ การให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ การให้บริการด้านวิชาการตามความพร้อมและความสามารถที่จะดำเนินการได้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มคลองวาฬ - ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยให้ข้าราชการครูจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมต่อประสบการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชนผ่านกระบวนการกลุ่ม หรือเครือข่ายการเรียนรู้ตามบริบทของท้องถิ่นตามที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550: 252) กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องของอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของประชาชน และอยู่คู่กับประชาชนตลอดชีวิต ในแต่ละชุมชนมีผู้รู้ มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อยู่อย่างหลากหลาย ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนับว่ามีคุณค่ายิ่งเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของชุมชน สามารถใช้ในชุมชนได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องดัดแปลง จึงควรที่จะต้องมีการถ่ายทอดสู่ผู้สนใจในชุมชน จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละชุมชน และขอความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน ในขณะที่เดียวกันควรจะแนะนำวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน จำแนกตามภูมิลำเนาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น ๆ มีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูทุกคนต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักสูตรบูรณาการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพ ทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อัจฉราวดี บัวเกตุ (2547: 80) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมรายด้านตามภูมิลำเนาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมแล้วรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มากกว่าจะช่วยให้เข้าใจปัญหา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริกรณ์ ภิรมย์รักษ์ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนและผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันเช่นเดียวกับ ถาวร ใฝ่ทอง (2549: 50) พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์งานบริหารต่างกัน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลที่ได้ทำให้ทราบว่าผู้บริหารและครู มีการกำหนดนโยบาย แนวทางในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน ควรนำผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากไปส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้เกิดกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นต่อไป

1.2 การปฏิบัติงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน และการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งน้อยกว่าด้านอื่น ควรนำผลการวิจัยมาเป็นกรอบแนวทาง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้อยู่ในระดับที่มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในกลุ่มคลองวาฬ-ห้วยทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จึงควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในอนาคตต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวแปร ภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จึงควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ว่าส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในอนาคตต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง และเขตชนบทเพื่อดูความแตกต่างของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในเขตเมืองกับเขตชนบท

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- คณิงนิจ กฤษณาม. (2553). การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชานูวัฒน์ สุดสาคร. (2547). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถาวร ไผทอง. (2549). การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3. ปรินญาณินพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ. 8(1), 43-49.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นพดล แสนบัณฑิต. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนที่สอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. ปรินญาณินพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2550). **ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษาหน่วยที่ 8-15.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ภาควิชาบริหารการศึกษา และอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วรพล สังขะวิไล. (2550). การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอบางปะกงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิมล สันแดง. (2550). การนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีเขต 2. ปรินญาณินพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริกรณัฏ ภิรมย์รักษ์. (2549). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทัศนะครูผู้สอนและผู้นำชุมชน: ศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมชาย สุตเลิศ. (2550). ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมสมัย คำจันทร์ศรี. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. หนังสือเวียนที่ ศธ 0206.3/ว.17 วันที่ 21 ตุลาคม 2548.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สุนิตา บุริมาศ. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านวังยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. กรุงเทพมหานคร.
- สุภาภรณ์ ศัพทเสน. (2551). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดช่องนนทรี สำนักงานเขตยานนาวา: กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- สุรพล อ้นถาวร. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองแข้แ่วน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. ภาคนิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.

- อัจฉราวดี บัวเกต. (2547). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. สารนิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อัญชลี คำฝัน. (2554). บทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
ของสถานศึกษาสังกัดเมืองพัทยา. สารนิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Birmingham, Kenneth Vernon. (1998, November). The Characterization of Successful
School, Family, and Community Partnerships. **Dissertation Abstracts
International**. 59(5), 1406-A.
- Krejcie, Robert.B; & Morgan, Darlye W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for
Research Activity. In **Journal of Education and Psychological measurement**.
30(3), 608.

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ
Morale and Encouragement to Work of the Teachers of Piboon
Prachasan School under the Special Educational
Administration Office Ministry of Education

น้ำทิพย์ จันทร์มูล

Namthip Junmoon

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education Bangkokthonburi University

e-mail: piglet_nicknun@hotmail.com

Received: June, 11 2020

Revised: July, 5 2020

Accepted: July, 15 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และด้านการบริหารและปกครองบังคับบัญชา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ในภาพรวมคือ ควรปรับปริมาณงานที่ครูรับผิดชอบให้มีความเหมาะสม ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ควรสนับสนุนครูได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครู

คำสำคัญ: ขวัญกำลังใจครูในการปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine and to explore approaches to creating morale and encouragement to work of the teachers of Piboon prachasan School under the Special Educational Administration Office, Ministry of Education in 6 areas including job characteristics, work environment, security and achievement, salary and welfare, relationship among colleagues and administration and supervision. The population studied were 97 teachers of Piboon prachasan School. The instrument used for collecting the data was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) the morale and encouragement to work of the teachers of Piboon prachasan School under the Special Educational Administration Office, Ministry of Education was overall at high level and after item analysis, it was found that each aspect of morale and encouragement to work of the teachers was also at high level and 2) approaches to creating morale and encouragement to work of the teachers of Piboon prachasan School included that the teachers work load and responsibilities should be appropriately adjusted, the teachers should be provided with facilities so that they would be more motivated to work and the teachers should be encouraged to attend training courses to enhance their knowledge and work skills and welfare should be provided to help them.

Keyword: Teachers' Morale and Encouragement in Performance

บทนำ

การที่บุคคลหรือผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจ จะช่วยเพิ่มความสนใจในงานมากขึ้น เพิ่มความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น และเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ในทางตรงข้าม หากผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลไม่เกิดความพึงพอใจในงาน ไม่กระตือรือร้น ทำให้ไม่สนใจงาน ไม่กระตือรือร้น ผลผลิตของงานก็ตกต่ำ หน้าที่ของผู้บริหารก็คือจะต้องรู้วิธีที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ เพื่อจะให้งานบรรลุเป้าหมายและมีผลผลิตของงานสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2546: 1) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร หากคนในองค์กรได้รับความพอใจ ได้รับความยุติธรรม ได้รับการพัฒนา มีขวัญกำลังใจศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรแล้ว จะเกื้อหนุนและส่งเสริมให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประสิทธิภาพสูงสุดและวัชรา กวมทรัพย์ (2545: 4) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การมี

บุคลากรที่มีความสามารถและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจต่อองค์กร เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สามารถใช้ป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้บุคลากรมีความรัก ความพอใจที่จะร่วมงานกับองค์กรนั้น และการใช้คนให้ทำงานมิได้คำนึงถึงเฉพาะความรู้ ความสามารถของบุคลากรเท่านั้น แต่ได้ยึดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นสำคัญเพราะแม้คนจะมีความรู้ความสามารถเพียงใด หากขาดความจริงใจ ความพึงพอใจที่จะทำงานนั้นแล้วผลงานก็ไม่อาจสำเร็จอย่างมีคุณภาพได้ ดังนั้น ความพึงพอใจของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกหน่วยงานจะต้องตระหนักและคำนึงถึงเสมอ (วินัย นคาภิรมย์, 2530: 4) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็คือขวัญและกำลังใจ เพราะหน่วยงานหรือองค์กรใดจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าเป็นผู้มีขวัญดีหรือไม่ที่จะสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับหน่วยงานหรือองค์กรนั้นได้ (เกียรติพันธ์ หนูทอง, 2549: 4)

ขวัญกำลังใจของครูในการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารทุกระดับควรตระหนักและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะถ้าครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดีหรือสูง แสดงว่าครูมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน รู้สึกดีต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน รู้สึกที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน แต่หากครูมีสภาพของขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ไม่ดีหรือต่ำ แสดงว่าครูกำลังเสียขวัญ มีความสับสนวุ่นวาย ไม่เชื่อถือกันในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน การละทิ้งงานก็จะเกิดขึ้น ภารกิจของสถานศึกษานั้นย่อมไม่บรรลุผลและจะดับสูญไปในที่สุด (ถาวร ศรีแก้ว, 2549: 2)

ขวัญกำลังใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล "ขวัญ" หรือ "Morale" หมายถึง ทศนคติต่อหมู่คณะของแต่ละบุคคล ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของหมู่คณะ (กรรณิการ์ นิยมศิลป์, 2536: 1) ขวัญเป็นเจตคติส่วนบุคคลอันประกอบด้วยความมั่นใจ ตั้งใจ เต็มใจ เสียสละ และกล้าหาญ มีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานตามความต้องการหรือความคาดหวังของกลุ่มในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จและเป้าหมายของกลุ่ม ความรู้สึกเชื่อมั่นศรัทธาที่มีต่อผู้นำ และความรู้สึกได้รับความสำเร็จสูงสุดในอุดมการณ์ของกลุ่ม ความรู้สึกว่าการร่วมมือของฝ่ายบุคคลเกิดผลดีตลอดจนความรู้สึกเสียสละ จงรักภักดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นต้น (Gove, 1971: 1468) สอดคล้องกับปริยาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2547: 132) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปของพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความกระตือรือร้น ความหวัง ความกล้า ความเชื่อมั่น และในทางตรงข้าม คนที่ปราศจากขวัญแสดงออกในรูปของความเฉื่อยชา ความเฉยเมย ความหวาดระแวง ขาดความเชื่อมั่น ขวัญจึงเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อม คนที่มีขวัญดีจึงสังเกตได้จากความกระตือรือร้นในการทำงาน เต็มใจที่จะทำตามกฎข้อบังคับของหน่วยงาน พยายามปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายและอื่น ๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีผลดีต่อหน่วยงาน ซึ่งหากผู้บริหารทราบปัจจัยที่จะก่อให้เกิดขวัญกำลังใจ ก็จะสามารถประเมินสภาพองค์การ เพื่อเลือกวิธีเสริมสร้างขวัญกำลังใจที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพองค์การนั้น ก็จะทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์

ขวัญกำลังใจ จึงสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะขวัญของบุคลากรในองค์กร เป็นการสะท้อนถึงเจตคติของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541: อ้างถึงในสมพงษ์ ไกรสรไชศรี, 2550: 1) หากครุมีขวัญกำลังใจที่ดี ย่อมมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ส่งผลให้สถานศึกษาถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย เพราะขวัญกำลังใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด คนที่มีความรู้ความสามารถดี แต่หากขวัญกำลังใจไม่ดี ก็ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ (พนัส หันนาคินทร์. 2543: อ้างถึงใน สมพงษ์ ไกรสรไชศรี, 2550: 1)

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงทำให้มีนักเรียนที่มีลักษณะพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติเป็นจำนวนมาก และบุคลากรทางการศึกษาต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ อยู่ในภาวะขาดแคลนอัตรากำลังครู สืบเนื่องมาจากนโยบายภาครัฐกำหนดให้ทุกส่วนราชการยุบเลิกอัตราว่าง เนื่องจากการเกษียณอายุราชการปกติและการเกษียณก่อนกำหนด การย้ายออกนอกพื้นที่มากขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แก้ปัญหา โดยใช้ระบบครูช่วยราชการกลับสังกัดเดิม เกือบครูช่วยสอน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ (สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2546: 1) จึงจ้างพนักงานราชการและครูอัตราจ้างมาช่วยแบ่งเบาภาระการขาดแคลนครูในงานสอน แต่พนักงานราชการและครูอัตราจ้าง ต้องมีการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อต่อสัญญาจ้าง หากหย่อนประสิทธิภาพ หรือไม่ถึงงบประมาณในการจ้าง อาจทำให้ทั้งพนักงานราชการและครูอัตราจ้างถูกเลิกจ้างได้ในภาวะขาดแคลนครูเช่นนี้ นอกจากครูต้องรับภาระหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ครูยังต้องรับภาระงานพิเศษด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นงานสนับสนุนการศึกษาที่แต่ละโรงเรียนต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ความเครียด ความวิตกกังวลของพนักงานราชการและครูอัตราจ้างที่มีต่อความไม่มั่นคงในการทำงานอาจส่งผลให้ครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่ำ ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นเท่าที่ควรส่งผลให้สถานศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้น ขวัญกำลังใจจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและหาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู เพราะในการบริหารงานที่มุ่งหวังความสำเร็จ ขวัญของบุคคลในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ การที่บุคคลในองค์กรมีขวัญดีจะแสดงออกในความศรัทธาและพอใจในการทำงาน ใช้ความพยายามทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด เพื่อให้ได้ผลงานทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนมีการร่วมมือประสานงานที่ดีต่อกัน มีทัศนคติ ท่าที ความรู้สึกที่ดีในการทำงาน ขวัญในการทำงานของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้น เมื่อเป้าหมายของกลุ่มโดยทั่วไปได้บรรลุผลสำเร็จและสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนมีความสุขและพึงพอใจเกิดขึ้นด้วย (สิทธิชัย แยมพยนต์, 2548: 13)

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

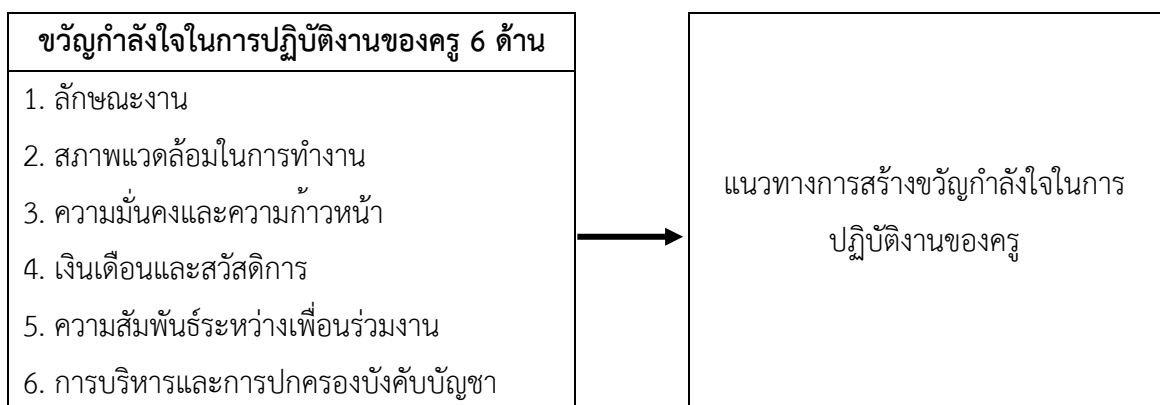
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการบริหารงานบุคคล ในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน สามารถพัฒนาระบบการศึกษาไทย คุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สมดังเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 97 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และด้านการบริหารและการปกครองบังคับบัญชา

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ โดยผนวกตามแนวคิดของเฮิร์ชเบิร์ก จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ลักษณะงาน
- 2) สภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้า
- 4) เงินเดือนและสวัสดิการ
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน
- 6) การบริหารและการปกครองบังคับบัญชา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยสอบถามขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ลักษณะงาน
- 2) สภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้า
- 4) เงินเดือนและสวัสดิการ
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน
- 6) การบริหารและการปกครองบังคับบัญชา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัย

1. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ สำหรับด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคง และความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และด้านการบริหารและปกครองบังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านลักษณะงาน พบว่า ควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของครู และปริมาณงานที่รับผิดชอบให้มีความเหมาะสม

2.2 ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ สถานที่ทำงานควรเป็นสัดส่วนเอกเทศ

2.3 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ควรส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้รับการอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้

2.4 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ควรจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครู อาทิเช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง เมื่อต้องออกไปปฏิบัติราชการนอกโรงเรียน และการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานมีความรวดเร็ว

2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ควรจัดการส่งเสริมความสามัคคีการให้หน่วยงาน เช่น จัดกิจกรรมให้ครูและบุคลากรได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การรดน้ำดำหัวเนื่องในวันปีใหม่ของไทย เพื่อสร้างความเคารพผู้อาวุโส เป็นต้น

2.6 ด้านการบริหารและการปกครองบังคับบัญชา ควรกำหนดนโยบายในการบริหาร และวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน และปกครองด้วยความเป็นธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ จากผลการวิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน สามารถตอบสนองความต้องการของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ จึงทำให้เกิดความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานการศึกษาของบุญสืบ มะปรางหวาน (2547: 61) พบว่า ขวัญกำลังใจในการ

ปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านลักษณะงาน พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์สิทธิ์ ดังเทพประสิทธิ์ (2549: 65) กล่าวว่า ขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ อำเภอบนกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ อำเภอบนกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีขวัญกำลังใจ ในด้านลักษณะงาน อยู่ในระดับมาก คือมีความพึงพอใจที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ มีความพอใจในผลสำเร็จของงานและมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับ พรนพ พุกกะพันธ์ (2545: 65) ที่กล่าวว่า การมอบหมายงานให้บุคคลปฏิบัติหรือรับผิดชอบนั้น หากมอบหมายงานไม่เหมาะสมกับบุคคล อาจไม่เหมาะสมกับความถนัด บุคลิกภาพหรือความรู้ความสามารถของเขา จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความคับข้องใจ เกิดความไม่พอใจซึ่งเป็นการทำลายกำลังขวัญ แต่ถ้ามอบหมายงานที่ถูกใจ ถูกกับความถนัด เขาย่อมพึงพอใจและทำงานด้วยความสุข ขวัญก็เกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีโอกาสตัดสินใจ มีอิสระในครูปฏิบัติงานจึงทำให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง

2. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ ร.อ.สิทธิชัย แยมพยนต์ (2548: 73) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสรรพาวุธทหารอากาศ พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสรรพาวุธทหารอากาศ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน เช่น ระบบแสงสว่าง อุณหภูมิ การถ่ายเทอากาศ อยู่ในสภาพที่ส่งเสริมการทำงาน มีขวัญกำลังใจสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีสถานที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เป็นเอกเทศ มีความเหมาะสม สะอาดและเป็นระเบียบส่งเสริมประสิทธิภาพในภาพปฏิบัติงาน ทำให้เกิดขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมาก

3. ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์สิทธิ์ ดังเทพประสิทธิ์ (2549: 63) ได้ทำการศึกษาขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ อำเภอบนกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ อำเภอบนกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีขวัญกำลังใจ ในด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก คือ มีความพึงพอใจในความก้าวหน้าในการ

ปฏิบัติงานในหน้าที่ การเลื่อนตำแหน่งมีความเหมาะสมและมีความพึงพอใจกับการได้รับบำเหน็จความดีความชอบ และสอดคล้องกับ สุมน ณรงค์อินทร์ (2522: 62) ที่ได้กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรและให้โอกาสดำเนินการในการปฏิบัติงาน หรือให้โอกาสที่จะได้เพิ่มคุณวุฒิ วิชาชีพต่อ การเข้าอบรมนั้น เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับการฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถที่สูงขึ้น จึงทำให้เกิดขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมาก

4. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เงินประจำตำแหน่ง หรืออื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือน เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้รับเงินเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง เมื่อต้องออกไปปฏิบัติราชการนอกโรงเรียน และการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานมีความรวดเร็ว มีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นางลักขณ์ เนียมท้วม (2546: 67) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจและแนวทางในการพัฒนาขวัญกำลังใจในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ขวัญกำลังใจด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อัตราเงินเดือนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ค่าครองชีพเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ครูมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรัฐยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า มีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง ลววรรณวงศ์ (2543: 65) ที่ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีความรู้สึก ว่าเพื่อนร่วมงานไม่เกี่ยง และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน มีความสุขกับการที่ได้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน และได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี จึงทำให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

6. ด้านการบริหารและการปกครองบังคับบัญชา พบว่า โดยภาพรวม ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า มีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ทองทิพย์ (2543: 66) ได้ทำการศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร มีขวัญกำลังใจในด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ

นงลักษณ์ เนียมท้วม (2546: 64) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจและแนวทางในการพัฒนาขวัญกำลังใจในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 มีขวัญกำลังใจด้านการปกครองบังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลเอาใจใส่การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษาและคอยช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาทั้งในหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านลักษณะงาน มอบหมายงานในปริมาณที่ไม่เหมาะสมจึงควรมอบหมายงานในปริมาณที่เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของบุคคล ไม่ควรให้ภาระงานกองอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากเกินไป เพื่อไม่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความเครียด วิตกกังวลว่างานอาจล่าช้า ไม่ทันเวลา ถูกตำหนิและขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานในหน่วยงานควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร หรืออื่น ๆ ที่บุคลากรจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ควรอย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมใ้ใช้อยู่เสมอ

1.3 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนเพื่อได้รับทักษะความรู้ใหม่ ๆ เข้ารับการอบรมในสาขาวิชาที่ตนมีความถนัด

1.4 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการในการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกโรงเรียนทุกครั้ง ควรมีเบี้ยเลี้ยงในการเดินทาง เพื่อมิให้ครูรู้สึกเป็นภาระที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากค่าใช้จ่ายประจำวัน และควรจัดให้มีคูปองแทนสวัสดิการที่ต้องการให้มีการปรับระดับค่าครองชีพให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน

1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ควรเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีมสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน เพื่อความสุขกับการที่ได้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน

1.6 ด้านการบริหารและคําทรงบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรควบคุมดูแลเอาใจใส่การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษาและคอยช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาทั้งในหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรรณิการ์ นิยมศิลป์. (2536). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกียรติพันธ์ หนูทอง. (2549). **ขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณรงค์สิทธิ์ ดังเทพประสิทธิ์. (2549). **ขวัญกำลังใจของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่พิเศษ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ถาวร ศรีแก้ว. (2549). **ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นงลักษณ์ เนียมท้วม. (2546). **ขวัญกำลังใจและแนวทางในการพัฒนาขวัญกำลังใจในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญสืบ มะปรางหวาน. (2547). **ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). **ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2545). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.
- วัชรา กวมทรัพย์. (2545). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพเฉพาะในสถานประกอบการรับเหมาก่อสร้างในเขตจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วินัย นาคาภิรมย์. (2530). **ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์กับพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์.
- สมพงษ์ ไกรสรไชศรี. (2550). **ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของพนักงานเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

- สิทธิชัย แยม์พยนต์. (2548). **ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสรรพาวุธทหารอากาศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมปอง ลวรรณวงศ์. (2543). **ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุนน ณรงค์อินทร์. (2522). **ขวัญในการปฏิบัติงานครูโรงเรียนราษฎร์เปรียบเทียบกับครูโรงเรียนรัฐบาล**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gove, P. B. (1970). **Webster's third new international dictionary of English language**. (3rd ed). Mansachusetts: G&C. Meriam.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
Teachers' Opinions towards Instructional Supervision of the School
Administrators in Sahawitayasuksa Pha Sadej Under the Saraburi
Primary Educational Service Area Office 2

ศรีสุดา พรหมภักดี

Srisuda Brahmaphakdi

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: srisudabra@gmail.com

Received: June, 13 2020

Revised: July, 6 2020

Accepted: July, 16 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan-P) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) และด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าครูระดับการศึกษาปริญญาตรี

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของครู, การนิเทศการสอน, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine and to make a comparison of teachers' opinions towards instructional supervision performed by the school administrators in Sahawitayasuksa Pha Sadej under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 in 4 aspects: Plan-P, Do-D, Check-C and Action-A. This study was a survey research. The researcher used Krejcie and Morgan's sample size determination *table* and the simple random sampling to select the sample of the research. The study sample were 108 teachers in Sahawitayasuksa Pha Sadej. The instrument used for collecting the data was a questionnaire which comprised 1) a checklist on the respondents' status and 2) a 5-point rating scale on school administrators' instructional supervision. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows: 1) according to the teachers' opinions, the instructional supervision was performed by the school administrators in Sahawitayasuksa Pha Sadej at high level in whole and in part. The listed mean scores in order from highest to lowest included Plan-P, Do-D, Action-A and Check-C and 2) the comparison results showed that the teachers with different genders and amounts of teaching experience did not express different opinions towards the school administrators' instructional supervision. When classified by teachers' educational levels, it was found that their opinions were different in whole and in part at the .05 level of significance. That is, the teachers with educational levels higher than bachelor's degree expressed a higher level of opinions than that of the teachers with bachelor's degree.

Keywords: Teachers' Opinions, Educational Supervision, Administrators

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับมนุษย์ ทุกคนที่เกิดมามีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และศึกษาหาความรู้เพื่อสามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต การศึกษาส่งผลให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน และสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมตามกาลเวลา บุญเลี้ยง ชะวาลิสันต์ (2543: 1) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการ

ศึกษาของประเทศไทยแบ่งออกเป็นหลายระดับและหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้รับมอบหมายการจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับ ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดกระจายอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รัฐได้เป็นผู้จัดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานในการอ่าน ออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถดำรงตนเป็น พลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งรัฐได้กำหนดนโยบายไว้ว่า รัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับผิดชอบโดยตรง ในการจัดการควบคุมและกำกับการศึกษามี 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 เป็นการจัดการศึกษา ในระดับประถมศึกษา และช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เป็นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานระดับรองลงมาที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนทุกคน บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ไว้ในหลักสูตร ทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ มีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ และ ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 32) ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาต้องให้ความสนใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจใน งานนิเทศการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา และเป็นวิธีที่ช่วยให้พัฒนาการสอนของครูได้ การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือ แนะนำครู หรือ ผู้เกี่ยวข้องให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น และทำให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพดังที่ สุวรรณ บุญทศ (2541: 2) กล่าวว่าไว้ว่ากระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญ มี 3 ประการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ในกระบวนการดังกล่าว กระบวนการ นิเทศศึกษานับเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการบริหาร ช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศการศึกษาด้วยการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัด ทุกโรงเรียนดำเนินการ พัฒนากระบวนการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม สุรพงษ์ ศรีธีกรธรรม (2541: 2) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูผู้สอนใน โรงเรียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพ ความต้องการ และความรับผิดชอบ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นิเทศ เพื่อกระตุ้น ช่วยเหลือให้ครูสามารถปฏิบัติภารกิจการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียน การสอน สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่พึงประสงค์ในทุก ๆ ด้าน เต็มตามวัยและเต็มตามศักยภาพ โดยขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นต้องสนับสนุนครูให้ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ โดยการ

เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ การนิเทศการสอนจึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่ จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะสามารถช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการ พัฒนาการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น แต่เดิมการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร การศึกษา ครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศ แต่ในปัจจุบันงานนิเทศการสอนมีความสำคัญมากขึ้น บุคลากรใน โรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น อันเนื่องมาจาก ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถสนองตอบความต้องการทางการนิเทศการสอนของโรงเรียนได้อย่าง ทั่วถึง อีกทั้งสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน และโรงเรียนส่วนใหญ่ ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอและบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะ สาขาอีกด้วยจึงควรใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2542: 17-19) ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ใน หมวด 4 มาตรา 30 ว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

การนิเทศการสอนเพื่อมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 28) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอนโดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน ลักษณะงานของการนิเทศการสอน จะมีงานพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การเลือกสรร บุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการวัสดุอุปกรณ์ การจัดอบรมประจำการ การปฐมนิเทศ การบริการพิเศษ งานสัมพันธ์กับชุมชน และงานประเมินผล โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและ คุณภาพของนักเรียน หลักการนิเทศที่ควรยึดถือ คือ หลักแห่งการส่งเสริมความเจริญขององกามให้ครูและ นักเรียน หลักการจัดอย่างเป็นประชาธิปไตย หลักการสร้างสรรค์ หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักการ สร้างขวัญและกำลังใจ หลักการปรับปรุงการเรียนการสอน และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับหน่วยงานอื่น

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ ในปีการศึกษา 2561 ของนักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 คะแนนที่สอบได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งสะท้อน ให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุน่าจะมาจากปัจจัยหลาย ประการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในบรรดาปัจจัยดังกล่าว ที่ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยคิดว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ตัวผู้เรียน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ เป็นผลมาจาก การเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่สอนตามตำรา ครูผู้สอน

ไม่ทำความเข้าใจหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์และนำไปจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่แท้จริง ขาดความเอาใจใส่ ไม่เตรียมการสอน ครูผู้สอนขาดการวางแผนการปฏิบัติงาน และการขาดความเอาใจใส่ในการติดตามประเมินผลของครูผู้สอน ที่เกิดจากการนิเทศไม่ทั่วถึง ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับปรุงและกระตุ้นการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่นิเทศการสอนภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีบรรยากาศการนิเทศที่เป็นกันเอง สามารถแก้ไขและปรับปรุงปัญหาได้ตรงจุด และสามารถติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้สอนได้อย่างทั่วถึง เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในลำดับต่อไป

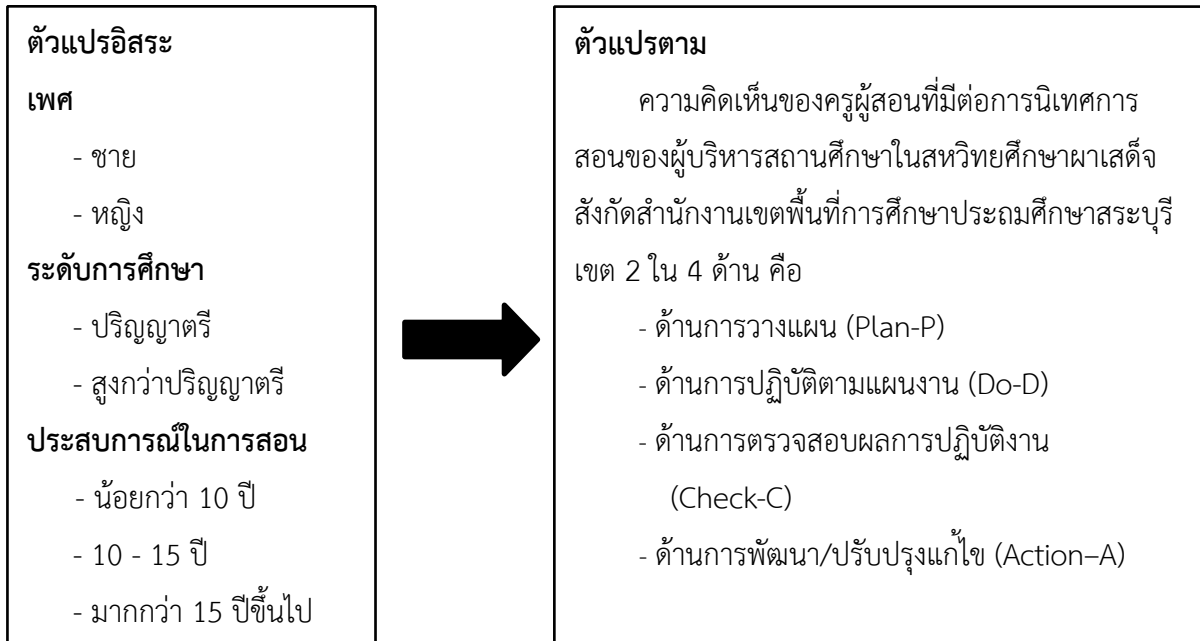
จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา และพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของกระบวนการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2545: 15-16) คือ วงจรพัฒนาคุณภาพงาน เป็นวงจรพัฒนาพื้นฐานหลักของการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ ประกอบด้วย คือ 1) การวางแผนงาน (Plan-P) 2) การปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) 3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) 4) การพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ในการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกระบวนการนิเทศการสอนแบบ PDCA

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาใน สหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหาร สถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทย ศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตาม เพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทย ศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาใน 4 ด้าน โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ

การศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2545: 15-16) คือ 1) ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) 3) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และ 4) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A)

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 จำนวน 159 คน จากจำนวน 8 โรงเรียน โดยเปิดตารางของเครซี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2545: 15-16) ใน 4 ด้านคือ

ด้านการวางแผน (Plan-P)

ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D)

ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C)

ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน เป็นแบบสอบถามตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 57.40 เป็นเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 60.18 และรองลงมา มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 39.81 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีมากที่สุด

จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11 และมีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Plan-P) ผลการวิจัยพบว่า พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน (Plan-P)

2.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวางแผน (Plan-P) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน 2) มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) สนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรให้เพียงพอตามภารกิจการสอน สำหรับข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ 1) สนับสนุนให้ครูปฏิบัติการสอนหรือทำงานร่วมกันเป็นทีม 2) สนับสนุนให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้คณะครูทราบ และ 3) มีการจัดหาทุนการศึกษา การบริการแนะแนว อาหารกลางวัน อาหารเสริมและการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ 1) เสนอแนะให้มีการวางแผนการสอนหรือจัดทำบทเรียนในรูปแบบต่าง ๆ และ 2) มีการบริการด้านข้อมูลข่าวสารทางวิชาการให้กับชุมชน สำหรับข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของ

นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา สำหรับข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับมาก

3. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า

3.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน (Plan-P) และด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เพศชายมีความแตกต่างกัน

3.2 ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารมากกว่าการศึกษาปริญญาตรี

3.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 นำมาอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ครูในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอแก่งคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะโรงเรียนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอแก่งคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงานการอีกทั้งยังมีการกำหนดระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้เพื่อการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการตามแผนปฏิบัติงานประจำปี และมีการสนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรให้เพียงพอตามภารกิจการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 54-60) ที่กล่าวว่า การวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พรรณี ใจเพิ่ม (2546: 65) ซึ่งศึกษาเรื่องความสัมพันธ์

ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พิจารณารายด้านการวางแผนงาน (Plan-P) อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ครูในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอกำแพงคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะโรงเรียนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอกำแพงคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการสนับสนุนให้ครูปฏิบัติการสอนหรือทำงานร่วมกันเป็นทีมกระตุ้นให้ครูปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ มีนโยบายครูจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้คณะครูทราบ และได้มีการจัดหาทุนการศึกษา การบริการแนะแนว อาหารกลางวัน อาหารเสริมและการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2545: 43-47) ที่กล่าวว่า เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษา และการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็นด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกอบ พอดี (2549) ทำการศึกษาเรื่องการนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วงจรเดมมิ่งกับการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ครูในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอกำแพงคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอกำแพงคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ได้มีจัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อีกทั้งยังจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดให้มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลการสอนของครูเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 129) ซึ่งกำหนดหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศการสอนไว้ว่าต้องกำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน ในเรื่องจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีมุมหนังสือ ห้องสมุดให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน รวมทั้งห้องพิเศษ ส่งเสริมแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินงานด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียน อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานด้านการสอน จัดให้มีการประเมินผลงานเพื่อการแก้ไขปรับปรุง หากผู้บริหารโรงเรียนยึดถือปฏิบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ย่อมจะทำให้การนิเทศการสอนประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรพงศ์ ทับอินทร์ (2557) การใช้วงจรเดมมิ่ง (พีดีซีเอ) ในการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า การใช้วงจรมุ่งมั่นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 42 ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ครูในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอแก่งคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสหวิทยศึกษามาเสด็จ อำเภอแก่งคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการส่งเสริมให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการสอนของครูให้ทันต่อเหตุการณ์ และได้มีการสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอนซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สายช่อ ทองสุข (2546) ที่ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปรต่อไปนี้คือ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียนการได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวางแผน (Plan-P) พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของสมคิด หารินไสล (2552) เรื่องการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษามาเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีมุมมองในการทำงานที่กว้าง และเข้าใจกระบวนการในการนิเทศมากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาศาสตร์จังหวัดสงขลา เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ทารินใส (2552) เรื่องการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของปรียา พุทธารักษ์ (2551) เรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการจัดทำคู่มือครูหรือแนวทางการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม สนับสนุนให้มีการคัดสรรบุคลากรที่มีความสามารถทางการสอนตรงกับความต้องการหรือความขาดแคลน และควรมอบหมายหรือปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้ครูปฏิบัติตามตรงตามความรู้ความสามารถของครู

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเสนอแนะให้มีการวางแผนการสอนหรือจัดทำบทเรียนในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงมีการบริการด้านข้อมูลข่าวสารทางวิชาการให้กับชุมชน

1.3 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.4 ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู จากนั้นนำเสนอผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตน พร้อมกับให้คำปรึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแก่ครู

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกกลุ่มโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูในทุกกลุ่มโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2554). **กระบวนการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์**. สุราษฎร์ธานี. กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.
- ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2557). **การใช้วงจรมมิง (พีดีซีเอ) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42**. วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญเลี้ยง ชะวาลีสันต์. (2543). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกอบ พอดิ. (2549). **การนำวงจรมมิงมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปรียา พุทธารักษ์. (2551). **การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมการพิมพ์.
- พรรณณี ใจเพิ่ม. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: เนตรนิมิตรการพิมพ์.
- สุรพงษ์ ศรีรักธรรม. (2541). **การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายซอ ทองสุข. (2546). **การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุวรรณ บุญทศ. (2541). **ปัญหาการนิเทศการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมคิด หารินไสล. (2552). การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.

เศรษฐกิจใต้ดิน: กรณีศึกษาการเล่นการพนันในบ่อนขนาดเล็กในชุมชนซึ่งขัดต่อกฎหมาย
The underground economy: A case study of professional gamblers in
a small casinos in the community with contrary to the law

สมบูรณ์ หนูแก้ว^{*1}, ศรัณย์ ธิติลักษณ์²

Somboon nookeaw^{*1}, Sarun thitiluck²

^{*1}นักศึกษาศาสาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ประจำ สาขาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

^{*1}Student, Master of Arts Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Social Innovation, Rangsit University

²Instructor, Master of Arts Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Social Innovation, Rangsit University

e-mail: somboon.nookeaw@gmail.com

Received: May, 17 2020

Revised: June, 15 2020

Accepted: June, 29 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินการบ่อนการพนันขนาดเล็กในชุมชน 2) เพื่อศึกษาขนาดปริมาณเงินหมุนเวียน รายได้ ลักษณะการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ ของนักการพนันในบ่อนขนาดเล็กในชุมชน การวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Random) ที่สำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเล่นพนัน จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้ประกอบการบ่อนพนันขนาดเล็ก จำนวน 4 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดตามแนวทางคำถามที่กำหนดไว้ ตามวัตถุประสงค์นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่าบ่อนการพนันที่ตั้งในชุมชนจะดำเนินการได้ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่นั้น ๆ สถานที่ตั้งของบ่อนพนันจะต้องลึกหรือต้องอยู่ในที่ลับตาคน พื้นที่ใช้เล่นพนันมี 3 ลักษณะคือ พื้นที่ว่าง ห้องเช่า และบ้านผู้อยู่อาศัยในชุมชนมาทำเป็นบ่อนพนัน ที่นำมาบริหารบ่อนมาจากการกู้เงินนอกระบบซึ่งมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างบ่อนพนัน เกมพนันในบ่อนมีการเล่นเกมพนันเพียง 1-2 ชนิดเท่านั้น ประมาณการรายได้ของบ่อนอยู่ระหว่าง 600,000 ถึง 1,100,000 บาทต่อเดือน สำหรับนักการพนัน กลุ่มผู้ประกอบการบ่อนพนัน ประมาณการขนาดเงินหมุนเวียนอยู่ระหว่าง 600,000 - 1,000,000 บาท ประมาณการกำไรเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 200,000 - 500,000 บาท การใช้ชีวิตส่วนมากจะอยู่ในบ่อนพนันเพราะต้องบริหารจัดการบ่อน ความเป็นอยู่ดี การใช้ชีวิตเหมือนคนเป็นปกติไม่มีความแตกต่างจากคนในชุมชน ส่วนกลุ่มนักเล่นพนัน ประมาณการขนาดเงินทุนเพื่อเป็นทุนพนันต่อวันอยู่ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท ประมาณการกำไรเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 600 - 1,500 บาท ใช้ชีวิตอยู่ในบ่อนพนันประมาณ 6 - 10 ชั่วโมง มีชีวิตความเป็นอยู่ไม่แน่นอนแต่มีอยู่มีกินทุกวันสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีหนี้นอกระบบและ

ดอกเบี้ยยรายวันที่เป็นภาระในการดำรงชีพและอยู่อย่างระวางตระแวงต่อการที่จะต้องถูกจับกุม เพราะการพนันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่ได้คิดทำงานอาชีพใดนอกจากหาเงินรายได้จากบ่อนพนัน

คำสำคัญ: เศรษฐกิจใต้ดิน, การพนัน, บ่อนการพนันขนาดเล็ก, นักการพนัน

ABSTRACT

The objective of this research is to study the operation of small casinos the community in order to study the size of the money supply, income, life style and well-being of professional gamblers in small casinos in the community. Qualitative research was used to collect data from key informants and select purposive sampling randomly by using 2 groups of informants consisting of a group of 15 gamblers, and a group of 4 small casino operators; they were selected as key informants according to the research objectives regardless of the proportion of population by using an open-ended interview in accordance with the guideline for the question set using the collected data for content analysis. It was found that gambling establishments in the community could operate with permission from local influential people. The location of the casino must be deep or secretive. There are 3 types of gambling areas: vacant space, rental rooms and houses for community residents to be made into a casino. The capital used to manage the casino comes from informal borrowing, which is related to the casino business structure. In these casinos there are only 1-2 types of gambling games. The estimated income of a casino is between 600,000 to 1,100,000 baht per month for a professional gambler. As for casino operators, the estimated circulating capital size is 600,000 - 1,000,000 baht. The average profit of a casino is between 200,000 - 500,000 baht. They spend most of their time in the casino as it requires good management. They live normal life that is not different from other people in the community. As for the group of professional gamblers, their estimated size of the capital for daily gambling is between 1,000 - 5,000 baht. The average profit is between 600 - 1,500 baht. They live in the casino for about 6-10 hours a day. They do not have certainty in life, but they survive and can support their families having informal debt and daily interest to pay which is a burden to their lives, and they do not think of working in any career other than earning money from casino.

Keywords: underground economy, gambling, small casinos, gambler

บทนำ

เศรษฐกิจนอกระบบในประเทศไทยมีขนาดค่อนข้างใหญ่และกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลากหลายประเภท ทั้งกิจการที่ถูกกฎหมายและกิจการที่กฎหมายไม่อนุญาตให้ดำเนินการ Medina and Schneider (2018) ได้ระบุถึงค่าเฉลี่ยของเศรษฐกิจนอกระบบไทยตั้งแต่ ปี 2541 ถึง 2558 มีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.63 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ซึ่งค่าเฉลี่ยของโลกจำนวน 158 ประเทศอยู่ที่ร้อยละ 27.78 ซึ่งเห็นได้ว่าเศรษฐกิจใต้ดิน หรือเศรษฐกิจนอกระบบถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีการผลิตที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นเดียวกับระบบเศรษฐกิจที่เป็นทางการ แต่ไม่ได้ลงรายการอยู่ในบัญชีประชาชาติ และเป็นเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่มากกว่าที่คาด ซึ่งประมาณว่าหากนับรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในการดูแลครัวเรือนก็จะมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงหรือใหญ่กว่าเศรษฐกิจที่เป็นทางการ ทั้งนี้ นักวิชาการทั่วไปนิยมแบ่งเศรษฐกิจใต้ดินออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ถูกกฎหมาย และที่ผิดกฎหมาย บ่อนการพนันถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจใต้ดินที่ผิดกฎหมาย 'การพนัน' เป็นปัญหาคลาสสิกในประเทศไทยที่ยืดเยื้อเรื้อรังมานานพอ ๆ กับปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ยาเสพติด สุรา และช่อง ในสายตาของคนไทย จำนวนไม่น้อย การพนันที่แทรกไปทุกอณูของสังคมไทย ซึ่งเป็นปัญหามาจากปัจจัยเชิงสาเหตุ อาทิ 'เจ้าหน้าที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่' ไม่กวดขันจับกุมบ่อนพนัน โต๊ะพนัน ตลอดจนอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วย อิทธิพลและปัญหาการคอร์รัปชันอีกด้วย และถ้าพิจารณาให้ละเอียดลึกซึ้งขึ้น จะพบว่ากำลังของ "เจ้าหน้าที่" ไม่มีวันที่จะปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในทุกระดับ เพราะนักพนันมีความต้องการจะพนันอยู่ตลอดเวลา ต่อให้เจ้าหน้าที่กวดขันเช่นใดก็สามารถหาวิธีเล่นพนันได้เสมอไป การจะแก้ปัญหาเรื่องการพนันอย่างได้ผล ประเทศไทยจะต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสาเหตุและปรับโครงสร้างการบริหารงาน ยุติธรรมใหม่ ซึ่งจะทำให้ปัญหาลดน้อยลงและได้ผลดีกว่าการไล่จับกุม หรือใช้งบประมาณจำนวนมากในการปราบปรามในแบบที่เป็นอยู่ โดยปัจจุบันนานาประเทศต่างยอมรับว่าการพนันเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยการจับกุมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องกลับวิธีคิดเสียใหม่ให้การพนันเป็นเรื่องถูกกฎหมาย นำธุรกิจที่เคยดำมืดอยู่ใต้ดิน และถูกบริหารจัดการด้วยระบอบอิทธิพลมืด ขึ้นมาอยู่บนดินให้โปร่งใสและบริหารจัดการอย่างถูกต้องตามหลักธุรกิจ

สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ (2546) มองเห็นปัญหาการพนันในสังคมไทย จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง "เศรษฐกิจการพนัน : ทางเลือกในเชิงนโยบาย" ซึ่งได้แบ่งเศรษฐกิจนอกระบบออกเป็นหลายประเภท จากผลการวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า ปัจจุบันคนไทยนิยมเล่นการพนันสูงถึง 7.15 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ของประชากรที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แบ่งเป็นผู้ที่เล่นการพนันในประเทศ ประมาณ 4.10 ล้านคน และผู้ที่เล่นพนันตามชายแดนประมาณ 2.96 ล้านคน เงินหมุนเวียนจากการเล่นพนันประมาณ 500,000 - 800,000 ล้านบาทต่อปี โดยที่เจ้าของบ่อนจะได้รับกำไรจากกิจการบ่อนพนันประมาณ 100,000 - 165,000 ล้านบาท โดยสามารถแจกแจงได้ดังนี้ บ่อนพนันภายในประเทศมีผลกำไรประมาณร้อยละ 20 ของเงินหมุนเวียนในบ่อน ส่วนบ่อนพนันในต่างประเทศเจ้าของบ่อนจะได้รับกำไรประมาณร้อยละ 10 ของเงินหมุนเวียนในบ่อน และเพราะต้องเสียค่าเสียอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 10 ของเงินหมุนเวียนในบ่อน

กลุ่มคนที่นิยมเล่นการพนันส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรสูงถึง ร้อยละ 22.7 ที่เหลือจะเป็นผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างเอกชน และนักเรียนนักศึกษาตามลำดับ สำหรับกลุ่มผู้เล่นการพนันจะพบว่าเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

จากผลการวิจัยของ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ (2546) เรื่อง “เศรษฐกิจการพนัน: ทางเลือกในเชิงนโยบาย” จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชากรไทยที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลให้จำต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจการพนันส่วนใหญ่ นั้น มักเป็นกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ และอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดหรือตามแหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ และในความเป็นจริงแล้ว บ่อนพนันในประเทศไทยส่วนมากมักดำเนินกิจการอยู่ภายในชุมชนแออัดดังกล่าว โดยมีเหตุผลทั้งในด้านปริมาณผู้เข้ามาเล่นพนัน เหตุผลด้านการหลีกเลี่ยงเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างบ่อนพนันกับประชากรในชุมชนในหลายด้าน และหลายลักษณะเพื่อเป็นเครื่องกำบังธุรกิจบ่อนพนัน

จากการทบทวนงานวิจัยทางการพนันทั้งหมดที่มีในประเทศไทยนั้น ส่วนมากมักกล่าวถึงประเด็นของการพนัน ในมุมของความสัมพันธ์ระหว่างนักพนันกับบ่อนพนัน แต่ในมุมมองของเศรษฐกิจได้ดินที่ทำให้เกิดอาชีพจากการพนันยังมีผู้ทำการศึกษาไว้น้อยมากและเป็นมุมมองใหม่ ซึ่งการไม่มีงานศึกษาอาจเป็นเพราะเหตุผลในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสำคัญ ที่สามารถเข้าถึงได้ยากเป็นเหตุผลหลัก

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบ่อนพนันขนาดเล็กในชุมชนและนักการพนันที่มีการดำรงชีพของตนและครอบครัวจากรายได้การเล่นพนัน เพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลหรือเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการจัดการพนัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนต่าง ๆ ในสังคมไทย และสามารถนำไปเป็นประเด็นการศึกษาเพิ่มเติมในสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น อาชญวิทยา มนุษยวิทยา เป็นต้น ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

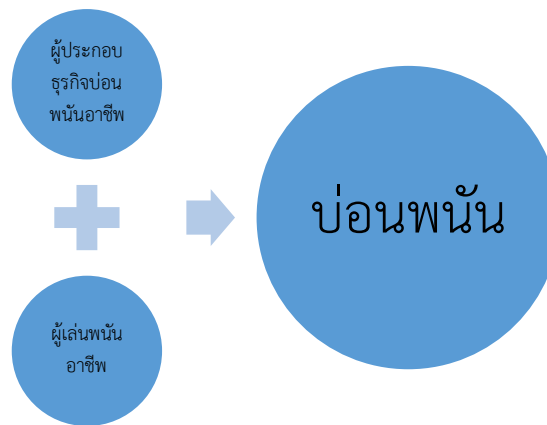
1. เพื่อศึกษาการดำเนินการบ่อนการพนันขนาดเล็กในชุมชน
2. เพื่อศึกษาขนาดปริมาณเงินหมุนเวียน รายได้ แหล่งเงินทุน ลักษณะการใช้ชีวิต ลักษณะความเป็นอยู่ ของผู้มีอาชีพนักการพนันในบ่อนขนาดเล็กในชุมชน

คำถามการวิจัย

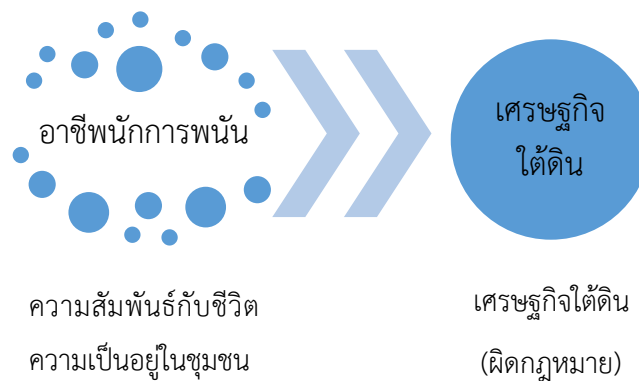
ทำไมการพนันจึงสามารถทำให้บุคคลมีรายได้ ใช้การพนันทำมาหากินจนเป็นอาชีพได้ ผู้ที่มีอาชีพนักการพนันมีการดำเนินกิจกรรม การใช้ชีวิตและการดำรงชีพอย่างไรหากไม่อาชีพอย่างอื่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบความคิดของงานวิจัยนี้ เริ่มต้นจากเศรษฐกิจใต้ดิน ประเภทผิดกฎหมาย ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการพนันซึ่งกรณีศึกษานี้มุ่งศึกษาเฉพาะบ่อนพนันขนาดเล็กที่เปิดบริการอยู่ในชุมชน โดยในบ่อนพนันจะมีองค์ประกอบของนักการพนันอาชีพในบ่อนที่ทำมาหากินหรือมีรายได้จากการพนัน 2 กลุ่มคือ ผู้ประกอบธุรกิจบ่อนพนัน และผู้เล่นพนัน โดยทั้งสองกลุ่มนี้ไม่ได้มีอาชีพอื่น ๆ ทำ แต่ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยการพนัน (ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของนักการพนันกับบ่อนพนัน

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของอาชีพนักการพนัน การดำรงชีพ ชุมชน และเศรษฐกิจใต้ดิน

การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเล่นพนัน จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจบ่อนพนันขนาดเล็ก จำนวน 4 คน รวม 19 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ของการวิจัยในครั้งนี้ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรงไม่ขึ้นกับสัดส่วนจำนวนประชากร เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Random) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นของการศึกษาเชิงลึกที่เน้นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งการศึกษาคั้งนี้คือการศึกษารุทกิจบ่อนพนันขนาดเล็กในชุมชนและศึกษาถึงผู้มีอาชีพนักการพนัน ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่เลือกจะต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องข้องต่อประเด็นที่ศึกษา และยินดีให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนพนัน และกลุ่มผู้ประกอบการบ่อนพนันขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์หลัก (Key-Informants) จำแนกตามกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการกิจกรรมที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษา โดยมีการปกปิดและสงวนนามผู้เป็นแหล่งข้อมูล ใช้การสังเกตพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การบันทึกในกระดาษและไม่มีการบันทึกเทป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informants) เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการนัดสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล สัมภาษณ์ทีละคน และขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแนะนำผู้ให้ข้อมูลหลักต่อ หรือเป็นการอ้างอิงต่อเนื่องปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique) เพื่อให้ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญขั้นต่ำครบตามวัตถุประสงค์ ในแต่ละกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ทุกกลุ่ม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ และทำการสังเคราะห์ข้อมูล ผ่านเทคนิคการถอดความบทสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการสื่อสาร หรือต้องการให้ความหมายในประเด็นที่ศึกษาจากการตอบการสัมภาษณ์ การใช้คำพูด และการสื่อสาร จากการตอบข้อสัมภาษณ์ตามกรอบการศึกษาทั้งในประเด็นหลักและประเด็นรอง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทำการบันทึกมาทำการถอดรหัสคำ ความหมาย ตลอดจนการตีความหมายแฝงและความหมายโดยนัย เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปเป็นคำตอบของการศึกษา

การนำเสนอข้อมูลและข้อจำกัดของการวิจัย

สืบเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องเศรษฐกิจใต้ดิน เป็นเรื่องของธุรกิจบ่อนการพนันขนาดเล็กในชุมชนและนักการพนัน โดยทำการเก็บข้อมูลจริงจากบ่อนขนาดเล็กในชุมชน 4 แห่งที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อทำการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักของจริยธรรมของการวิจัย การนำเสนอข้อมูลของผู้วิจัยในบทความฉบับนี้ทำการเผยแพร่ ผู้วิจัยต้องปกปิดชื่อแหล่งที่มาของข้อมูลโดยใช้นามสมมติแทนตัวผู้ให้ข้อมูลจริง

ผลการวิจัย

การศึกษาของผู้วิจัยในประเด็นของการดำเนินการบ่อนขนาดเล็กในชุมชน พบว่า ลักษณะการจัดตั้งและการเลือกที่ตั้งบ่อนการจัดตั้งบ่อนพนันขนาดเล็กก่อนการตั้งจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เสียก่อนจึงสามารถดำเนินการตั้งบ่อนในชุมชนได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีอิทธิพลดูแลคุ้มครองตำรวจในพื้นที่ การแจ้งข่าวการจับกุม และปัญหาความขัดแย้งของบ่อนขนาดเล็กอื่น ๆ ในระแวกใกล้เคียง จนส่งผลกระทบต่อรายได้ของบ่อนนั้น ๆ โดยบ่อนพนันจะต้องแลกกับผลประโยชน์ที่เกิดจากรายได้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์มอบให้กับผู้มีอิทธิพลกันตามแต่ตกลงกัน สะท้อนได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

“การจัดตั้งบ่อนหรือ ทำบ่อนเนี่ย ไม่ใช่ว่ามีเงินแล้วจะมาลุ่มลุ่มทำทำเนี่ย ไม่ได้นะ มันเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ผมก็ต้องคุยกับผู้ใหญ่ในพื้นที่ให้จบก่อนถึงทำได้ ไม่งั้นยุ่ง” (น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 29 มีนาคม 2562)

“เขาจะทำอะไรให้เราหรือ? ผู้ใหญ่ก็จะดูแลเราตั้งแต่ตำรวจ แจ้งข่าวก่อนเข้าจับกุม วางคนต้นทาง และเคลียร์กับบ่อนอื่น ๆ ในพื้นที่” (น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 29 มีนาคม 2562)

“รายได้...ของบ่อนส่วนหนึ่งจะกันไว้ให้กับผู้มีอิทธิพลที่ช่วยจัดการปัญหาให้เรา หรือบางทีก็จ่ายเป็นเงินค้ำเงินกู้ในระบบที่ผู้มีอิทธิพลลงเงินมากับบ่อนเรา อันนี้แล้วแต่ตกลงกันว่าจะให้เป็นรายเดือนหรือรายวัน” (หนึ่ง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 16 มีนาคม 2562)

ส่วนลักษณะของพื้นที่ที่ใช้จัดการเล่นพนันเป็นบ่อนขนาดเล็กในชุมชน จะเลือกพื้นที่ที่มีที่ตั้งลึกหรือต้องอยู่ในที่ลับตาคน โดยพื้นที่ใช้เป็นบ่อนมี 3 ลักษณะคือ หนึ่ง เลือกใช้พื้นที่ว่างในชุมชนที่ลับตาคนหรือไม่เป็นที่สังเกตได้ง่าย สอง เลือกเอาห้องเช่าทำเป็นบ่อน และใช้บ้านที่อยู่อาศัยเป็นบ่อน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลตรงกันทั้งหมด ดังนี้

“ที่ตั้งของบ่อนพนัน ต้องดูมิติหุ้มนิดตาคน โดยมากจะใช้ที่ว่าง ๆ ในชุมชน ห้องเช่า หรือบ้านพักที่ไปเช่าไว้ทำเป็นที่เล่นพนัน ซึ่งจะมีคนดูต้นทางไว้คอยบอกความเคลื่อนไหวทั้งตำรวจและนักพนันต่างถิ่นที่มาเล่น” (น้อง, หนึ่ง, ปากกล้วย, ไก่, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล มีนาคม - พฤษภาคม 2562)

สภาพของบ่อนพนันบ่อนพนันขนาดเล็กในชุมชนที่ศึกษาทุกบ่อนไม่ว่าจะเล่นในพื้นที่ลักษณะใด ผู้มีอาชีพเจ้าของบ่อนจะจัดมีเกมส์พนัน เพียงแค่ 1-2 ชนิดเท่านั้น โดยสภาพพื้นที่จะแตกต่างกันไปตามลักษณะทางกายภาพ เช่น พื้นที่ว่างในชุมชน ห้องเช่า หรือบ้านพักอาศัย

“การเปิดพื้นที่เล่น มันต่างกันแล้วแต่บ่อน บางทีใช้บ้านอาศัย (ที่เราไปเช่าไว้) บางทีใช้ห้องเช่าหรือที่ลับตาว่าง ๆ ในชุมชน สภาพมันไม่เหมือนกัน แต่ที่เหมือนกันคือ มีเปิดให้เล่นแค่ 1 หรือ 2 อย่าง ไผ่มั่ง ไฮโลบ้าง ก็เท่านั้น บ่อนจะมีการจัดบริการ อาหาร น้ำ ฯลฯ ทุก 6 ชั่วโมง กินฟรี” (น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 29 มีนาคม 2562) และจากการลงพื้นที่สำรวจของผู้วิจัย

“บ่อนการพนันขนาดเล็กมีพื้นที่ประมาณห้อง 4x5 เมตร มีคนเล่นเป็นกลุ่มๆ ประมาณ 4-5 คน ยืนมุงกันด้านนอกวงอีก 2-3 คน เกมที่เล่นในบ่อน มีไฮโล หรือ น้ำเต้า ปู ปลา และเกมไพ่ป๊อก มีคนจัดการบ่อนและคนเก็บค่าตังเวียนคูดูรอบๆ เจ้ามือวงพนัน เงินที่อยู่ในกองพนันมีตั้งแต่ 200 – 3000 บาทสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันในแต่ละรอบ” ทั้งนี้จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าบ่อนพนันในชุมชนจะไม่มีบาคาร่าหรือ เกมสล็อตม้า หรือ สล็อตเมชีน เหมือนกับบ่อนขนาดใหญ่ เพราะเมื่อถูกจับกุมจะไม่สามารถเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ได้โดยง่าย (ผู้วิจัย, การลงพื้นที่สำรวจบ่อนพนันขนาดเล็กในชุมชน, ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2562)

รายได้-ค่าใช้จ่ายของบ่อน

จากการประมาณการที่ได้มาจากข้อมูลของเจ้าของบ่อนในแต่ละบ่อนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถแสดงโดย (ตารางที่ 1) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าใช้จ่ายรวม รายได้รวม และรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายภายในหนึ่งเดือน

ชื่อบ่อน	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น	รายได้รวมทั้งสิ้น	รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายภายในหนึ่งเดือน
บ่อนหนึ่ง	498,500	855,000	356,500
บ่อนน้อง	615,000	1,155,000	540,000
บ่อนปากกล้วย	440,500	665,000	224,500
บ่อนไก่	637,500	1,155,000	517,500

ที่มา: จากการรวบรวมของผู้วิจัย สัมภาษณ์เจ้าของบ่อนพนันขนาดเล็ก

ข้อมูลตารางและจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำมาประมาณการขนาดของเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยขั้นต่ำจะอยู่ระหว่าง 600,000 - 1,000,000 บาท โดยมีประมาณการกำไรเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 200,000 - 500,000 บาท ต่อเดือน

สำหรับการศึกษาประเด็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ประกอบธุรกิจบ่อนพนันอาชีพ ได้มาจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ่อน จำนวน 4 ราย ได้ข้อมูลตรงกันในเรื่องของการใช้ชีวิต ดังนี้

“การใช้ชีวิตก็เป็นปกติเหมือนๆ กับคนในชุมชน ไม่แตกต่าง แต่อาจมีความเป็นอยู่ที่สบายกว่าชาวบ้านนะเพราะมีเงินมากกว่าไง พวกเราก็ไม่ได้ใช้ชีวิตที่ร้ายอะไรอะไรมากมีกิน ก็ได้จากบ่อนการพนันที่มีคนมาเล่น พวกเรามีชีวิตและใช้เวลาส่วนมากก็อยู่ในบ่อน ได้เงินค่าน้ำมากก็มีค่าใช้จ่ายอีกหลายๆ อย่าง ชีวิตก็ปกติเหมือนคนธรรมดา” (เจ้าของบ่อนหนึ่ง, น้อง, ปากกล้วย, ไก่, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2562)

สำหรับประเด็นคำถามสำคัญที่ชี้ว่าบุคคลเหล่านี้มีนัยการพนันไม่ได้หากินจากการทำงานอาชีพอื่นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจบ่อนขนาดเล็ก ทุกรายสรุปตรงกันว่าไม่อยากประกอบอาชีพ

อื่นอีก เพราะอาชีพนี้สามารถสร้างรายได้ เลี้ยงครอบครัวและทำให้มีชีวิตที่ดีได้เหมือนการทำอาชีพอื่นที่ถูกกฎหมาย สะท้อนได้จาก

“ไม่ทำอย่างอื่นหรอก เมื่อก่อนเคยเป็นพนักงานบริษัท ติดตามนาย พอดีมีโอกาสนายให้มาลองทำดูและให้ทุนมาเปิด เลยทำมาตลอดได้เงินดีกว่าเป็นลูกจ้างอีก เราก็คชอบงานนี้นะ ไม่รู้สึกด้อยอะไรเพราะทำให้เรามีเงินได้เหมือน ๆ คนอื่นหรือบางทีมากกว่าด้วยซ้ำ” (น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 29 มีนาคม 2562)

“อดีตเคยเป็นนักเรียน ไม่มีอาชีพอื่น มีหนี้สินจำนวนมาก ได้รับโอกาสจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ ให้มาเปิดบ่อนและต้องนำเงินร้อยละ 20 ของรายได้รายวันไปชำระหนี้ ก็เลยทำบ่อนมาจนเป็นอาชีพ ไม่ได้ทำงานอื่นเพราะเราเชี่ยวชาญทางนี้” (น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 16 มีนาคม 2562)

ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนักพนันรายได้ - ค่าใช้จ่าย นักพนันที่เล่นพนันเป็นอาชีพโดยการหารายได้จากการพนันทุกราย มักจะมีรายได้หลักจากการเล่นพนันโดยแต่ละคนจะกำหนดเป้าหมายของรายได้ไว้เป็นที่ชัดเจนเสมอ เนื่องจากนักพนันที่เล่นเพื่อการดำรงชีพจะต้องการแค่เพียงเงินเพื่อใช้จุนเจือครัวเรือนเท่านั้น พอเล่นได้ตามเป้าที่ตั้งไว้ก็จะเลิกทันที ดังนั้นรายได้ของนักพนันเหล่านี้คือตัวเลขเป้าหมายจากการเล่นพนันของแต่ละคน ซึ่งเมื่อนำเอาข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจะสามารถประมาณการขนาดเงินทุนพนันต่อวันซึ่งเงินทุนต่อวันเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท โดยมีเป้าหมายของรายได้จากการเล่นพนันต่อวันเฉลี่ยตั้งแต่ 800 - 1,000 บาท สะท้อนได้มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทุนสำหรับการเล่นพนันนั้นเงินทุนผมได้มาจากการกู้เงินนอกระบบนะ กู้มาแล้วมาเล่นหมุนเงินไปพอเล่นได้เท่าเป้าที่วางต้องเลิกทันทีเพราะเราได้เงินเลี้ยงตัวแล้ว เงินทุนที่ต้องในกระเป๋าก็ประมาณ หนึ่งพันขึ้นไป บางทีก็มีทุนถึง 3 - 4 พันก็มี ได้มาเก็บไว้ใช้ต่อทุนและใช้จ่ายประจำวัน” (โจ้, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2562)

“เล่นพนันต้องมีเงินลงทุน ส่วนมากก็หาได้จากเงินกู้จากเจ้าของบ่อนหรือนายทุนและเงินที่ได้จากการเล่นก็ค่อนข้างเหลือเอาไว้ทำทุน ก็ใช้ทุนตั้งแต่ 1,000 - 2,000 บาท ส่วนเวลาได้ตามเป้า หักกลับหนี้สักพันบาทก็เลิก พรุ่งนี้ว่าใหม่” (พี่ก้อย, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2562)

“การมาเล่นพนันจำเป็นต้องมีเงินทุนเพื่อการแทงในแต่ละรอบ สำหรับเราแล้วจะใช้เงินทุนประมาณ 2,000 บาทเพื่อเอาไว้ต่อทุน ได้มาก็หมุนเล่นจนคิดว่าพอตามเป้า กลับบ้าน ไปรับลูก ใช้เวลาประมาณ 5 ชั่วโมงต่อวันที่อยู่ในบ่อน เป็นงานสบาย ๆ นะ นักพนันมีอาชีพต้องสูงกับใจให้ได้” (พี่นก, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2562)

สำหรับที่มาที่มาของอาชีพก่อนมาเป็นนักพนันอาชีพ ค่าใช้จ่าย และเป้าหมายรายได้ต่อวันสามารถดูได้จากตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงอาชีพของนักเล่นพนันในอดีต ค่าใช้จ่าย และรายได้เป้าหมายในการเล่นพนันต่อวัน

รายชื่อนักเล่น	อดีตประกอบอาชีพ	ค่าดอกเบี้ยยเงินกู้ (รายวัน)	ค่าดอกเบี้ยยเงินกู้ (รายเดือน)	เป้าหมายในการเล่นพนันรายวัน
กลุ่มที่เคยประกอบอาชีพที่ค่อนข้างมั่นคงน่าเชื่อถือ				
คนที่ 1	ทำงานราชการ	300	4,000	1,000
คนที่ 2	ทำงานราชการ	200	2,000	1,200
คนที่ 3	บริษัทเอกชน	-	2,500	1,000
คนที่ 4	บริษัทเอกชน	-	2,000	1,000
คนที่ 5	บริษัทเอกชน	200	1,000	2,000
กลุ่มที่ในอดีตมีรายได้ไม่แน่นอน และผู้ที่ในอดีตไม่เคยประกอบอาชีพ				
คนที่ 6	ทำงานในบ่อน	-	5,000	1,000
คนที่ 7	ทำงานในบ่อน	100	3,500	1,000
คนที่ 8	ต้องโทษจำคุก	300	1,000	800
คนที่ 9	ต้องโทษจำคุก	200	1,500	1,000
คนที่ 10	นักมวย	100	3,500	1,000
คนที่ 11	นักเล่นพนัน	300	1,500	1,000
คนที่ 12	ค้าขาย	300	4,500	2,000
คนที่ 13	ไม่มี	300	1,500	1,000
กลุ่มที่มีรายได้สูง				
คนที่ 14	ประกอบธุรกิจ	-	2,500	1,000
คนที่ 15	ราชการตำรวจ	-	-	ไม่กำหนดเป้าหมาย

ที่มา: จากการรวบรวมของผู้วิจัย สัมภาษณ์นักพนัน

จากตารางเห็นได้ว่านักพนันที่ปัจจุบันเล่นการพนันทุกวันจนเป็นอาชีพ หาเลี้ยงครัวเรือน มีอดีตที่มาของนักการพนันรวม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยมีรายได้มั่นคง กลุ่มที่ไม่เคยประกอบอาชีพ และกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูง ซึ่งแต่ละรายจะมีภาระค่าใช้จ่าย ของเงินกู้ เป็นรายวันเฉลี่ย ะหว่าง 100-300 บาทต่อวัน และภาระเงินกู้อยู่เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท ต่อเดือน

ชีวิตความเป็นอยู่ของนักพนันโดยทั่วไป พบว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนแต่มีรายได้เลี้ยงครอบครัวทุกวัน มีชีวิตเป็นปกติชนเหมือนชาวบ้านในชุมชนทั่วไป ความเป็นอยู่ไม่สุขสบายนัก และไม่มีความคิดที่จะทำอาชีพอื่นนอกจากเล่นการพนันเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ความเป็นอยู่ของพี่ ก็ดีนะมีกินมีใช้ แต่มันไม่แน่นอนเหมือนเงินเดือนหรือการรับจ้างรายวัน แต่ที่ไม่ชอบคือไม่เป็นตัวเองและเป็นคนไม่ชอบถูกบังคับ อีกอย่างทำแบบนี้ก็ได้เงินกลับบ้านทุกวันเหมือนกัน” (พีนก, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2562)

“อาชีพอื่นหรือไม่ทำหรอก เราโตในบ่อนตั้งแต่เด็กทำอะไรไม่เป็น เราสายนี้เล่นมาตั้งแต่อายุ 14-15 หาเงินเองได้ไม่เลิกหรอกพี่ อีสระดีด้วย” (พี่ใหญ่, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2562)

“เมื่อก่อนเคยประกอบอาชีพ บริษัทเอกชน แต่เงินไม่พอใช้เพื่อนชวนมาเที่ยวบ้านมาลองเล่นดู เอ๊ะมันหาเงินได้นะได้เงินกลับบ้านถ้าเราประมาณตัวได้และเล่นให้ได้ตามเป้าหมายต่อวันที่วางไว้ ได้เงินดีกว่าทำบริษัทเลยลาออกมาเล่นอย่างเดียว รู้สึกว่าเราทำได้ดีกว่า ส่วนชีวิตความเป็นอยู่ก็ปกติทั่วไป ไม่รวยแต่มีกินทุกวัน มีเงินหมุนจากเล่นจากเงินกู้บ้างมันเป็นอาชีพนะครับต้องมีวิธีการ” (พี่หวิน, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2562)

อภิปรายผล

การวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจบ่อนพนันขนาดเล็กในชุมชน โดยใช้พื้นที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นตัวแทนเพื่อการศึกษาทั้งนี้เนื่องจากการจัดการและการทำธุรกิจการพนันขนาดเล็กจะมีลักษณะและรูปแบบเหมือนกันทั้งหมด การวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลการศึกษา โดยการศึกษาพบว่า บ่อนการพนันที่ตั้งในชุมชนจะดำเนินธุรกิจได้ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่นั้น ๆ สถานที่ตั้งของบ่อนพนันจะต้องลึกหรือต้องอยู่ในที่ลับตาคน พื้นที่ใช้เล่นพนันมี 3 ลักษณะคือ พื้นที่ว่าง ห้องเช่า และบ้านผู้อยู่อาศัยในชุมชนมาทำเป็นบ่อนพนัน ทุนที่นำมาบริหารบ่อนมาจากการกู้เงินนอกระบบซึ่งมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างธุรกิจบ่อนพนัน เกมสพนันในบ่อนมีการเล่นเกมสพนันเพียง 1 - 2 ชนิดเท่านั้น ประมาณการรายได้ของบ่อนอยู่ระหว่าง 600,000 ถึง 1,100,000 บาทต่อเดือน สำหรับผู้มีอาชีพนักการพนัน กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจบ่อนพนัน ประมาณการขนาดเงินทุนหมุนเวียนอยู่ระหว่าง 600,000 - 1,000,000 บาท ประมาณการกำไรเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 200,000 - 500,000 บาท การใช้ชีวิตส่วนมากจะอยู่ในบ่อนพนันเพราะต้องบริหารจัดการบ่อน มีความเป็นอยู่ดี การใช้ชีวิตเหมือนคนเป็นปกติไม่มีความแตกต่างจากคนในชุมชน ส่วนกลุ่มผู้ประกอบอาชีพนักเล่นพนัน ประมาณการขนาดเงินทุนเพื่อเป็นทุนพนันต่อวันอยู่ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท ประมาณการกำไรเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 600 - 1,500 บาท ใช้ชีวิตอยู่ในบ่อนพนันประมาณ 6 - 10 ชั่วโมง มีชีวิตความเป็นอยู่ไม่แน่นอนแต่มีอยู่มีกินทุกวัน

สำหรับการอภิปรายผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่างานศึกษามีลักษณะสอดคล้องกับผลการศึกษาของสังคีต พิริยะรังสรรค์ (2544) ในเรื่องของสัดส่วนของการใช้จ่ายและรายได้ที่นักพนันจัดแบ่งเพื่อเป็นเงินหมุนและการดำเนินการ กล่าวคือ นักพนันจะแบ่งสัดส่วนของการเล่นพนัน กล่าวคือ เงินประมาณ 20 - 30 เปอร์เซ็นต์ใช้เป็นเงินทุน และมีค่าใช้จ่ายเป็นเงินหมุนในบ่อนรายวันเป็นเงินประมาณ 60 - 80 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมายในการเล่นพนัน ซึ่งหากวิเคราะห์ตามงานศึกษาของสังคีต พิริยะรังสรรค์ แล้วแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของนักเล่นพนันไม่ความแตกต่างจากการพนันในบ่อนคาสิโน เพียงแต่แตกต่างกันในแง่ของขนาดวงเงินการเล่นเท่านั้น สำหรับประเด็นวิถีชีวิตของนักพนันอาชีพ ไม่พบงานศึกษาใด ๆ ที่ทำการศึกษามาก่อนและการศึกษาชิ้นนี้เป็นชิ้นแรกที่น่าเสนอวิถีชีวิตของผู้มีอาชีพการพนันจึงไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเทียบเคียง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าอาชีพนักการพนันสามารถทำให้บุคคลดำรงชีพอยู่ได้และเสมือนว่าพวกเขาเหล่านั้นอยู่ในอีกโลกหนึ่งที่ไม่ติดต่อกับสังคมภายนอกหรือกล่าวได้ว่าเป็นเศรษฐกิจใต้ดินนั่นเอง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ. (2546). **งานวิจัยเศรษฐกิจการพนัน: ทางเลือกเชิงนโยบาย**. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: เอกสารงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2546). **เศรษฐกิจการพนัน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน. Medina and Schneider. (2018). *The Global Economy*. เข้าถึงข้อมูลจาก https://www.theglobaleconomy.com/Thailand/shadow_economy/

การสัมภาษณ์

- น้อง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 16 และ 29 มีนาคม 2562
- หนึ่ง, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 16 มีนาคม 2562
- ปากล้วย, ไก่, อาชีพเจ้าของบ่อนขนาดเล็ก, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล มีนาคม – พฤษภาคม 2562
- โจ้, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2562
- พี่ก้อย, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 15 และ 17 มีนาคม 2562
- พี่นิก, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2562
- พี่ใหญ่, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2562
- พี่หวิน, อาชีพนักเล่นพนัน, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2562

การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
Factors affecting the efficiency of the official's task performance of
teacher in Thoen 4 group of school under the office of
Lampang Educational service area 2

พรรณมณณ ภีระ

Panaromon Phira

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: panaromonphi@gmail.com

Received: June, 2 2020

Revised: June, 28 2020

Accepted: July, 2 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 รวมครูทั้งสิ้น 122 คน กลุ่มตัวอย่าง 97 คน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 โดยภาพรวม มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานร้อยละ 96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.98 จึงสรุปได้ว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู, กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

The Independent research is manner research explores, there is the objective for study practice work efficiency of a teacher in Thoen 4 group of school under the office of Lampang educational service area 2. Compare with practice work efficiency separate follow personal factor and practice work factor. Study the relation of the factor that has an affect on to practice work efficiency of teacher. The population for case study was the teachers in Thoen 4 group of school whole 122 persons. Compilation the data by using rating scale questionnaires that have the reliability value of both of questionnaire equals to 0.84. Analyzed the data by using SPSS for Windows program to analyze the data, frequency, percentage, mean, standard deviation and study the relation of the factor that has an affect on to practice work efficiency of a teacher with the Simple Correlation analysis and Stepwise Multiple Regression analysis.

The study results, practice work efficiency of a teacher in Thoen 4 group of school. Effective work practice in many level, 3.96 value part averages deviate the standard 0.45 affect 96 practice work percentage efficiencies important imply statistics at 0.01 levels. Valuable the Correlation 0.98 Then can summarize that. There is 1 variable at least, at have an affect on practice work efficiency of a teacher correspond location hypothesis keeps.

Keywords: Teacher Efficiency, The network group to improve the quality of education Union

บทนำ

ในโลกปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเทคโนโลยี การสื่อสาร สภาพเศรษฐกิจและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการส่งถ่ายถึงกันและกันรวดเร็วขึ้นและจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้เอง จึงเป็นเสมือนพลังผลักดันให้ทุกภาคส่วนของประเทศต่างต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอันทำให้เกิดการพัฒนาตามมาอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งนั่นเอง ทิศทางของการพัฒนาประเทศให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านองค์กร ด้านการพัฒนาแบบยั่งยืนหรือตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหาร ด้านการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และความทันสมัย และท้ายที่สุด คือ การพัฒนาคน ซึ่งจากการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านที่กล่าวมา ถือได้ว่า การพัฒนาคนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา และเป็นจุดที่สำคัญที่สุด ด้วยเหตุผลที่ว่า คนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นคนจึงเป็นทั้งสาเหตุ ปัจจัย และผลลัพธ์ที่

สำคัญที่สุดของการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ ทุกสังคมจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาตนเองและสังคม รวมไปถึงประเทศชาติด้วย การที่จะพัฒนาคน ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเริ่มจากวัยเด็ก อันจะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ซึ่งในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้น ปัจจัยที่ถือว่ามีอิทธิพล และมีความสำคัญที่สุดคือประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งเกิดจากปัจจัยในหลาย ๆ ปัจจัยแต่สรุปรวม เป็นด้านได้ 2 ด้าน คือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับช่วงชั้นของนักเรียนที่ครูปฏิบัติการสอน และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ความพอใจในผลตอบแทน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุผลตาม เป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนการสอน คือ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงาน ความซื่อสัตย์และรักดีต่อโรงเรียน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งก็เป็นครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 เพื่อให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการ แก้ไขปัญหาการบริหารการศึกษา และบริหารสถานศึกษา ส่งผลไปถึงการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ และภาพรวมที่ดีของโรงเรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

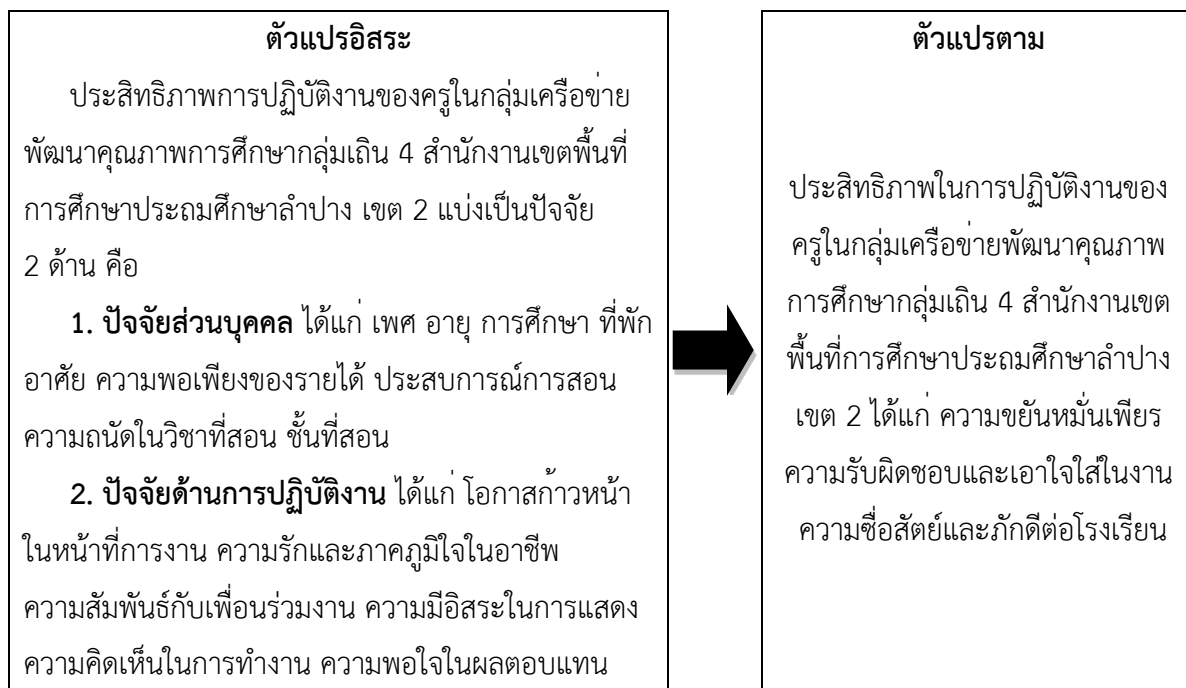
1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 2
2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการ ปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานในเรื่องของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สรุปเป็นกรอบแนวคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยเลือกปัจจัยมาทั้งหมด แบ่งออกเป็น 2 ด้าน โดยในแต่ละด้านมีปัจจัยแยกย่อยทั้งหมด ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัย ความพอเพียงของรายได้ ประสบการณ์การสอน ความถนัดในวิชาที่สอน และชั้นที่สอน

1.2 ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ความพอใจในผลตอบแทน โดยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นตัวแปรตามของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงานวัดได้ จากความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงาน ความซื่อสัตย์ และภักดี ต่อโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนในกลุ่มทั้งหมด 10 โรงเรียน รวมครูทั้งหมดจำนวน 122 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวนครู 97 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัย ความพอเพียงของรายได้ ประสบการณ์การสอน ความถนัดในวิชาที่สอน และชั้นที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน และระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ตามแนวคิดของลิเคิร์ท มีทั้งหมด 5 ระดับ กำหนดระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยให้น้ำหนัก ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดง 5 ระดับ กำหนดระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

คะแนน	ความหมาย
5 หมายถึง	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มากที่สุด
4 หมายถึง	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มาก
3 หมายถึง	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปานกลาง
2 หมายถึง	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อย
1 หมายถึง	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด

วิธีการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาแนวทางการสร้าง และการพัฒนาแบบสอบถามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ จากเอกสาร และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และวิทยานิพนธ์ในอดีตที่ผ่านมา เพื่อกำหนดและตรวจสอบตัวแปร

2. วิเคราะห์ขอบเขตของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาประกอบในข้อคำถามให้สอดคล้อง และครอบคลุมเนื้อหา

3. ศึกษารูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีสร้าง และดำเนินการสร้าง โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

4. นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ คือ

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร ปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภภรณ์ ธัญญา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา รองหัวหน้าสาขา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปทดลองใช้กับครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาอื่น ที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการ หาคู่สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ซึ่งผลจากการนำไปทดลองใช้ มีค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูใน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 จำนวน 97 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไปแปลความหมาย พร้อมสรุปนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งตามรายด้าน และทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยในส่วนของ การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน แล้วนำค่าของคะแนนไปแปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลต่อไป

4. นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลความหมาย โดยค่าเฉลี่ยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ยมาตราส่วนประมาณค่าต่อระดับความคิดเห็น

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มากที่สุด
3.51 - 4.50	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มาก
2.51 - 3.50	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปานกลาง
1.51 - 2.50	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อย
1.00 - 1.50	มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด

5. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน แล้วนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไปเทียบตามเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	คำบรรยาย
0.70 หรือสูงกว่า	มีความสัมพันธ์สูงมาก
0.50 - 0.69	มีความสัมพันธ์สูง
0.30 - 0.49	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10 - 0.29	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.01 - 0.09	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเงิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเงิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในกลุ่มทั้งหมด 10 โรงเรียน ครู จำนวน 97 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง ดังนี้

จำนวน และคำร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ อายุ ที่พักอาศัย การศึกษา ความพอเพียงของรายได้ ประสบการณ์การสอน ความถนัดในวิชาที่สอน และชั้นที่สอน

ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	38	39.18
หญิง	59	60.82
อายุ		
25 - 34 ปี	45	46.39
35 - 44 ปี	32	32.99
45 ปีขึ้นไป	20	20.62
การศึกษา		
ปริญญาโท	52	53.62
ปริญญาตรี	45	56.70
ที่พักอาศัย		
ใกล้โรงเรียน	61	62.89
ห่างไกลจากโรงเรียน	36	37.11
ความพอเพียงของรายได้		
พอเพียง	90	92.78
ไม่พอเพียง	7	7.22
ประสบการณ์การสอน		
ต่ำกว่า 15 ปี	59	60.82
15 ปีขึ้นไป	38	39.17
ความถนัดในวิชาที่สอน		
สอนตรงกับเอกที่จบมา	64	65.98
สอนไม่ตรงกับเอกที่จบมา	33	34.02
ช่วงชั้นที่สอน		
ปฐมวัย (อนุบาล 1 - อนุบาล 2)	15	15.46
ช่วงชั้นประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)	60	61.86
ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)	22	22.68
รวม	97	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 97 คน ด้านที่มีค่ามากที่สุด ความพอเพียงของรายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้พอเพียง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 92.78

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และเปรียบเทียบประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.61	0.31	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงาน	3.82	0.41	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์ และรักดีต่อโรงเรียน	3.71	0.66	มาก
รวม	3.72	0.42	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษากลุ่มเถิน 4 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.72 ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

ตารางที่ 6 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	แปลผล
ด้านปัจจัยส่วนบุคคล			
1. เพศ	0.088	0.335	ไม่สัมพันธ์
2. อายุ	- 0.528**	0.000	สัมพันธ์สูง
3. การศึกษา	-0.619**	0.000	สัมพันธ์
4. ที่พักอาศัย	0.129	0.155	ไม่สัมพันธ์
5. ความพอเพียงของรายได้	0.129	0.155	ไม่สัมพันธ์
6. ประสบการณ์การสอน	- 0.299**	0.001	สัมพันธ์ต่ำ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	แปลผล
ด้านปัจจัยส่วนบุคคล			
7. ความถนัดในวิชาที่สอน	- 0.175	0.054	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงชั้นที่สอน	- 0.070	0.443	ไม่สัมพันธ์
ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน			
1. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	0.778**	0.000	สัมพันธ์สูงมาก
2. ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ	0.952**	0.000	สัมพันธ์สูงมาก
3. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	0.187*	0.040	สัมพันธ์ต่ำ
4. ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นใน การทำงาน	- 0.337**	0.000	สัมพันธ์ปานกลาง
5. ความพอใจในผลตอบแทน	0.154	0.090	ไม่สัมพันธ์

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ อายุ และประสบการณ์การสอน ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน

ผลการวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเงิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 97 คน แยกตามเพศที่ตอบเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.18 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.82 ช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.99 รองลงมา อายุ 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.62 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุ 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.39 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.70 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 53.62 ส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่ใกล้โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.89 และมีที่พักอาศัยห่างไกลโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.11 สถานภาพใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.26 และเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 24.94 ความพอเพียงของรายได้ส่วนใหญ่มี

รายได้พอเพียง คิดเป็นร้อยละ 92.78 และมีรายได้ไม่พอเพียง คิดเป็นร้อยละ 7.22 ประสบการณ์การสอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.82 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.17 ความถนัดในวิชาที่สอนส่วนใหญ่มีความถนัดในวิชาที่สอนคือ สอนตรงกับเอกที่จบมา คิดเป็นร้อยละ 65.98 และไม่มีความถนัดในวิชาที่สอนคือ สอนไม่ตรงกับเอกที่จบมา คิดเป็นร้อยละ 34.02 ปฏิบัติการสอนในช่วงชั้นประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.86 รองลงมาปฏิบัติการสอนในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 22.68 และปฏิบัติการสอนในช่วงชั้นปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 15.46

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อแยกพิจารณาตามรายด้านของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพบว่า ครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงานสูงที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 อยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความขยันหมั่นเพียรต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ค่าเฉลี่ย 3.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จากตัวแปรที่นำเข้าไปศึกษาทั้งหมด 13 ตัวแปรพบว่า มีตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 ทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัย โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพอใจในผลตอบแทน โดยสรุปได้ดังนี้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 ได้ร้อยละ 96.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.98 ซึ่งทำให้การทดสอบตามสมมติฐานได้คำตอบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัย สมมติฐานการศึกษา คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และมีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 และเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวม มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงานสูงที่สุดซึ่งอยู่ในระดับมากและมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความขยันหมั่นเพียรต่ำกว่าด้านอื่น ๆ มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก

จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 โดยภาพรวม มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า ครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความซื่อสัตย์ และภักดีต่อโรงเรียนสูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในงานต่ำกว่าด้านอื่น ๆ มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 พบว่า มีตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูมีทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัย โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพอใจในผลตอบแทน โดยอายุของครู ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับสูง ซึ่งทำให้การทดสอบตามสมมติฐานได้คำตอบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 ทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน ที่พักอาศัย โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพ ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และความพอใจในผลตอบแทน โดยอายุของครูส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับสูง สถานภาพส่งผลกระทบในระดับสูง ประสบการณ์การสอนส่งผลกระทบในระดับต่ำ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานส่งผลกระทบในระดับสูงมาก ความรักและภาคภูมิใจในอาชีพส่งผลกระทบในระดับสูงมาก ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานส่งผลกระทบในระดับต่ำ และความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงานส่งผลกระทบในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทำให้การทดสอบตามสมมติฐานได้คำตอบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มเถิน 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

จึงสรุปได้ว่า จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และแนวคิดที่สำคัญ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ทำให้ได้แนวคิด และหลักการต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถนำมาปรับใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- ณัฐยา จิตราพิเนตร. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานในวิสาหกิจขนาดกลางในประเทศไทย (กรณีศึกษา: ศึกษาเฉพาะบริษัท เอ็มบีพี เลเธอร์ อินดัสทรีส์ จำกัด)**. สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- นงนุช เอี่ยมสวัสดิ์. (2557). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน**. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนต์ชัย กวินัญชยานนท์. (2554). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี**. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรัส เพ็ชรเพียง. (2552). **การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง**. วิชานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมใจ ลักษณะ. (2557). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2557). **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- อมตา จันทรปาน. (2555). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการพัฒนาสถานีนอนามัยของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนอนามัย**. กรุงเทพมหานคร.
- อมตา จันทรปาน. (2552). **พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- อรุณี อภัยพงศ์. (2553). **การศึกษาประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนางานสาธารณสุขของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี**. ปัตตานี.
- อารี พันธุ์ณี. (2556). **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ไยโหม เอ็ดดูเคท.
- Anderson, L.W. (1963). **Secondary school administration**. Boston: Houghton Mifflin.

Arnold, H. J. & Feldman, D. C. (1986). **Managing individual and group behavior in Organization.** Singapore: McGraw-Hill.

Beach, Lee Roy. (1973). **Psychology: Core Concepts and Special Topics.** New York: Holt, Rinehart and Winston.

Locke, E. A. (1976). **The nature and cause of job satisfaction.** Chicago: Rand McNally College.

Maslow, A. H. (1970). **Motivation and personality.** (2nd ed.). New York: Harper & Row.

**ความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
The Demand for Internal Supervision of the Teachers
in Nongyai Kok-Saard Network under the Surin
Primary Educational Service Area Office 3**

ไฉทยา เสาร์ทอย

Chaithaya Saoutoi

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration ,Faculty of Education Bangkokthonburi University

e-mail: chaithayasaou@gmail.com

Received: June, 5 2020

Revised: July, 3 2020

Accepted: July, 10 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่าย หนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการ พัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการวิจัยเชิง ปฏิบัติการในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด มีความต้องการการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, ครูเครือข่าย

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and to make a comparison of the demand for internal supervision of the teachers in Nongyai Kok - Saard Network under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 in 4 aspects including teaching and learning management, curriculum development, educational measurement and evaluation and classroom action research. The study sample were 113 teachers in Nongyai Kok-Saard Network under the Surin Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows: 1) The demand for internal supervision of the teachers in Nongyai Kok - Saard Network under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at high level in whole and in parts. The mean scores listed in order from the highest to the lowest included classroom action research, educational measurement and evaluation, teaching and learning management and curriculum development. 2) According to the results of the comparison of the demand for internal supervision of the teachers in Nongyai Kok - Saard Network under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, as classified by teacher's gender and work experience, it was found that their demand for internal supervision was not at different level.

Keywords: Internal Supervision, Network Teachers

บทนำ

การนิเทศการสอน เป็นงานที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ เป็นงานที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งคุณภาพการเรียนการสอนและผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกฝ่ายที่จะแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ การเลือกใช้การนิเทศตลอดจนเทคนิคและทักษะในการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจึงได้มีการเสนอให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่มาใช้เป็นการศึกษาตามความเป็นจริง 3 ประการ คือศึกษาให้รู้จักตนเอง เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานของมนุษยศึกษาสภาพแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงกับมนุษย์และศึกษาระบบการศึกษาในการสร้างคนให้มีทั้งความดี ความเก่ง ความสุข หรืออาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ต้องมีทั้งความสามารถทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ คุณธรรมอยู่ในตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การนิเทศภายในของครูเครือข่ายการจัดการศึกษาหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีปัญหาและอุปสรรคคือการขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทางการพัฒนาหลักสูตร ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูมีภาระงานมากขาดงบประมาณและแหล่งเรียนรู้ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และขาดการประเมินผลที่ได้มาตรฐาน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนา ครูให้มีคุณภาพและส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา เช่น แก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารหลักสูตร รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัย และเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน แต่การนิเทศส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายและยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ เช่น ครูผู้สอนมีความรู้สึกว่าการนิเทศเป็นการเพิ่ม ปัญหาแก่ครูผู้สอนมากกว่าจะเป็นการช่วยแก้ปัญหา เพราะการนิเทศเป็นลักษณะที่เป็นการวัดผลการสอน การตรวจดูผลงานมากกว่าทำให้ครูผู้สอนรู้สึกหวาดกลัว ประหม่า ขาดความเชื่อมั่น ไม่พอใจ เพราะเกิดความรู้สึกว่าผู้นิเทศจะมาจับผิด และความต้องการในการนิเทศโดยทั่ว ๆ ไปนั้นเป็นความต้องการของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่มากกว่าเป็นความต้องการของครูที่จะขอรับการนิเทศการสอน

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายการจัดการศึกษาหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง ปรับเปลี่ยนเพื่อผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอน ได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครูอย่างเต็มประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

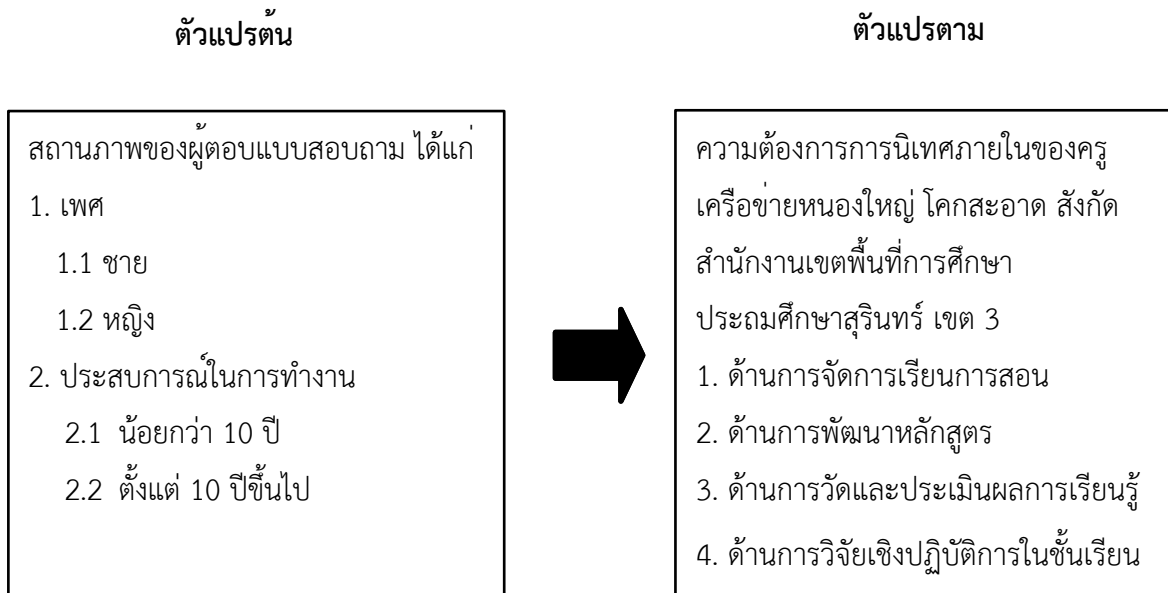
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย จากขอบข่ายงานนิเทศภายในสถานศึกษา เบน เอ็ม แฮร์ริส (Ben M. Harris, 1975: 11-12) กำหนดขอบข่ายของการนิเทศไว้ 10 ด้าน กลิคแมน (Glickman. Gordon, อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 146) ได้จัดทำขอบข่ายงานนิเทศภายในของสถานศึกษาไว้ 5 ด้าน สัจด์ อุทรานันท์ (2530: 121) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มี 2 ประเภทและกระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2549: 4-8) กำหนดกรอบงานนิเทศภายในด้าน

วิชาการ 12 ด้าน พบว่า มีความสอดคล้องกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหนองใหญ่ โครกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านก้อล โรงเรียนบ้านกระวัน โรงเรียนบ้านปลัด โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ โรงเรียนบ้านลงโกม โรงเรียนบ้านสาโรง โรงเรียนบ้านเสกกอง โรงเรียนบ้านต่ายวะ โรงเรียนบ้านดาวร โรงเรียนบ้านรันแดง โรงเรียนบ้านกุน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองปราสาท 3 โรงเรียนบ้านกาบกระปือ รวมทั้งสิ้น จำนวน 158 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหนองใหญ่ โครกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 13 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการคำนวณจากสูตรของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โครกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียน

การสอน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน

เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์
การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศภายใน 4 ด้าน ได้แก่ คือ 1) ด้านการจัด
การเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) ด้านการวิจัย
เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด
รูปแบบการสร้างเครื่องมือ

2.2 สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยโดยยึดวัตถุประสงค์หลัก

2.3 นำเครื่องมือไปหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
ซึ่งผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.4 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ความเหมาะสมของภาษา และความชัดเจนของข้อความ
และนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จำนวน 30 ชุด แล้ว
นำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น .940

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) โดยการหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง

3.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าร้อยละ (Percentage)

2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัย ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาหนองใหญ่ โคนกสะอาด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 13 โรงเรียน ขอความอนุเคราะห์

เก็บข้อมูลจากครูในเครือข่ายการจัดการศึกษาหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งหมด 113 คน โดยนำหนังสือไปขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้แก่ครูในเครือข่ายการจัดการศึกษาหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 3 ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการวิจัย ประชากรและประเด็นคำถามในแบบสอบถามได้อย่างถูกต้อง นัดหมายการรับแบบสอบถามใช้ เวลาประมาณ 2 สัปดาห์

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการการนิเทศภายในของครู เครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการการนิเทศภายในของครู เครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.32	.61	มาก	3
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.16	.66	มาก	4
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.35	.63	มาก	2
4. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.38	.60	มาก	1
รวม	4.30	0.63	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (\bar{X} = 4.38) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.35) ด้านการจัดการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.32) และด้านการพัฒนาหลักสูตร (\bar{X} = 4.16)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำแนกตามเพศ

ด้านที่	ความต้องการการนิเทศภายในของ ครูเครือข่าย หนองใหญ่ โคกสะอาด	เพศ				t	Sig
		ชาย		หญิง			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.98	.82	3.97	.78	1.410	.162
2	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.09	.83	3.99	.66	-.476	.635
3	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.12	.75	4.13	.63	.906	.368
4	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.08	.74	4.07	.69	1.188	.238
รวม		4.07	0.79	4.04	.69	.767	.350

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีความต้องการการนิเทศภายในโดยรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ด้านที่	ความต้องการการนิเทศภายในของ ครูเครือข่าย หนองใหญ่ โคกสะอาด	ประสบการณ์การทำงาน				t	Sig
		น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.81	.58	3.58	.74	.055	.957
2	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.62	.66	3.66	.91	-.672	.503
3	ด้านการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้	3.94	.72	3.75	.75	.790	.431
4	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียน	3.89	.82	3.69	.63	-.680	.498
รวม		3.81	0.70	3.67	0.76	-.127	.597

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความต้องการการนิเทศภายในโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความต้องการเลือกใช้ เทคนิคการสอนที่ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย และการนำสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญศรี ไสลาพา (2551: 75) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ด้านวิธีการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สิริทัตสนทร (2550: 79-80) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรผู้รับการนิเทศ ต้องคำนึงถึงเรื่องหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และระดับภารกิจของตนเองมากน้อยเพียงใด โดยใช้กระบวนการจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการ

1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความต้องการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต้องการติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา แสงพันธ์ (2550: 60) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการนิเทศภายในรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เน้นที่ด้านการจัดทำเอกสารการวัดผล และแบบประเมินผลทุกประเภท แบบประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งที่ต้องทำคือ การวัดผลประเมินผลเพื่อวัดว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเท่าใด และเป็นเรื่องที่ยากที่จะออกแบบสร้างเครื่องมือการวัดผลให้ครอบคลุมในการวัดทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการวัดผลและประเมินผลเป็นอย่างดี

1.4 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความต้องการ การพัฒนาความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยที่เหมาะสม การนำข้อมูลจากบันทึกหลังสอนมาเป็นข้อมูลในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความรู้

ความสามารถ และการฝึกอบรมเทคนิค วิธีการที่หลากหลายครูในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ควรต้องปรับตัวทันต่อระบบการศึกษามีการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ทองจิตร (2553: 67) ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมครูมีความต้องการด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการฝึกอบรมซึ่งเป็นกลวิธีที่จัดให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะใหม่ ๆ การปรับปรุง และพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

2. เปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงานสามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปาดิเมาะ อีเต (2552) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาขนาดเล็กตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาขนาดเล็กตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานีที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของหะมะฮัด มามะ และอะหมัด ยี่สนทรง (2557) ศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นยาณ ยาแล (2557) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานนิเทศในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 จำแนกตามตัวแปร เพศ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูในเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงได้ให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 3 เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา แนะนำซึ่งกันและกันวางแผนร่วมกันปรึกษาหารือกัน เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษาของไทยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการการนิเทศภายในของครูเครือข่ายหนองใหญ่ โคนงสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาหามะ ดือเร๊ะ (2555: 85) ศึกษาการบริหารงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงาน

การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิบูลชัย ศรีเข้ม (2553) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล สายเทียน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพนมทวน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการการนิเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทยา ผึ้งชลจิตร (2558) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครู ในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการการนิเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550: 4) กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ถึงกับมีท่านผู้รู้ได้กล่าวเอาไว้ว่า “การนิเทศภายใน คือ หัวใจของโรงเรียน” โรงเรียนเป็นองค์กรที่มีคณะบุคคลทำงานเป็นกลุ่ม โดยมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพนักเรียน ผู้รับการนิเทศต้องการการดูแลเอาใจใส่ต้องการขวัญและกำลังใจ และการสนับสนุนจากผู้นิเทศและผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทน์ภัส โสรรัมย์ (2555: 90) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการนิเทศภายในมีความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษา บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาได้ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องร่วมกันวางแผนร่วมกันปฏิบัติการนิเทศและร่วมกันประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยต้องการการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารและคณะครู ควรมีการวางแผนร่วมกัน ในการดำเนินงานโครงการการนิเทศภายในเป็นระบบ ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเครือข่ายเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในระดับห้องเรียนและโรงเรียน เป็นต้น
2. โรงเรียนควรเน้นจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน มีการวางแผน การพัฒนาให้ครู

หาความรู้เพิ่มเติม โดยการเชิญวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สนับสนุนให้ครูฝึกอบรม พัฒนาตนเอง หรือศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงพัฒนางาน และพัฒนาผลงานทางวิชาการ

3. ควรมีการชี้แจงระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมถึงควรมีการวางแผน และจัดระบบการวัดผลประเมินผล มีการสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เหมาะสมตามสภาพจริง

4. ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น จัดห้องเรียนให้น่าเรียน สวยสดใสสะอาด และบรรยากาศวิชาการจัดห้องสมุดที่ทันสมัย พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาห้องต่าง ๆ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของครูและนักเรียน จัดศูนย์สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อนวัตกรรม และเพื่อสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2549). **การบริหารงานวิชาการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

นพดล สายเทียน (2557). **ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพนมทวน**. การศึกษาอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นยาณ ยาแล. (2557). **การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวาร์-สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1**. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

นันทน์ภัส โสรมย์ (2555). **สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บุญศรี ไสลาเพาะ. (2551). **สภาพการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปาตีเมาะ อีแต. (2552). **กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- พิทยา ฝั่งชลจิตร. (2558). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารออนไลน์
บัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิบูลชัย ศรีเข้ม. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา
10. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนตรี สิริทัตสุนทร. (2550). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล
นครระยอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา:
มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ศรีสุดา แสงพันธ์. (2550). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพ การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). การนิเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- โสภณ ทองจิตร. (2553). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศใน
สถานศึกษา ในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อาหมัด ยี่สนทรง. (2557). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้หลักสูตร
อิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในจังหวัดปัตตานี. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาหามะ ตือเร๊ะ. (2555). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Harris, Ben M. (1975). *Supervisory Behavior in Education*. 2nd. Ed. Englewood Cliffs, New
Jersey: Prentice-Hall Inc.

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

Relationships Between the Organizational Climate and The Performance of
Administrators and Teachers in Schools Under
The Vadhana District Office in Bangkok

กฤษฎา ถวัลย์เศรษฐ์

Krisada Thawansesth

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration, Faculty of Education Bangkokthonburi University

e-mail: Bigbite_29@hotmail.com

Received: June, 10 2020

Revised: July, 12 2019

Accepted: July, 20 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ ความรับผิดชอบ การยอมรับความขัดแย้ง ความเสี่ยงของงาน การสนับสนุน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความอบอุ่น การให้รางวัล และโครงสร้างองค์การ 2) การปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน และพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง และ 3) บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .089$) กับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์การ, การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู, ประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the organizational climate of schools under the vadhana district office in Bangkok 2) the performance of administrators and teachers in schools under the vadhana district office in Bangkok and 3) the relationships between the organizational climate and the performance of administrators and teachers in schools under the vadhana district office in Bangkok. The samples were 136 administrators and teachers in schools under the vadhana district office in Bangkok. The instruments used in this study were five-level rating scales questionnaires. The statistics in the data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The research findings were revealed that: 1) the organizational climate of schools under the vadhana district office in Bangkok in overall aspect were at high levels. When considering in each aspect by descending order were as the organizational unique, responsibility, conflict acceptance, risk of performance, support, performance standards, warmth, reward, and organizational structure respectively. 2) the performance of schools under the vadhana district office in Bangkok in overall aspect were at high levels. When considered the performance of each aspect by descending order were as the teaching support behaviors, teaching behaviors and self-development behaviors, and 3) the organizational climate ($r = .089$) was positively and statistical significantly correlated with the performance of administrators and teachers in schools under the vadhana district office in Bangkok at level .01.

Keywords: Organizational Climate, Performance of School Administrators and Teachers, Primary Education

บทนำ

“สถานศึกษา” นับว่าเป็นสถานที่สำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของบุคลากร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาในแต่ละวันไม่น้อยกว่า 8-10 ชั่วโมง การเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่นักเรียนได้รับในสถานศึกษาย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน นอกจากสถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญที่เสริมสร้างบุคคลให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัยสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (เอมอัชฌา วัฒนบุรณันท์, 2548: 101)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษาที่จะเสริมสร้างบรรยากาศองค์การให้ครูในโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้วยความรู้สึกที่จะทำงานอย่างแท้จริงทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง พัฒนาให้ก้าวหน้า ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องหาแนวทางให้บุคลากรผูกพันต่อองค์การให้มากที่สุด ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการผูกพันต่อองค์การปัจจัยหนึ่งคือ บรรยากาศองค์การ (Richards, 1994: 49-64)

การบริหารจัดการองค์การในสถานศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับคนหลายฝ่าย ต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำให้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของบุคลากร เพื่อให้สถานศึกษาดำรงอยู่ด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ขององค์การ แต่ในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศขององค์การที่พึงประสงค์ร่วมกับบุคลากรทุกคนทุกฝ่าย สร้างขวัญและกำลังใจที่ดี สร้างความพึงพอใจในการทำงาน ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หากผู้บริหารแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ก็จะทำให้้องค์การเกิดปัญหาความขัดแย้ง มีความไม่พึงพอใจในการทำงาน อันเป็นบรรยากาศที่ไม่พึงประสงค์ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมาย จัดโครงสร้างการบริหาร มอบหมายงาน จัดสภาพแวดล้อมการทำงาน มีภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ มีการสร้างบรรยากาศองค์การที่พึงประสงค์เพื่อก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากร ซึ่งบรรยากาศองค์การนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้การทำงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เนื่องจากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำงานเกิดจากลักษณะทางกายภาพ การปฏิสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วม และการประพฤติปฏิบัติตนระหว่างบุคคล บรรยากาศองค์การนั้นสามารถสร้างขึ้นและปรับปรุงได้โดยหัวหน้างาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับความต้องการของคนในองค์การ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (วีไล กวางศิริ, 2557: 101)

ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมาย จัดโครงสร้างการบริหาร มอบหมายงาน จัดสภาพแวดล้อมการทำงาน มีภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ มีการสร้างบรรยากาศองค์การที่พึงประสงค์เพื่อก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากร ซึ่งบรรยากาศองค์การนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้การทำงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เนื่องจากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำงานเกิดจากลักษณะทางกายภาพ การปฏิสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วม และการประพฤติปฏิบัติตนระหว่างบุคคล บรรยากาศองค์การนั้นสามารถสร้างขึ้นและปรับปรุงได้โดยหัวหน้างาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับความต้องการของคนในองค์การ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (วีไล กวางศิริ, 2557 : 101)

การปฏิรูปครูหรือพัฒนาครูจึงเป็นแนวทางที่สำคัญและควรที่จะได้รับการเอาใจใส่การทำงานของครูจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจความต้องการของครู การบริหารนั้นองค์ประกอบที่นักบริหารให้ความสำคัญก็คือ “องค์การ” เพราะในองค์การนั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของความสำเร็จของงาน เพราะองค์การเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีจุดหมายเดียวกัน เพื่อดำเนินการใด ๆ

ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ องค์การถือเป็นระบบของการร่วมมือกันทำกิจกรรมของมนุษย์ (Barnard, 1979: 358)

การศึกษาองค์การจึงเป็นความพยายามที่กระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้มาซึ่งการบรรลุเป้าหมายทางการบริหารที่มีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดนั่นเอง ในองค์การแต่ละองค์การนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ซึ่งได้แก่ คน เทคนิคความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร หรือที่เรียกว่า สารสนเทศ โครงสร้าง เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ มนุษย์จัดตั้งองค์การขึ้นมาเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ดังนั้นองค์การจึงต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน หากองค์การมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วจะนำมาซึ่งการจัดโครงสร้างอันประกอบไปด้วยหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์การนั้น ๆ และในการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งขององค์การแต่ละองค์การจะมีปัญหาที่จะเข้ามาอีกมากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเข้าใจในหน้าที่การปฏิบัติงาน ความเข้าใจในงาน กฎระเบียบของแต่ละองค์การ และสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่อาจจะเอื้อหรือไม่เอื้อในการทำงาน ซึ่งบางแห่งเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน บางแห่งนั้นเต็มไปด้วยบรรยากาศที่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นซึ่งกันและกัน หรือบางแห่งจะมีสิ่งที่เข้ามาท้าทายความสามารถของบุคลากรในองค์การนั้น ๆ อยู่เสมอ ๆ (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์, 2548: 9)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นว่าถ้าผู้บริหารโรงเรียนสามารถสร้างบรรยากาศขององค์การที่พึงประสงค์จะทำให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

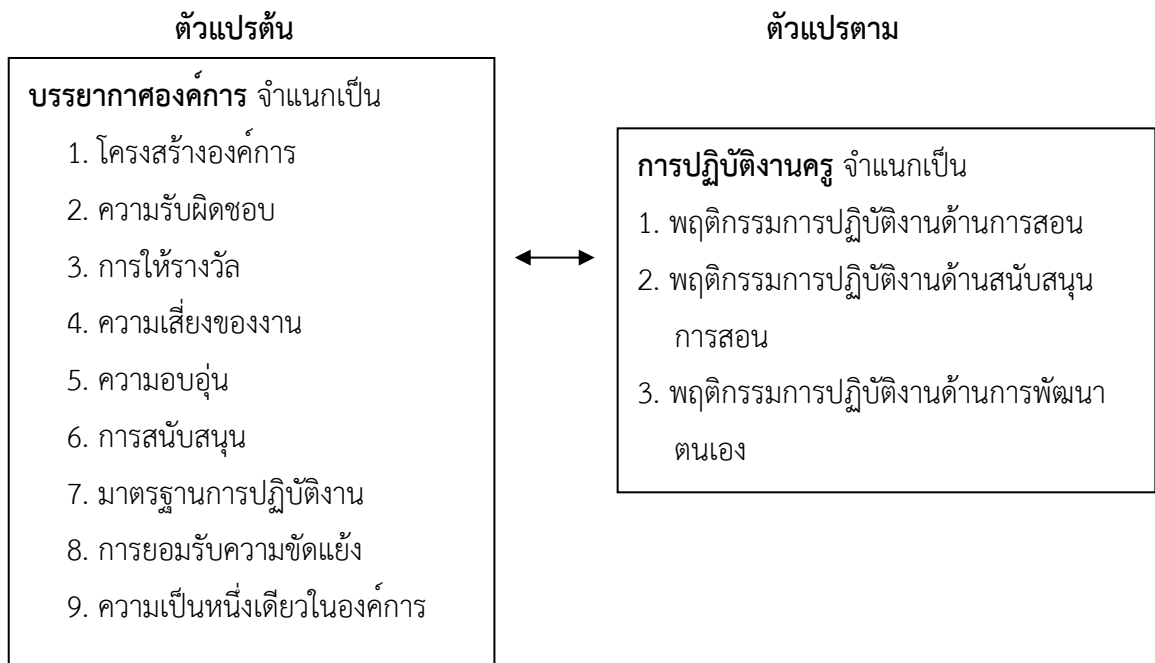
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาบรรยากาศองค์การ ตามแนวความคิดของ Litwin and Stringer (1986) มี 9 ด้าน คือ 1) โครงสร้างองค์การ 2) ความรับผิดชอบ 3) การให้รางวัล 4) ความเสี่ยงของงาน 5) ความอบอุ่น 6) การสนับสนุน 7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 8) การยอมรับความขัดแย้ง 9) ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ และการปฏิบัติงานครู ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) พิชัย ไชยสงคราม และ ดำรง ประเสริฐกุล (2542: 22-27) และยนต์ ชุ่มจิต (2550: 87) มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน 2) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน และ 3) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan (1970: 608) จำนวน 136 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์เนื้อหาและสาระ (Documentary Research) เพื่อนำไปประกอบในการสร้างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดสร้าง

ขึ้น เพื่อสอบถามความสัมพันธ์บรรยากาศองค์กร ใน 9 ด้าน จำนวน 27 ข้อ และการปฏิบัติงาน ใน 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง. ทาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสวัสดิศึกษา จำนวน 30 คน ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha (1990)

ผลการวิจัย

1. บรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ (Mean = 4.02) ความรับผิดชอบ (Mean = 3.98) การยอมรับความขัดแย้ง (Mean = 3.97) ความเสี่ยงของงาน (Mean = 3.91) การสนับสนุน (Mean = 3.89) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Mean = 3.84) ความอบอุ่น (Mean = 3.79) การให้รางวัล (Mean = 3.76) และโครงสร้างองค์การ (Mean = 3.71) ตามลำดับ
2. การปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน (Mean = 4.03) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน (Mean = 3.86) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง (Mean = 3.79) ตามลำดับ
3. บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .089$) กับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

1. บรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัลย์ พิมพ์บาล (2559) ทำวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนสมาชิกยอมรับ รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม การสื่อความหมายในองค์การทั้งจากผู้บริหารกับบุคลากรระหว่างบุคลากรด้วยกัน ระหว่างองค์การกับสังคม เป็นแบบอิสระ ทำให้ได้ข่าวสารข้อมูลทั่วกัน มีการกระจายอำนาจเหมาะสม บุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารได้ ไม่มีการแย่งอำนาจ ไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มย่อยบุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารได้ บุคลากรจะทราบจุดมุ่งหมาย

ขององค์การของตนเองดี และมีความผูกพันว่าเป็นสมาชิกขององค์การนั้นบุคลากรมีความพึงพอใจในงานมีความสุขในชีวิตสร้างสิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ปรับกระบวนการทำงาน เปลี่ยนจุดมุ่งหมาย ผลิตสิ่งใหม่ ๆ พัฒนาอยู่ตลอดเวลาที่มีความเป็นตัวของตัวเอง และสนองความต้องการของสังคมไปในทิศทางบวกสามารถปรับตัวได้ดีกว่าความต้องการของสังคม และเมื่อทรัพยากรมีจำกัดมีโครงสร้างองค์การที่แข็งแรง มีกระบวนการแก้ปัญหาที่ดี และมีการประเมินผลขององค์การที่ดี

2. การปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ท่าฉลาด (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสุขของพนักงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานซึ่งจะแสดงออกในทางบวก ทำให้การดำเนินงานขององค์การประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน การมีโอกาสเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ความรู้สึกพอใจในค่าจ้างและผลตอบแทนอื่น ได้ทำงานตรงความต้องการและความกดดันสภาพแวดล้อมในที่ทำงานเอื้ออำนวยในการทำงาน เมื่อออกจากงาน ได้สวัสดิการต่าง ๆ เช่น เงินบำเหน็จตอบแทน การรักษาพยาบาล การลา เงินชดเชยต่าง ๆ

3. บรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณกันวิเชญ (2559) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอกอสุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอกอสุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีทัศนคติทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ถ้าครูอยู่ในบรรยากาศที่สอดคล้องกับความต้องการแล้วก็ทำให้ครูมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพการศึกษาในที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศองค์การให้ครูรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญภายใต้้องค์การนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรจัดระบบโครงสร้างองค์การของโรงเรียนใหม่ เช่น สร้างกฎระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครู มีการเรียกประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับครูผู้สอนถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นต้น

2. ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการพบปะพูดคุยเรื่องต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- จิราวัลย์ พิมพ์บาล. (2559). **บรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. (2548). **การจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พิชัย ไชยสงคราม และดำรง ประเสริฐกุล. (2542). **ความเป็นครู: Self-actualization for teachers**. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). **ความเป็นครู**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิไล กวางศิริ. (2557). **การศึกษาบรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี ท่าฉลาด. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อภิวรรณ กันวิเชิญ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทับดินทร์ อำเภอดอกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์. (2548). **การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานางามสุขภาพในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barnard, C. I. (1979). **Functions of an executive**. Cambridge, Mass: Harvard University. New York: John Willey and Sons.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970, Autumn). **Determining sample size for research activities**. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608-610.
- Richards, B. J. (1994). **Child-directed speech and influences on language acquisition: Methodology and interpretation**. In C.